

**FİNANSAL KİRALAMA SEKTÖRÜNÜN GELECEĞİ
VE
TÜRKİYE EKONOMİSİNE KATKILARI**

PANEL

30 KASIM 2011

İşbu kitap, 30 Kasım 2011 tarihinde Tefken Tower’da gerçekleştirilen panelin açılış konuşmaları, sunulan bildiriler, panel konuşma ve tartışmalarının derlemesidir.

Her hakkı Fider Finansal Kiralama Derneği’ne ait olup, adı geçen derneğin yazılı izni alınmadan aynen veya kısmen iktisab edilemez.

FİDER Finansal Kiralama Derneği

Nispetiye Cad. Ayyıldız İş Merkezi

No.2 K.2 1.Levent 34330-İSTANBUL

Tel: 0212 284 53 10 (pbx)

Faks: 0212 281 66 47

fider@fider.org.tr

www.fider.org.tr

**Bankalar Yeminli
Murakıpları Vakfı**

Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı ile
Fider Finansal Kiralama Derneği'nin birlikte düzenlediği ve
BDDK Başkanı Sayın Tevfik BİLGİN'in katılımıyla gerçekleştirilecek olan
"Finansal Kiralama Sektörünün Geleceği ve Türkiye Ekonomisine Katkıları"
konulu panelde sizi aramızda görmekten onur duyacağız.

Dr. Ramazan BAŞAK
Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı

Bülent TAŞAR
FİDER Finansal Kiralama Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Panel Tarihi: 30 Kasım 2011

Panel Saati : 13:30 – 20:00

Panel Yeri : Tekfen Tower Konferans Salonu
4. Levent 34394 İstanbul

PANEL PROGRAMI

13:30 – 14:00 Kayıt

14:00 – 14:45 **Açılış ve Takdim**

Dr. Ramazan BAŞAK, Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

Açılış Konuşmaları

Tevfik BİLGİN Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı
Bülent TAŞAR Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkanı
Siemens Finansal Kiralama A.Ş. Genel Müdürü

14:45 – 15:30 **Tebliğ Oturumu**

Konuşmacı: Prof. Dr. H. Cumhur ÖZAKMAN – Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi
Tebliğ Konusu: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun Finansal Kiralama sözleşmelerine etkileri
Konuşmacı: Cüneyt AKPINAR Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi
EFG Finansal Kiralama A.Ş. Genel Müdürü
Tebliğ Konusu: "Bilanço dışından Bilanço içine" IASB ve FASB'nin birlikte hazırladığı, IAS 17'de yapılması planlan değişiklik önerilerinin leasing sektörüne olası etkilerinin değerlendirilmesi.

15:30 – 15:45 **Kahve Molası**

15:45 – 17:30 **Panel:** **"Finansal Kiralama Sektörünün Geleceği ve Türkiye Ekonomisine Katkıları"**

Panel Başkanı: Dr. Ramazan BAŞAK

Panelistler: Ebru SONBUL İSKENDER Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Denetim
IV Daire Başkanı
Mustafa SEVGİN Gelir İdaresi Başkanlığı Grup Başkan Vekili
Bircan AKPINAR Sermaye Piyasası Kurulu Ortaklıklar Finansman Dairesi Başkanı
Dr. Bülent BÜBER Kamu İhale Kurumu Düzenleme Dairesi Başkan Vekili
Hüseyin ERGİN YMM – SigmaYeminli Mali Müşavirlik
Kemal GÜLERDİ Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi
Ziraat Finansal Kiralama A.Ş. Genel Müdürü

17:30 – 18:30 **Soru – Yanıt**

18:30 – 20:00 **Kokteyl**

LCV: 0212 284 53 10

İÇİNDEKİLER

PANELİN AÇILIŞI

Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Razaman Başak'ın	
Açılış Takdimi.....	5
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı	
İhsan Uğur Delikanlı'nın açılış konuşması.....	9
Fider Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Taşar'ın açılış konuşması.....	11

TEBLİĞ OTURUMU

1.Bildiri.....	15
6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununun Finansal Kiralama Sözleşmelerine etkileri.	
Prof.Dr.Cumhur Özakman	
Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi	
2.Bildiri	19
Dr.Bülent Büber	
Kamu İhale Kurumu Düzenleme Daire Başkan Vekili.	
Soru-Yanıt.....	39

PANEL

Finansal Kiralama Sektörünün Geleceği ve Türkiye Ekonomisine Katkıları

Oturum Başkanı: Dr.Ramazan Başak.....	43
Panel	
Ebru Sonbul İskender	
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Denetim IV.Daire Başkanı	
Mustafa Sevgin	
Gelir İdaresi Başkanlığı Grup Başkan Vekili	
Bircan Akpınar	
Sermaye Piyasası Kurulu Ortaklıklar Finansman Dairesi Başkanı	
Cüneyt Akpınar	
Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ve EFG Finansal Kiralama A.Ş.	
Genel Müdürü	
Hüseyin Ergin-YMM	
Sigma Yeminli Mali Müşavirlik	
Kemal Gülerdi	
Fider Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ve Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	
Genel Müdürü	
Soru-Yanıt.....	98

AÇILIŞ VE TAKDİM

Dr.Ramazan BAŞAK

BYM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Sayın Başkan Yardımcısı, .Maliye Bakanlığının değerli temsilcisi, değerli sektör temsilcileri, değerli basın mensupları, leasing sektörünün gelişimi ve Türkiye Ekonomisine katkıları konulu panele hepiniz hoş geldiniz diyorum. Bu panelin leasing sektörünün gelişimine ve dolayısı ile ülke ekonomisinin gelişimine katkılar sunmasını temenni ediyorum. Kiralayanın kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü kişilerden satın almış olduğu bir makine veya ekipmanı veya techizatı belli bir süre ve belli bir bedelle kiralayanın zilyetliğine devredilişini anlatan leasing önemli bir finansal teknik. Dolayısı ile yeterli özkaynağı olmayan veya özkaynaklarını yatırım ve üretimde kullanmak isteyen yatırımcılara önemli finansal destek sağlayan enstrüman olarak karşımıza çıkmakta dolayısı ile, yatırım ve üretim kapasitesini artırmak isteyen girişimciler için önemli bir finansal destek sağlayan ürün. İlk leasing düzenlemesi ülkemizde 1985 yılında 3226 sayılı kanunla düzenleniyor, ve devam eden dönemlerde çıkartılan yönetmelik ve tebliğlerle de leasing sektörünün kuruluş çalışma esasları ilgili otoriteler tarafından belirleniyor. Hepimizin de bildiği gibi 2006 yılına kadar Hazine Müsteşarlığı bünyesinde düzenleme ve denetim faaliyetleri sektör için devam etti, 2006 yılında itibaren de bu düzenleme ve denetim faaliyetleri BDDK.ya devredildi. Diğer banka dışı finansal kurumlarda olduğu gibi. Leasing sektörü 1985 yılından itibaren günümüze kadar 51 milyar dolar civarında bir işlem hacmi gerçekleştiriyor. Şu an BDDK verilerine göre 31 şirket faaliyet gösteriyor, ve 2006.dan sonra da toplam olarak 33 şirketin faaliyetlerine çoğu kendi isteği ile olmak kaydı ile son veriliyor. Dolayısı ile şu anda sektörde aktif olarak faaliyet gösteren şirket sayısı 31 ama, 2006 dan günümüze kadar da 53 şirketin çoğu kendi isteği ile olmak üzere faaliyetlerinin iptal edildiğini görüyoruz. Bankacılık kesiminin tamamlayıcı sektörü olan finansal kiralama sektörü tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bankacılık sektörünün tamamlayıcı sektörü konumunda. Mevduat toplayan kurumlar olması dolayısı ile ve bunun gerektirdiği sıkı regülasyonlar düzenlemeler ve uygulamalar sonucunda ilgili kesimleri yeteri kadar finanse edemeyen bankacılık sektörünün yardımına leasing ve faktoring gibi banka dışı finansal kuruluşlar yetişmekte, ve adeta belli dönemlerde ekonomide regilatör görevi üstlenerek belli kesimlerin ihtiyacı olan yatırım ve üretim kapasitelerini artırmak isteyen kesimlere de önemli finansal

destekler sağlamaktadır. Finansal kiralama şirketleri varlık bazlı işlem yaptıkları için yukarıda belirtilen mali yapısı zayıf şirketleri fonlayabilmekte ayrıca istihdamın artırılmasına ve kayıt dışının önlenmesine önemli bir katkı sunmaktadır. Finansal kiralama şirketleri tarafından mal satın alınıp zilyetliği ihtiyacı olan şirketlere yani kiracıya devredildiği için finansal kiralama şirketlerinin yapmış olduğu bütün işlemler kayıt dışı ekonominin azaltılmasına önemli bir katkı sağlamakta, ekonominin de kayıt içine alınmasında önemli bir destek sağlamaktadır. Tıpkı faturaya dayalı işlem yapmak zorunda olan factoring şirketleri gibi. Bu tür şirketler ekonomide ciddi anlamda üretim ve yatırım kapasitesinin artırımında destek işlemi görmektedirler. Türkiye’de finansal kiralama şirketlerinin gelişimine baktığımızda, 1999,2000 ve 2001 döneminde finansal kiralama şirketlerinin işlem hacmini daraldığını, daha doğrusu geriye gittiğini görüyoruz. Aynı gerileme 2008 ve 2009 yıllarında da geçerli. Bu yıllar dışında finansal kiralama şirketlerinin işlem hacmi 1985 te yasal düzenleme yapıldığını varsayarsak sürekli olarak bir artış göstermiş ama bu yıllarda ülkede yaşanan ekonomik krizlerinde etkisi ile diğer sektörlerde de olduğu gibi finansal kiralama sektöründe de bir geriye gidiş söz konusu. Ama özellikle 2010 ve 2011 dokuz aylık verilerine baktığımızda, sektörde önemli bir işlem hacminin artışı gözlemlenmekte dolayısı ile bilanço büyüklüğü ve kâr artışları da bu trendi teyid etmektedir. İşlem büyüklüklerinin ekonomi içindeki önemini anlamak için özel kesim makine techizat yatırımlarının gelişimine bakılmasında yarar var. Bu bağlamda, özel kesim makine techizat harcamaları cari fiyatlarda 2007 yılında 92,9 milyar TL. 2008 yılında 92,1 milyar TL. 2009 yılında 80 milyar TL. 2010 yılınada ise 108,8 milyar TL. olarak gerçekleşmiştir. Özel kesim makine harcamaları ise 2010 yılının ilk yarısında 49,5 milyar TL. Bu rakan 2011 yılının ilk yarısında 79, 2 milyar TL.ye yükselmiştir. Bu tür ihtiyaç kapasitesinin artışı ve sektördeki yatırım iştahı dolayısı ile leasing sektöründeki işlem hacmine ve bilanço büyüklüklerine de olumlu yönde yansımıştır. Bu gelişmeler sonucunda Eylül 2011 tarihi itibariyle sektörün bilanço toplamı 18,2 milyar TL.ye yükselmiş, bir önceki yılın dokuz aylık verileri ile karşılaştırıldığında toplam %29 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Dolayısı ile önemli bir gelişme gösterdiğini görebiliyoruz. Aynı işlem hacminin artışı doğal olarak, sektörün kârlılığına da olumlu katkılar yapmış, sektörün kârı da 30/09/2011 itibariyle 424 milyon TL.ye yükselmiş, bu da bir önceki üç aylık, yani 30/06/2011 verileri ile karşılaştırıldığında toplam %14.de yakın bir kâr artışı demektir. Dolayısı ile leasingde son dönemlerde özellikle işlem hacminde bilanço yapısında ve kâr rakamlarında olumlu düzeyde bir gelişimin olduğu gözlemlenmektedir. Tabii sektörün çeşitli sorunları var. Aslında ülkenin gerçekten çok önemli ihtiyaçlarını gideren bir sektör. Belki de özkaynak gereksimi içerisinde olan veya özkaynaklarını yatırım alanında değerlendirmek

isteyen şirketlere önemli avantajlar sunan bir sektör. Ancak sorunları da var. Bu sorunları da diğer arkadaşlar gündeme getirecek, vurgulayacak, ancak, bu sorunların içerisinde de KDV sorunu önemli bir yer tutmakta, ancak maliye bakanlığı temsilcilerinin yapmış olduğu açıklamalarda yıl sonuna kadar bu sorunun çözümleneceği ifade edilmiş, dolayısı ile, sektörün bu sorunun çözümlenmiş olması ile birlikte çok daha ileri boyutlu işlem hacmine ulaşabileceği tahmin edilmektedir. Dediğim gibi diğer sorunlar ilgili arkadaşlar tarafından yerine getirilecek. Zaten maliye bakanlığının değerli temsilcileri de konu eminim ki gündeme getirecek ve son gelişmeler hakkında siz sektör temsilcilerine bilgi verecek. 1985 te başlayan bu yasal düzenleme süreci biraz öncede ifade ettiğim gibi 2006 yılında BDDK devredildi. Artık BDDK bünyesinde faaliyet göstermekte. Şimdi sektör olarak, hem leasing sektörü hem faktoring ve tüketici finans şirketleri olarak beklediğimiz en önemli konulardan bir tanesi de doğaldır ki , şu anda TBMM’de hükümsüz durumda olan kanun tasarısının biran evvel yenilenmesi ve yasallaşması. Buna ilişkin önemli geri dönüşler geliyor. Önemli bilgiler geliyor. Yani 2012’nin ilk yarısı içerisinde söz konusu yasa tasarısının yasallaşacağı yönünde bir takım bilgiler geldi ilgili sektör temsilcilerine. Bu bence çok sevindirici. Bu tasarının yasallaşması ile birlikte her üç sektördeki işlem hacmi giderek artacak ve daha önemlisi AB normlarında veya yurtdışı uygulamalarına paralel düzenlemelerin ilgili sektörlerde uygulanması imkânı verecek. Peki leasing sektörü bu yasa tasarısının yasallaşması ile birlikte hangi tür imkânlarla kavuşacak. Yaklaşık bir altı yedi başlıkta getirilecek yenilikleri sıralayabiliriz. İlk olarak yasa tasarısının yasallaşması ile birlikte , tabii ki meclis alt komisyonunda bir takım değişikliklerde olabilir ama, umut edilen değişiklikler özetle eğer ilgili yasa tasarısı yasallaşır ise operasyonel kiralama yapılabilme imkânına kavuşulacak, satıp geri kiralama işlemleri artık leasing sektörü tarafından yapılabilecek, bilgisayar yazılımlarının çoğaltılmış nüshaları leasinge konu edilebilecek, asli niteliğini koruyan her malın bağımsız olarak leasinge konu olması mümkün olabilecek, finansal kiralama faaliyeti gösteren şirketlerden yabancı sermayesi olanlar aleyhine rekabet eşitsizliğine neden olan düzenlemeler de iyileştirme yapılması bekleniyor, gemi işlemleri için özel amaçlı ayrı bir finansal kiralama şirketi mevcut lisans kapsamında kurulabilecek, uçak ve gemi işlerinde kiracının tabiyeti esas alınabilecek, bir de işlem maliyetlerinin düşürülebilmesine yönelik bazı düzenlemeler, talepler var. Tapu harçları; leasinge konu malın kiracıya devredilişi ile tapu harçlarından muaf olması, o malın satın alınması ile ilgili harçları zaten ödüyor, dolayısı ile sözleşme hitamında o malın kiracıya devredilmesi esnasında da bu harçlardan muaf olması yönünde haklı talepler var. Umarım bu tür talepler, yasa tasarısında vücut bulur, ve sektörün gelişimine bu yasa tasarısı ile önemli katkılar olabilir. Tabii ki tüm bu olumlu gelişmeler, eğer istendiği gibi

gerçekleşirse 5 yıl sonra leasing sektörünün penetrasyon oranının % 15'ee çıkması 2016 yılında toplan 20 milyar dolarlık bir işlem hacmini yakalamayı umut ediliyor. Ben de inanıyorum. Eğer, bu yasa tasarısında bu düzenlemeler yapılırsa leasing sektörü bu rakamları çok rahatlıkla bulabilir ve ülke ekonomisine yaptığı katkıları da artırarak devam ettirme imkanı olabilir. Ben sözü çok fazla uzatmak istemiyorum. Dolayısı ile katılımlarınız için çok teşekkür ediyorum, bu panelin gerçekleştirilmesinde Finansal Kiralama Derneği'nin değerli çalışanlarına, Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı'na çok teşekkür ediyorum, geçen panelde unutmuştum, bu tür panellerde bize hep destek veren Bankalar Yeminli Murakıpları Derneği Başkanı Sayın Mehmet Çalışkan'a da çok teşekkür ediyorum, tekrar ediyorum başında da söylediğim gibi, bu panelin sektörün gelişimine dolayısı ile ülke ekonomisine katkısına vesile olmasını temin ediyor, açılış konuşmanı yapmak üzere, BDDK Başkan Yardımcısı Sayın İhsan Uğur Delikanlı Bey'i kürsüye davet ediyorum. Teşekkür ederim.

AÇILIŞ KONUŞMALARI:

İhsan Uğur DELİKANLI

BDDK Başkan Yardımcısı

Finansal Kiralama Sektörünün gelişimi ile ilgili panelin düzenlenmesinde emeği geçen Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfına, Finansal Kiralama Derneğinin Yönetim Kuruluna konuşmama başlamadan önce teşekkürlerimizi sunmak istiyorum. Ayrıca Kurum Başkanımız Sayın Tevfik Bilgin'in sizlere özürlerini iletmek isterim. Biliyorsunuz sizlere daha önce dağıtılmış olan programda açılış konuşmasını kendilerinin yapacağı bilgisi verilmişti. Ancak bugün Ankara'da katılması gereken bir toplantı organizasyonu geliştiği için, katılamadılar. Bu nedenle sizlere hem özürlerini hem de hepinize saygı ve selamlarını ileterek konuşmama başlamak istiyorum. Konuşmamın başlangıcında finansal kiralama sektörünün gelişimi ile ilgili bilgiler vermeyi planlamıştım. Fakat Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı Başkanı Ramazan Bey üstadımız bu konuda oldukça ayrıntılı bilgiler verdiği için, benim bunlardan bahsetmem bir tekrar olacak ve sizleri sıkacak. Bu nedenle sektörün gelişimi üzerinde durmayacağım. Ancak, anlattıklarından kendi adımıza da müsaade edersiniz çıkardığım sonucu paylaşmak isterim. Bu dönemde ülkemiz dışında pek çok kez şahit olduğumuz finansal kuruluşların birbirlerine güvenmediği, açıkladıkları bilançolara itibar etmediği bir ortamda bankalar yönünden şeffaflığı sağladığımız gibi finansal kiralama, faktoring ve tüketici finansman şirketlerinin de en güncel verilerini kamuoyuyla paylaşma yönünden çok önemli bir aşamaya geldiğimizi görmekteyim. Dolayısıyla, bu da bizim BDDK olarak herhalde haklı bir şekilde gurur duyacağımız durum olarak değerlendirilmeli diye düşünüyorum. Kurumumuz denetim ve gözetimine tabi finansal kuruluşları iki grupta ele alıyoruz. Bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlar. Banka dışı finansal kuruluşlar içerisinde de ağırlıklı payı, sayısal olarak değil ama sistemdeki payları yani bilanço büyüklüklerinden hareketle ele aldığımız zaman finansal kiralama şirketlerinin oluşturduğunu görüyoruz. Bu nedenle finansal kiralama şirketlerini sadece reel sektörün bizzat finansmanına sağladıkları katkı bakımından değil bizim açımızdan da özel önem verilmesi gereken kuruluşlar olarak değerlendirmekteyiz. Nitekim TBMM'ye sunulan Kanun Tasarısı ile finansal kiralama sektörü açısından da önemli gelişmeler sağlayacak düzenlemelere zemin hazırlamaya çalıştık. Bunların arasında yenilenmesi gerekenler olabilir, yeni ilaveler gerekebilir ya da üzerinde yeniden çalışma gereği olan konular gündeme getirilebilir diye düşünüyorum. Sektörden bu

kapsamda gelebilecek taleplere Kurum olarak her zaman açığız. Bunun yanı sıra, bir konuyu da göz ardı etmemek gerekiyor. Banka dışı finansal kuruluşlar olarak baktığımız şirketleri faaliyet konuları itibariyle ele aldığımız zaman bir finansman yöntemi olan finansal kiralamanın ayrıcalıklı yeri olduğunu görüyoruz. Nedir bu ayrıcalıklı yer? Türk finans sektöründe halen 48 banka faaliyet gösteriyor. Bütün bankaların gerek faktoring gerekse de finansman şirketlerinin yaptığı işlemler itibariyle bu işlemleri yapabilme yetkisi var. Ama finansal kiralama açısından bu yetki sadece katılım bankaları ve kalkınma bankaları ile sınırlı. Yani potansiyel olarak, bugün finansal kiralama sektöründe faaliyet gösteren şirketler bakımından rekabet boyutunda önümüzdeki dönemlerde karşılaşılabilecek rekabet sınırlı. Diğer banka dışı finansal kuruluşlar yani faktoring ve finansman şirketleri açısından ise daha geniş bir rekabetin söz konusu olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla finansal kiralama işleminin ayrıcalıklı bir işlem olarak öne çıkmakta. Bu ayrıcalıklı konum devam ettirilmeli, ettirilmemeli mi sorusunun gelecekte gündeme geleceğini düşünüyoruz. Zira, yurt dışı uygulamalara baktığımız zaman, mevduat kabul eden bankaların bu tip işlemleri yapabildiğini görmekteyiz. Bankacılık Kanununda mevduat bankalarının emtia ticareti yapma yasağı devam ettiği müddetçe bu yöndeki taleplerin yerine getirilmesi zor gözüküyor. Bu nedenle finansal kiralama işleminden kaynaklanan ayrıcalığın aynı zamanda sektöre sorumluluk yüklediğini, bu sorumluluğa uygun bir şekilde faaliyet gösterilmesi gerektiğini gözden kaçırmamalıyız. Ancak, sektörün Türk finans sistemindeki payı % 1'in birazcık üzerinde %1,2. Yani sektörün geliştirilmesi gereği karşımızda durmakta. Vergi düzenlemelerinden sonra baktığımızda işlem hacminde ciddi bir düşüş yaşandığını görmekteyiz. Bu durum sektörün geliştirilmesinde Kurumumuz ve diğer kamu otoritelerince yapılması gerekenler olduğunu ortaya koymakta. Dolayısıyla, öncelikle yine vergi bacağına dikkate alınıp KDV uygulamasının ve diğer parasal yükümlülükler bakımından sorunların bir şekilde çözümlenmesi gerekiyor ki; bu yönde çalışmalar olduğu hakkında da duyularımız var. Tahmin ediyorum Maliye Bakanlığının Sayın temsilcisinin paneldeki sunuşları da buna yönelik olacak. Bunun yanı sıra sadece finansal kiralama şirketleri değil, faktoring ve finansman şirketlerinin bankalardan farklı olarak değerlendirildikleri vergisel ve parasal uygulamalar varsa bunların da eşitlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü finansal sistemdeki benzer kuruluşlar arasındaki rekabet boyutunu göz ardı ederek düzenleme yapmanın etkinsizlik ve verimsizlik yaratacağı düşüncesindeyiz.. BDDK olarak yapabileceklerimiz bugünkü mevcut yasal düzenlemelerle sınırlı. Bu yasal düzenlemelerin başında da çok önceleri daha sağlam bir yasal zemine dönüştürülmesi gerektiğini düşündüğümüz 90 sayılı KHK geliyor. Dolayısıyla, banka dışı finansal kuruluşlar yönünden kanun tasarısı olarak TBMM'ye gönderilmiş olan tasarının

yasalaşmasının önemli bir aşama olacağı görüşündeyiz Zira, tasarının yasalaşması halinde finansal kiralama sektörünün de diğerk banka dışı finansal kuruluşlar gibi işlerinin yapılabilirliğinin büyük ölçüde artacağını düşünüyöruz. Kurum olarak bu konuda her türlü desteğı vermeye devam edeceğimizi, sadece bankacılığı öne alan diğerk kuruluşlara üvey evlat gibi bakan değil herkese eşit mesafede duran, denetim ve gözetimimize tabi tüm kuruluşları öz evlat gibi gören bir yaklaşım içerisinde olduğumuzu özellikle belirtmek isterim. Konuşmamı sonlandırmadan önce paneli organize edenlere emeklerinden dolayı bir kez daha teşekkürlerimizi ifade etmek istiyorum. Panelde sunum yapacak arkadaşlara başarı dileklerle, hepinize saygılar sunarım.

Hakan GÜLELÇE

Fider Finansal Kiralama Derneğı Genel Sekreteri

Konuşma düzeninde ufak bir değışiklik olacak onun bilgisini vermek istiyorum. Sn.Cüneyt Akpınar'ın tebliğı Panel oturumuna alınıyor. Bunun yerine KİK(Kamu İhale Kurumu) temsilcisi Sn.Bölent Bölber'i sunumunu tebliğ oturumuna alıyoruz. Bunu Bölent Beyi uçağına yetiştirmek için yapıyoruz. Bölent Beyin sunumu için 20 dakikalık bir süresi olacak, hemen arkasından programda yok ama 10 dakikalık soru cevap kısmını da ilave edeceğiz. Ondan sonra panel oturumuna geçeceğiz. Şimdi açılış konuşmasını yapması için Fider Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Bölent Taşar'ı davet ediyorum.

Bölent TAŞAR

Fider Yönetim Kurulu Başkanı ve Siemens Leasing Genel Müdürü

BDDK , GİB, SPK, KİK'nin değerk temsilcilerinin katılımları için öncelikle teşekkür ederim. Ayrıca panele katılan ve tebliğ sunacak olan değerk katılımcılar , hocalarımız , değerk teknisyen ve uygulayıcılara , ve siz değerk katılımcılar, meslek arkadaşlarım çok teşekkür ederim. Böyle bir panele geldiğiniz ve şeref verdiğiniz için. Ramazan Bey'in başkanlığında Bankalar Yeminli Murakıplar Vakfı ve Fider adına tekrar hoş geldiniz diyorum. Basının değerk mensuplarını da görmekten mutluyuz. Onlara da özellikle çok teşekkür ederim. Biraz uzun bir teşekkür konuşması oldu ama, bu önemli, gerçekten vakit ayırdınız geldiniz, bunu belirtmek ve takdir etmek isterim. Şimdi sektör ile ilgili bir sürü şey söylenecek, ben sektörün kurulduğu yıldan beri bu sektörün içindeyim. Gerçekten sektörü çok yakın takip eden de birisiyim. Bu yüzden sektörün gelişmesini üç ana başlık altında çok

vaktinizi almadan özetlemek isterim. Sektörün rakamları sıkıntıları, problemleri zaten tebliğlerde, panelde konuşulacak. Onun için ona çok girmek istemiyorum. Ama üç önemli konu var. Bankacılık sektöründen geliyorum. Dünyadaki finans araçlarının büyük bir kısmını da görevim icabı biliyorum. Şunun altını önemle çizmek isterim ki; reel sektöre katkı veren ve ülkenin kalkınmasında en önemli finans enstrümanlarından birisi, belki en başta geleni leasingtir. Bunun altını çizmek isterim. Çünkü dünyadaki global krizin aslında üretmeyip üretmiş gibi yapan ülkeler üzerinden kaynaklandığını düşünürsek aslında bunun ne kadar önemli olduğunu, ve mutlaka üretmemiz gerektiğini , ürettiğimizi de dünyaya satmamız gerektiğini yani ihracat ayağınının önemini hepimiz biliyoruz. Tabi bizim gibi doğal kaynakları olmayan , sermayesi kısıtlı ülkelerde bu işi bir nevi yurtdışı borçlanma , bir takım finans imkanları, kaynakları ile yapmak durumundayız. Yatırım finansmanında biz gerçekten yaklaşık 51 milyar Dolarla Türkiye Ekonomisine çok iyi bir destek vermişiz. Ama daha iyisi olabiliormiydi. Mutlaka olabilirdi. Bizim burada sektör olarak, finans alternatifi olarak önemimiz gerçekten Türkiye'nin ileriye dönük kalkınma hamlesi, büyümesi, işsizlik, enflasyon bütün bu konular kayıt dışının kayıt içine alınması açısından son derece önemli. Çünkü üreteceğiz, üretim için yatırım finansmanı yapılacak, istihdam yaratacak üretimin ölçeği arttığı zaman ölçek ekonomisine ulaşacağız , bir tarafta arz enflasyonunu engellemiş olacağız çünkü maliyetler düşecek, diğer taraftan maliyetler düştüğü için talebin azalması ve talep enflasyonu , yani aslında ekonominin temel olarak göstergelerinin hepsine çok olumlu etki yapar. Bir örnek vereyim. Bu konuyu daha sonra kapatacağım. İkinci başlığa geçeceğim. Gelişmiş olan ülkeler ki , kriz dönemlerinde gelişmişliklerini aslında çok iyi gösteren ülkeler, kuzey ülkeleri, mesela; İsveç, Norveç gibi, AB içinde olup da hala daha sağlam duran ülkeler bunlar. Leasingi çok üst düzeyde kullanıyorlar. Yani toplam sabit yatırımlarının yüzde kırkı ve üstü burada. Almanya'yı ele alırsak , orada da yüzde yirmibeş civarında bir toplam sabit yatırımların leasingi var. Bu tür ülkelere baktığımız zaman leasing ile gelişmişlik arasında bir pozitif koreleasyon olduğunu görüyoruz. Bu çok önemli. Bizim ülkemizin de gelişmişlik ve gelişme sürecinde katkı ile işte bu pozitif koreleasyonu aslında görmek istiyoruz. Aslında bu çok önemli. Onun için bu enstrümanı ben şahsen bu sektörün içinden gelen biri değil ama bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak çok önemsiyorum. Hakikaten büyük katkımız var, yaptıklarımızla arkadaşlarımız adına da gurur duyuyorum. Bunu da belirtmek isterim. Tabi şimdi buradan ikinci konuya geçelim, bu sektör bugün nerede? Niye bu kadar küçük kaldı? Bunlara da bakmak lazım. Bir sürü gerekçeleri var. Bunların büyük bir kısmını geride bıraktık. Hep önümüze bakalım istiyoruz. Ama bugün güncel olan iki tane konunun biraz altını çizmek isterim. Detaylı tartışılacaktır ama, KDV ve yeni kanun ile ilgili. Bunların içinde

ne var ne yok hiç onlara girmeyeceğim ama, KDV ile ilgili olarak buradan bir mesaj verip altını çizmek isterim. KDV leasing sektörüne verilen bir sübvansiyon, bir katkı değildir. Leasing sektörü üzerinden yatırımcıya sağlanan bir katkıdır. Dolayısı ile leasing sektörünü direk etkilemez ama endirek iş hacminin artışı açısından tabii ki çok büyük etkisi vardır. KDV uygulamasında bir nevi trafik memurluğu yapıyoruz. Bunun bilinmesinde yarar var. KDV ile ilgili olarak bir takım geçmişte kalan yanlışlar, bu sektörün istismar edildiği gibi yanlışlar bunlar geride kaldı. Bu sektör aslında istismar etmedi. Yüzde bir-yüzde ikiyi geçmez..Her sektörde bu boyutta yanlışlıklar olabilir. Bunu da denetlemeye çalışıyoruz. Ama yeni uygulamayla ilgili çok önemli bir şey söylemek isterim. Bunun da atlanmaması gerektiğini düşünürüm. KDV tekrar Gelir İdaresinde, Maliye Bakanlığında ele alınacaksa ki, bunun bilgilerini alıyoruz ama detaylarını çok bilemiyoruz. Bunun mutlaka geriye götürülmemesi lazım. Yani daha önce imzalanmış olan sözleşmelerin kiralara yansımaması lazım. Çünkü biz onun KDV.sini peşin ödedik, ve yıllara sari olarak kiralarmızdan tahsil edip mahsup edeceğiz. Zaten paranın bir zaman değer kaybı var. Bunun üzerine bir de bunları gider haline getirirsek ben kabaca bir rakam yaptım. 600 milyon ediyor. Yıllık karımızın 400 küsur milyon olduğunu düşünürsek sektörü çok rahatsız eden bir boyuta gelebilir. Bunu şundan dolayı söylüyorum. Atlanmayacağını biliyorum, ama atlanmış örneği var. Yani yüzde onsekizden yüzde sekize geldiği dönemde o ekipmanlarda geriye dönük uygulama vardı. Ve kiracılarla biz çok itişip kakıştık o dönem. Çünkü ciddi zararlar oluştu. Bunun bir altını çizmek istiyorum sayın yetkililer burada iken. Bu çok önemli. İkincisi bu sektör 2007 yılında en iyi en üst düzeyde yapmış olduğu 8.2 milyar dolarlık iş hacmi global kriz ve KDV.nin çok süratli bir şekilde bir geceden sabaha alınmış bir karar ile artırılmasından sonra çok ciddi iş hacmi kaybına uğradı. Bunu tekrar yaşamamak lazım. Onun için ikinci madde olarak KDV ile ilgili olarak da benim sektör adına ricam, bunu lütfen yeni tabirle sürdürülebilir uzun vadeli düşünelim. Eğer iki sene sonra Maliye tekrar biz KDV'yi düzeltiyoruz derse bu sektöre bugünkünden çok daha fazla zarar verir. O yüzden en az on yılı görmemiz lazım. . Üçüncü belirtmek istediğim konu da bu konuyla ilgili olarak, mutlaka ve mutlaka eğer bir geçiş dönemi olacaksa ki, olabilir. Dolayısı ile Türkiye Ekonomisi geliştiği zaman, bizim finansman sağladığımız KOBİ'ler de ayakları üzerine kalkmaya başladığı zaman bu tür teşvikler geri alınabilir. Bunun için de mutlaka en az üç yıllık bir geçiş dönemi vermek lazım. Bir geceden öbür sabaha yaparsanız hakikaten reel ekonomiye büyük katkı yapan bir sektöre ülke adına zarar vermiş oluruz hep beraber. Ben bugünden ileriye dönük KDV uygulamalarında altının çizilmesini rica ediyorum. Çok önemsiyorum. Kanun ile ilgili olarak da , birkaç konuyu belirtmek isterim. Kanun Tasarısının hazırlanması sürecine katıldık, BDDK'ya görüşlerimizi

ilettik, çoğu kabul edildi. Ancak, az sayıda da olsa mutlaka yapılması gereken değişiklikler bulunmaktadır. Yapılması gereken değişiklikler ile ilgili çalışmalar Çalışma Gruplarımız tarafından yapılmıştır. Önerilerimizi yapacağız, sağolsun BDDK bize bu konuda çok yardımcı oluyor ve bunu ileteceğiz ve bu önerileri BDDK ile mutabık kaldıktan sonra TBMM’de alt komisyonda da bir takım düzenlemelerle sektörün önünü açacak bu düzenlemeleri mutlaka yapacağız. Ben çok detaya girmeyeyim. Ama birkaç tane sektörün canını acıtacak hukuki süreçlere sebep olacak kiracı ile kiralamayı karşı karşıya getirecek birkaç madde var. Örneğin bir 33.ncü madde var. Bugün konuşulacak. Bu tür düzenlemeleri yapacağız. BDDK son derece olumlu, önerilerinizi getirin, bunun üzerine konuşalım, tartışalım ve mutabık kaldıktan sonra da alt komisyonda da gerekli desteği veririz diyorlar,.Bu düzenlemeler yapılırsa, biraz önce Ramazan Bey’in de bahsettiği hedeflerimizi daha kolay yakalayabiliriz. Sektörün işlem hacmi oransal olarak süratli büyüyor olmakla birlikte gelişen Türkiye’nin büyüklükleri ile karşılaştırıldığında daha süratli ve sürekli bir büyüme ivmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yani Türkiye ekonomisinin bu gelişme sürecinde biz çok daha fazla, çok daha büyük boyutta kaynak ayırmak istiyoruz. Ve ayırdığımız kaynak da gerçekten ülkenin ihtiyacı olan orta ve uzun vadeli finansman. Yani bankacılık ve faktoring sektöründen farklı olarak daha uzun vadeli, bir nevi özsermaye etkisi yapan ve sermaye birikimi sağlayan bir finansman. Bu fırsatı bize verin çünkü Türkiye’nin bu finansmana ihtiyacı var. Ben kendi kurumumdan da biliyorum. Sektörden de biliyorum. Bizde kaynak var. Hem de rekabetçi bir kaynak var. Ama bu kaynağı getirmek için ufak tefek düzenlemeleri, ben bunlara yolumuzdaki çakıl taşları diyorum, bunları yavaş yavaş yoldan almakta yarar var. Bu panel belki de zamanlama açısından çok çok iyi oldu. Tekrar emeği geçenlere teşekkür edeyim. Çünkü bir yandan KDV bir yandan yeni kanun, bir yandan sektörün hedefleri, biz hakikaten %15 penetrasyon oranı bekliyoruz ki, yüzde 4, yüzde 5’lerdeyiz. 20 milyar dolar, çok büyük bir rakam değil ama, sektör açısından önümüze koyduğumuz iyi bir hedef 2016 için. Buhedefe istiyoruz. Onun için hem kamu tarafından hem özel sektör tarafından hep beraber el ele vererek bence Türkiye Ekonomisi için çok önemli olan yatırım finansmanı açısından ve özellikle KOBİ’lerin yatırım finansman desteği açısından önemli olan bu sektörün biraz önünü açalım diyorum. Ve lafı çok uzatmadan tekrar gerek kamunun, gerek özel sektörün değerli temsilcilerine, basının değerli temsilcilerine çalışma arkadaşlarımız olarak sizlere teşekkür ediyorum ve bu toplantının, bu panelin hazırlanmasında emeği geçenlere bir kez daha teşekkür ediyorum. Sonra fırsatımız olmayabilir. Başarılı ve sektörümüze pozitif katkısı olan faydalı bir panel olmasını diliyorum. Ve geldiğiniz için çok çok teşekkür ediyorum. Sağolun.

Dr.Ramazan BAŞAK, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Sayın Prof.Dr. Cumhuri Özakman'ı konuşması için davet ediyorum.

TEBLİĞ OTURUMU:

Prof.Dr.Cumhuri ÖZAKMAN

Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Değerli üst düzey yöneticileri, değerli katılımcılar. Benim konum , 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun tüm sözleşmelere, dolayısı ile finansal kiralama sözleşmelerine olan etkileri üzerine . Ancak bana ayrılan bu kısa süre içinde, tartışmayı açmak amacı ile önem arzeden birkaç madde hükmüne işaret etmekle yetinebileceğim. 3226 sayılı Kanun veya şu anda mevcut Tasarı kanunlaştığında, bunlarda yer alan hükümler, özel hükümler olduğu için Borçlar Kanunundan önce uygulama alanı bulacaktır. Ama genel bazı esaslar vardır ki, bütün borç ilişkilerine uygulandığından ve 3226 sayılı Kanun'da düzenlenmediğinden bu hususların hepsi Borçlar Kanununun hükümlerine tabi olacaktır.

1 Temmuz 2012 de yürürlüğü girecek olan 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun kamu düzenini ilgilendiren konularda getirdiği hükümler, daha önce yapılmış sözleşmeleri de kapsayacaktır.Yani kamu düzeni ile ilgili tüm konularda yürürlük tarihinden itibaren, sözleşme ne zaman imzalanmış olursa olsun, 6088 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun hükümleri uygulanmaya başlayacaktır. Değerli katılımcılar, Borçlar Kanunu tasarı halindeyken yapılan incelemeler , paneller hala devam etmekte, tabii çok sayıda maddeyi içeren bu Kanun'un nasıl uygulanacağını anlamak için halen de çeşitli toplantılar tertip edilmektedir. Şu anda sektörün, daha doğrusu hangi sektör olursa olsun kullanmakta oldukları sözleşmelerin mutlaka yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Bunlardan bir tanesi, genel işlem şartları ismini verdiğimiz düzenlemedir. Aslında genel işlem şartları bize yabancı bir düzenleme değildir.Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'da bu konuda son derece katı şartlar getiren hükümler mevcuttur.Anılan Kanunun kapsamı dışında kalan, tüketici ile ilgili olmayan hukuki işlemlerde de aslında Yargıtay'ın koyduğu çeşitli prensipler çerçevesinde yıllardır genel işlem şartları uygulamasına gidilmiştir. Şu anda altı maddeden ibaret genel işlem şartlarına ilişkin hükümler Kanunda kabul edildiğine göre, çok sayıda benzer sözleşmelerde kullanılmak üzere, tek yönlü olarak hazırlanan ve karşı tarafa

sunulan hükümlerin genel işlem şartları sayılacağı ifade edilerek, bu hükümlerin geçerli sayılabilmesi için bazı şartların gerçekleşmesi, mevcudiyeti aranmaktadır. Kanunun 20.nci maddesi hükmü, genel işlem şartlarını tanımlamakta, hükmün dolanılması yollarını kapatmaktadır.

Takdir edersiniz ki, finansal kiralama sözleşmelerinin neredeyse tamamı genel işlem şartları niteliğindedir. Bu yönde nitelendirilen hükümlerin belirli denetimlerden sonra yürürlüğe girememesi hali, hükümlerin yazılmamış sayılması yolundaki bir yaptırıma bağlanmıştır. Bizim Hukukumuzda, borç ilişkilerine uygulanabilecek butlan, yani kesin hükümsüzlük türü gibi çeşitli hükümsüzlük halleri mevcuttur. Oysa Borçlar Kanununda, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunda yer aldığı gibi genel işlem şartları ile ilgili olarak “yazılmamış sayılma” yaptırımı getirilmiştir. Yürürlüğe giremeyen genel işlem şartları eğer kesin hükümsüz sayılısaydı, bu şartları direten taraf, yani sözleşmeyi hazırlayan taraf, kısmi butlan hükümlerine göre sözleşmenin tamamını hükümsüz bırakma imkanına sahip olabilecekti. Yazılmamış sayılma yaptırımının uygulanmasının sonucu, sözleşmelerde genel işlem şartı olması nedeniyle ve geçerlik kazanamayan hükümler dışında mevcut diğer hükümlerin geçerli kalmasıdır. Sözleşmeleri hazırlayan taraf olarak, ben bu şartlar olmasaydı bu sözleşmeyi zaten yapmayacaktım diyemezsiniz. Genel işlem şartlarının geçerli olabilmesi, sözleşmede geçerli olarak yer alabilmesi için bir defa sözleşmenizde genel işlem şartlarının bulunduğunu karşı tarafa bildirecek ve karşı tarafa, bu hükümlerin içeriğini öğrenme imkanı vereceksiniz. Açıklama, sözleşme hükümlerinin tek tek açıklanması anlamını taşımamaktadır. Ancak karşı tarafa bu şartları incelemesi için uygun bir süre bırakmak gereklidir. Uygun süre sonunda ve karşı tarafın kabulü ile sözleşmenin imzalanması yetmemekte, ayrıca bu şartları da kabul ettiğini karşı tarafın beyan etmesi gerekmektedir. Bu beyanın yazılı olmasını aramalıyız.

Esasen daha önce de finansal kiralama sözleşmesi ile ilgili olarak genel işlem şartlarının gündeme geldiğini hatırlıyorum. Bu nedenle de sözleşmede yer alan bazı hükümler paralelinde kiracıdan taahhütnameler alınmaktaydı. Bunun sebebi, kiracının genel işlem niteliği taşıyan hükmü okumuş, kabul etmiş, imzalamış sayılması idi. Ancak bu kere, eğer bu taahhütnameler daha önce veya sözleşme ile birlikte imzalanmış, ekler halinde hazırlanmış ise bunların içerdiği hükümler genel işlem şartı kabul edilerek o hükümler geçersiz sayılmaktadır. Sözleşmeye yapılabilecek ekler, kiracının sırf kabul beyanı ya da taahhütler, genel işlem şartlarının geçerli sayılmasına neden teşkil etmemektedir. Yukarıda açıklanan

yürürlük denetimi gerçekleştikten sonra, genel işlem şartları sözleşmelerde geçerli olarak yer alacaktır. Ancak her şeye rağmen, sözleşmede eğer açık olmayan, birden fazla anlam taşıyan hükümler varsa, bu hükümlerin yorumu düzenleyenin aleyhine yapılacaktır. Sınır burada da bitmemekte, her şeyin sınırı hukukta bir yerde dürüstlük kuralı olduğu için, bütün bu iki engel aşılsa da, eğer sözleşme hükmünün uygulanması dürüstlük kurallarını ihlal edici nitelikte ise, bu hükümler de uygulanmayacak, genel işlem şartı gibi yazılmamış sayılacaktır. Ben tabii çok kısa olarak açıklamak zorundayım.Çünkü bana bırakılan süre sadece yirmi dakikadan ibaret. Sorularınız olur ise daha sonra buna ilişkin kısımda cevaplandırmak isterim.

Sözleşmelerde bulunan bir başka hüküm, borçlunun, bir açıdan sizin ya da ifa yardımcılarınızın karşı tarafa verebilecekleri zarardan sorumlu tutulmayacağınıza dair kayıtlar, yani sorumsuzluk anlaşmaları. Hukukta kimse sorumsuzluk yapmak için bir sözleşme yapmaz ama, sorumluluktan kurtulma anlaşmaları bu kavramla ifade edilmektedir. Özellikle kullandığınız ifa yardımcıları, muhabirler hatta personelinizin sorumlu olmadığına ilişkin yapılan anlaşmalar, kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebilmekte ise, Yeni Borçlar Kanunu bu anlaşmaları, hükümleri de geçersiz saymaktadır.

Kanunda başkaca müesseselerle ilgili değişik hükümler de yer almakta ise de, en önemli farklı düzenleme kefalet müessesesi için getirilmiş emredici hükümlerdir. Getirilen bu hükümlerden bir kısmı, uygulamada kötüye kullanılabilen şekle ilişkin geçerlilik şartları ile ilgilidir. Mevcut şartlara ek olarak getirilen yeni şekil şartları, kefalet sözleşmesinin imzası sırasında el yazısı ile tarih atılması ve ikincisi, eğer müteselsil bir sorumluluk var ise, yani kefil borçlu ile birlikte sorumlu tutulabilecek ise, buna dair ibarenin ve buna benzer ibarelerin yine kefilin el yazısı ile olmasıdır. Kefaletle ilişkin kısımların boş bırakılıp sonradan doldurulmasını engellemek amacı ile azami sorumluluk tutarının, kefalet limitinin de mutlaka kefilin el yazısı ile olması gerekmektedir. Kefalet sözleşmenin imzası için verilebilecek temsil yetkisi de, bu şartları içermedikçe geçerli olmayacaktır. Bu hükmün uygulamada çok zorluk çıkartacağı açıktır. Düşünün ki; bir şirketin kefil olabilmesi için yönetim kurulu kararı gerekiyor ise veya birden fazla yetkilinin müşterek imzalarına ihtiyaç varsa, yönetim kurulu kararında yeterli sayıdaki üyelerin, bu şekilde bir karar çıkartıp temsilciye vermeleri lazım gelecektir. Vekilin de gidip sözleşmeyi aynı şartlarla imzalaması aranacaktır.

Bu şekil şartlarının yanında Medeni Kanunda aile birliğinin ekonomik geleceğinin korunması amacı ile bazı hallerde eşlerin ehliyeti sınırlanmış ya da hakime bu konuda sınırlama yetkisi verilmiştir. İşte bu korumalardan bir tanesi, eşlerin kefaleti için düzenlenmiştir. Eğer Mahkemece ayrı yaşama kararı verilmemiş ise ya da eşler kanundaki haklı sebeplerle ayrı yaşama hakkını elde etmemişler ise, (ki bu son hususun sağlıklı bir şekilde belirlenmesi neredeyse imkansızdır) mutlaka diğer eşin yazılı izni alınacaktır. Yani eşlerin aynı yaşaması konusunda mahkeme kararı olmadıkça, diğer eşin önceden ya da en geç kefalet sözleşmesinin imzası sırasında bu konuda mutlaka yazılı rızasının alınması gerekir. Eşin rızasının sonradan alınarak kefaleti geçerli kılma imkanı yoktur. Diğer bir ifade ile burada hukuken bir noksanlık değil , geçerlik şartı vardır. Eşin yazılı rızasını, E-imza, elektronik imza ile verip veremeyeceği tartışılabilir. Ayrıca diğer eşin, müteselsil kefaleti kabul ettiğini, azami miktarı, rızanın tarihini yazılı rızasında belirtmesi aranmalı mıdır? Bu hususlar hükümde yer almamakla beraber, hukuki emniyetin sağlanması bakımından ve kefaletin geçerlilik şartları olması bakımından, yazılı rızada bulunmalı, elektronik imza veya basit yazılı rıza ile yetinilmemelidir. Daha sonra eşin ben hata ettim, hile , tehdit vardı, farkına varamadım gibi savunmalarından korunabilmek amacı ile, kanaatimce Kanunda yazmamasına rağmen bu şekil şartlarının eşin yazılı rızasında da bulunması faydalı olacaktır. Bu kadar geçerlik şartı, karşısında, kefalet yoluna gitmeyelim, almayalım. Bundan sonra garanti sözleşmesi veya başkaca şahsi teminat sözleşmeleri alalım diyor ise, bu dolanmayı da engellemek açısından, Borçlar Kanununun 603.ncü maddesinde, gerçek kişilerin aktecekleri kişisel teminat sözleşmelerinde, kefaletin geçerli olabilmesi için aranan tüm şartların, eşin rızasının da bulunması gereklidir.Kişisel teminat sözleşmelerinin başında aklımıza hemen garanti sözleşmeleri geliyor ama, teminat sözleşmeleri garanti sözleşmelerinden ibaret değildir. Bir gerçek kişinin,müteselsil borçlu olarak borca katılmasını istediğiniz zaman da, aynen anılan şartların yerine getirilmesi aranacaktır. Çünkü borca katılma genellikle teminat amacı ile kullanılmaktadır. Borçlunun geçerli sayılabilen hallerde bazı savunmalarından, haklarından vazgeçmiş olması, kefilin bu haklarını kullanmasını engellemeyecektir.. Kefil her şeye rağmen borçlunun önceden feragat edebileceği hakları bile kullanma imkanına sahiptir.

Müteselsil kefalet geldiğimizde müteselsil kefalet, adi müteselsil kefalet gibi karma bir yapıya sahip kılınmıştır. Bir müteselsil kefalet, müteselsil sorumluluk esasına göre başlayabilecek, ama her an adi kefalet dönüşebilecek ya da kefilin borcundan kurtulması mümkün olabilecektir. Bu açıklama, birlikte kefalet için de geçerlidir. Kefillerden bir tanesi kendisine düşen payı ödediği zaman kendisini, aşan tutar için takip edemiyorsunuz, artık

onun üzerine gidemiyorsunuz. Yine bir kefil aynı bir teminat gösterdiği zaman, tüm rehinlerin paraya çevrileceği ana kadar, borçlu hakkında kesin aciz belgesi alınıncaya veya konkordato kararına kadar bu müteselsil kefilin takip edemiyorsunuz. Bu hüküm, kefilin bu arada malvarlığı değerlerini kaçırmamasına imkan verebilecek nitelikte olup, büyük görev hakimlere düşmektedir. Kefilin verdiği aynı teminat, ipotek ya da başkaca bir rehin olabilir. Bu teminat paraya çevrilince elde edilecek tutarın ne olduğu belli olmayacak, daha sonra kefilin paraya çevirebilecek bir aktifi de bulunmayabilecektir. Başka sorun, eğer borçlu yurt dışında , kefil Türkiye’de ise, Türkiye’deki bütün kefiller takip edilmez ise, müteselsil kefil payı ile sorumlu olacaktır. Yurt dışındaki bir borçluya kredi verdiğiniz zaman , yurt dışındaki borçlunun havale yapma , ödeme imkanı kısmen veya tamamen imkansız hale gelir ise, bu takdirde kefil itiraz ederek ödemeden kaçınabilecektir. İmkansızlık kanunda geçici olarak düşünmüş herhalde. Sürekli imkansızlıklarda kefil ödeme borcundan da kurtulabilecektir.

Doğacak bir alacak için kefil olunduğunda, borç doğmadığı sürece kefil tek taraflı olarak kefaletinden vazgeçebilecektir, yani doğacak alacağınız teminatsız kalabilecektir. Kefaletin teminat değerinin belki yeniden gözden geçirilmesinde fayda vardır. On yıldan fazla süre için kefalet sözleşmeleri yapılamayacaktır. Kefalet sözleşmesinin süresinin son bir yılı içinde, ancak bir on yıl daha uzatılabilecek, tekrar uzatılamayacaktır.

Değerli katılımcılar, konuşmam çok sınırlı kapsamda da olsa, uygulanan sözleşmelerde yapılacak değişiklikler için bir fikir verebilecektir. Hukuki konularla sizleri daha fazla sıkırmak istemiyorum ama az önce Sayın Taşar, Kanun Tasarısına ve bazı hükümlerine işaret etti. Ben Kanun Tasarısı hakkında herhangi bir şey söylemeyeceğim. Fakat gerek Borçlar Kanununda ve Ticaret Kanununda, gerekse yeni Borçlar Kanununda satış sözleşmeleri ile ilgili olarak zararın hesaplanmasına dair hükümler vardır. Eski diyemiyorum çünkü 818 sayılı Kanun hala yürürlüktedir. Buna ilişkin ve 818 sayılı Kanuna paralel olarak 6098 sayılı Kanunda 213 ve 236.ncı maddeler yer almaktadır. Bu hükümlerde ve zararın hesaplanmasında, bir malın piyasa değeri ya da borsa değeri var ise, bu değer üzerinden o malı satmanıza bile gerek olmaksızın malın değerinin düşülerek zararın aşan kısmı olacağı belirtilmektedir. Eğer malın böyle bir değeri yok ise, iyi niyetle yapılan satıştaki bedeli aşan kısmı zararı oluşturacaktır. 3226 sayılı Kanunda malın iadesinin yanı sıra hem kiraların, faizlerin de ödenmesi sonucunu doğuracak, hukuk kuralları ile bağdaşmayan bir tazminat yöntemi mevcuttur. Benim hatırladığım ve burada zikrolunan Kanun Tasarısının 33.ncü

maddesinde ve zararın hesabında indirilecek kalem olarak malın fesih tarihi itibarıyla değeri esas alınır denmektedir. Ama fesih tarihinden malın satışına kadar geçecek bir süre içinde malın değerinin artacağı ya da değerinin düşeceği belirsizdir. Genellikle olduğu gibi malın değeri düşer ise aradaki fark şirketin zarar kalemleri arasına girecektir. Borçlar Kanunundaki prensiple bunun bağdaştırılması mümkün olabilir diye sesli olarak şu anda düşünüyorum. Süremi aştığımı biliyorum. Eğer Borçlar Kanunu değişiklikleri ile ilgili sorularınız olur ise, bunları da ilgili bölümde cevaplandırmak isterim. Sabrınız için çok teşekkür ediyorum.

Hakan Gülelçe-Fider: Konuşmasını yapmak üzere Kamu İhale Kurumu temsilcisini davet ediyorum. Sözü Sayın Bülent Büber'e bırakmadan hemen hatırlatmak istiyorum. Bülent Bey konuşmasını yaptıktan sonra ayrılmak durumunda. Bu nedenle Bülent Bey'in konuşmasını takiben soru cevap kısmına da hemen devam edebileceğiz.

Dr.Bülent BÜBER

Kamu İhale Kurumu Düzenleme Dairesi Başkan Vekili

Gerçekleştireceğim sununun amacı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu temelinde Türk kamu alım sisteminin genel çerçevesi aktarılması ile bu mevzuat çerçevesinde finansal kiralama ihalelerinin tartışılmasıdır.

Öncelikle Kamu İhale Kurumu hakkında kısa bir bilgi vererek konuşmama başlamak istiyorum. Kamu İhale Kurumu, 4734 sayılı Kanun ile oluşturulan kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip düzenleyici ve denetleyici bir kurumdur. Kurumun görev ve yetkileri ile teşkilat ve personel yapısına ilişkin temel düzenleme, 4734 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesinde yer almaktadır. Kurumun ilişkili olduğu bakanlık Maliye Bakanlığı'dır; merkezi Ankara'dadır ve taşra teşkilatı bulunmamaktadır. Kurum teşkilatı; Kamu İhale Kurulu, Başkanlık ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır. Kurumun, düzenleme ve denetleme alanı belirli bir sektör olmayıp kamu kaynağı kullanan idarelerin kamu alım faaliyetleridir.

4734 sayılı Kanun, *"kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının"* ihalelerinde uygulanacak esas ve usulleri düzenlemektedir. 4734 sayılı Kanun:

- Mal alımları,
- Hizmet alımları,
- Yapım işleri,

- Danışmanlık hizmet alımlarını,
düzenlemektedir.

4734 sayılı Kanun;

- Satışları,
- Kiraya verme,
- Gayri ayni hak tesisi,
- Kamu özel ortaklığını,
- Kat karşılığı inşaat işlerini,

düzenlememektedir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan alımların sözleşmelerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektedir.

4734 sayılı Kanuna tâbi idareler:

- Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler,
- Yerel yönetimler (il özel idareleri ve belediyeler),
- Kamu iktisadi teşebbüsleri,
- Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar,
- Yukarıdaki kuruluşların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

Finansal kiralama ihalelerinde ihale dokümanı kamu ihale mevzuatı ve finansal kiralama mevzuatı birlikte esas alınarak düzenlenmelidir.

Finansal kiralama ihalelerine ilişkin düzenlemeleri, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanun öncesi ve sonrası olmak üzere iki döneme ayırarak inceleyebiliriz.

5812 sayılı Kanun öncesi, konu 25/11/2004 tarihli ve 2004/DK.D-363 sayılı Kamu İhale Kurulu Kararı ile düzenlenmiştir. Finansal kiralama ihaleleri, alım konusu malın mülkiyetinin sözleşmenin sona ermesiyle idareye geçip geçmemesine göre mal veya hizmet alımı olarak gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

5812 sayılı Kanun ile 4734 sayılı Kanuna finansal kiralamaya ilişkin olarak Ek 6 ncı madde eklenmiştir.

Ek 6 ncı madde de “*Kanun kapsamındaki idarelerin finansal kiralama suretiyle yapacakları mal alımlarında uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.*” hükmü yer almaktadır.

4735 sayılı Kanunun 5. maddesinde “*İdarelerce yapılacak sözleşmeler Tip Sözleşme hükümleri esas alınarak düzenlenir. Mal ve hizmet alımlarında, Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla istekliler tarafından hazırlanması mutlak olan sözleşmeler kullanılabilir.*” hükmü yer almaktadır. Madde gerekçesinde finansal kiralama sözleşmeleri geçmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28 inci maddesinde; yılı bütçesinde ödeneği bulunması ve merkezî yönetim kapsamındaki idareler için Maliye Bakanlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla, finansal kiralama suretiyle temin edileceklerde ise dört yıl olmak üzere üst yöneticinin onayıyla gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yılı bütçesinde ödeneği bulunmasından amacın, *o değerde bir yatırım malının kuruluşun sabit sermaye stokuna katılmış olduğunun görülebilmesi olduğu* ifade edilmektedir.

5018 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, yurt içinde veya yurt dışında, bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler hükmü yer almaktadır.

2012-2014 Yatırım Programı Rehberinde de finansal kiralamaya ilişkin açıklama yer almaktadır. Ayrıca, 2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararın 12. maddesinde Finansal kiralamaya ilişkin düzenleme yer almaktadır. Finansal kiralama yöntemiyle yapılan yatırımlardan finans tipi kiralamalara yatırım programında yer verilecektir. Faaliyet tipi finansal kiralama yatırımlarına yatırım programlarında yer verilmeyecektir.

Finans Tipi (Satış Tipi) Kiralama : İlgili tüm riskleri ve kazançları kiracıya devreden sözleşmelerdir. Finansal kiralama konusu malın mülkiyeti kiraya veren şirkete aittir. Ancak, taraflar sözleşmede, sözleşme süresi sonunda kiracının malın mülkiyetini satın alma hakkına sahip olacağını kararlaştırabilirler. Herhangi bir kiralamanın Finans tipi kiralama sayılabilmesi için aşağıdaki dört kriterden en az birini sağlaması gerekmektedir.

1) Kira anlaşması, varlık üzerindeki mülkiyet hakkının kira anlaşmasının sonunda kiracıya devrini öngörür.

2) Kira anlaşması, kiracıya kira süresinin sonunda varlığı o tarihte beklenen normal fiyatının oldukça altında bir fiyatla satın alma seçeneği verir.

3) Kira süresi, kiralanan varlığın tahmini ekonomik ömrünün yüzde 75'ini veya daha fazlasını kapsar.

4) Asgari kira ödemelerinin (bakım, sigorta ve emlak vergileri gibi dönem giderleri hariç) kira anlaşmasının başlangıcındaki bugünkü değeri varlığın normal piyasa değerinin yüzde 90'ına eşit veya büyüktür.

Faaliyet Tipi Kiralama (İşletme Kiralaması): Finans tipi kiralama sınıfına girmeyen her tür kiralama faaliyet tipi kiralama değildir. Faaliyet tipi kiralamada, varlığın mülkiyetine sahip olmaktan dolayı ortaya çıkan bütün riskler kiraya verene aittir. Anlaşmada belirlenmiş olan kira tutarı kiracı açısından bir faaliyet gideridir.

Tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca finansal kiralama yoluyla gerçekleştirilecek yatırımlara 2012 Yılı Yatırım Programında yer verilir. Finansal kiralamaya konu olan yatırımın toplam proje tutarı, kiralamanın başlayacağı 2012 Yılı Yatırım Programında yıl ödeneği olarak yer alır.

Finansal kiralama yapan idareleri şöyle sınıflandırabiliriz:

- ▶ Belediyeler,
- ▶ Belediye şirketleri
- ▶ Özel idare şirketleri.
- ▶ Kamu iktisadi teşebbüsleri,
- ▶ Üniversiteler

2005 yılında yapılan finansal kiralama ihalesi itirazın şikayet başvurusuna konu olmuştur. Balıkesir Belediyesi Başkanlığının finansal kiralama yoluyla su sayacı temin etme ihalesine ilişkin şikayet 21/4/2005 ve 2005/UM.Z-793 sayılı uyuşmazlık kararı ile incelenmiştir.

Kurum olarak temel hedefimiz; finansal kiralama ihalelerine ilişkin olarak kamu ihale mevzuatı ve finansal kiralama mevzuatıyla uyumlu esas ve usullerin düzenlenmesidir.

Finansal Kiralama İhalelerine İlişkin Genel Bir Değerlendirme

Haz: Dr. Bülent BÜBER
Kamu İhale Kurumu

Haz: Dr. Bülent BÜBER

1

Sununun Amacı

Bu sununun amacı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu temelinde Türk kamu alım sisteminin genel çerçevesi aktarılması ile mevzuat çerçevesinde finansal kiralama ihalelerinin tartışılmasıdır.

Haz: Dr. Bülent BÜBER

2

İHALELERİNE İLİŞKİN HUKUKİ ÇERÇEVE

Kamu İhale
Mevzuatı

İdarenin tâbi olduğu
idari ve mali mevzuat

Alım konusu mal veya
hizmete ilişkin
mevzuat

Haz: Dr. Bülent BÜBER

3

Genel Çerçeve

- ▶ 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- ▶ 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
- ▶ Uygulama Yönetmelikleri ve ekleri
(Mal, hizmet, yapım, danışmanlık)
- ▶ Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliği,
- ▶ İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik,
- ▶ Elektronik İhale Yönetmeliği
- ▶ Muayene ve Kabul Yönetmelikleri
- ▶ Proje, Tasarım, Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışma Yönetmeliği,

Haz: Dr. Bülent BÜBER

4

Genel Çerçeve

- ▶ 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- ▶ 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
- ▶ Uygulama Yönetmelikleri ve ekleri
(Mal, hizmet, yapım, danışmanlık)
- ▶ Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliği,
- ▶ İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik,
- ▶ Elektronik İhale Yönetmeliği
- ▶ Muayene ve Kabul Yönetmelikleri
- ▶ Proje, Tasarım, Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışma Yönetmeliği,

Haz: Dr. Bülent BÜBER

5

4734 sayılı Kanunun Kapsamı

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu:

- Mal alımları,
- Hizmet alımları,
- Yapım işleri,
- Danışmanlık hizmet alımlarını,
düzenlemektedir.

Haz: Dr. Bülent BÜBER

6

4734 sayılı Kanun Neleri Kapsamaz?

4734 sayılı Kanun,

- Satışları,
  - Kiraya verme,
  - Gayri ayni hak tesisi,
  - Kamu özel ortaklığını,
  - Kat karşılığı inşaat işlerini,
- düzenlemez.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu

- ▶ 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan alımların sözleşmelerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektedir

İhale Dokümanı

1. İdari şartname/Ön yeterlik şartnamesi
  2. Sözleşme tasarısı,
  3. Teknik şartname (yapım işlerinde proje dahil)
  4. Hizmet/Yapım İşleri Genel Şartnamesi (Basılı olarak verilmesi zorunlu değildir.)
  5. Gerekli diğer belge ve bilgiler (standart formlar, birim fiyat tarifleri, zeyilname ve açıklamalar.)
- bulunur.

Finansal Kiralama İhaleleri

- ▶ Finansal kiralama ihalesinde ihale dokümanı kamu ihale mevzuatı ve finansal kiralama mevzuatı birlikte esas alınarak düzenlenmelidir.
- ➡ 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuat
- ➡ 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ve ikincil mevzuat.

Finansal Kiralama İhaleleri

- Finansal kiralama ihalelerine ilişkin düzenlemeleri, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanun öncesi ve sonrası olmak üzere iki döneme ayırarak incelenebilir.

Finansal Kiralama İhaleleri

5812 sayılı Kanun Öncesi

Konu, 25/11/2004 tarihli ve 2004/DK.D-363 sayılı Kamu İhale Kurulu Kararı ile düzenlenmiştir.

Finansal kiralama ihaleleri, **alım konusu malın mülkiyetinin sözleşmenin** sona ermesiyle idareye geçip geçmemesine göre **mal veya hizmet alımı** olarak gerçekleştirilmesine karar verilmişti.

Finansal Kiralama İhaleleri

5812 sayılı Kanun Öncesi

- “Sözleşmenin sona ermesiyle birlikte kiralanan kiracı tarafından satın alınıyor ise bunun mal alım ihalesi olarak değerlendirilmesi ve ihale dokümanlarının Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine uygun olarak hazırlanması; sözleşmenin sona ermesiyle kiralanan kiracı tarafından iade ediliyor ise bunun bir hizmet alımı olarak değerlendirilmesi ve ihale dokümanının Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine uygun hazırlanması gerektiğine” karar verilmiştir.

Finansal Kiralama İhaleleri

5812 sayılı Kanun Sonrası

- 5812 sayılı Kanun ile 4734 sayılı Kanuna finansal kiralamaya ilişkin olarak Ek 6 ncı madde eklenmiştir.

Finansal Kiralama İhaleleri

5812 sayılı Kanun Sonrası

- Ek 6 ncı madde de “Kanun kapsamındaki idarelerin finansal kiralama suretiyle yapacakları mal alımlarında uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

4735 sayılı Kanun

- 4735 sayılı Kanunun 5. maddesinde “İdarelerce yapılacak sözleşmeler Tip Sözleşme hükümleri esas alınarak düzenlenir. Mal ve hizmet alımlarında, Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla istekliler tarafından hazırlanması mutat olan sözleşmeler kullanılabilir.” hükmü yer almaktadır. Madde gerekçesinde finansal kiralama sözleşmeleri geçmektedir.

Mali Mevzuatta Finansal Kiralama

- ▶ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28. maddesinde; yılı bütçesinde ödeneği bulunması ve merkezî yönetim kapsamındaki idareler için Maliye Bakanlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla, finansal kiralama suretiyle temin edileceklerde ise dört yıl olmak üzere üst yöneticinin onayıyla gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Mali Mevzuatta Finansal Kiralama

- ▶ Yılı bütçesinde ödeneği bulunmasından amacın, *o değerde bir yatırım malının kuruluşun sabit sermaye stokuna katılmış olduğunun görülebilmesi* olduğu ifade edilmektedir.

Mali Mevzuatta Finansal Kiralama

5018 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, yurt içinde veya yurt dışında, bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler hükmü yer almaktadır.

Yatırım Programı Rehberi 2012-2014 Yılı

- **75.** Finansal kiralama yöntemiyle yapılan yatırımlardan finans tipi kiralamalara yatırım programında yer verilecektir. Faaliyet tipi finansal kiralama yatırımlarına yatırım programlarında yer verilmeyecektir.

Finans Tipi Kiralama

- **Finans Tipi (Satış Tipi) Kiralama** : İlgili tüm riskleri ve kazançları kiracıya devreden sözleşmelerdir. Finansal kiralama konusu malın mülkiyeti kiraya veren şirkete aittir. Ancak, taraflar sözleşmede, sözleşme süresi sonunda kiracının malın mülkiyetini satın alma hakkına sahip olacağını kararlaştırabilirler. Herhangi bir kiralamanın Finans tipi kiralama sayılabilmesi için aşağıdaki dört kriterden en az birini sağlaması gerekmektedir.

Finans Tipi Kiralama

- 1) Kira anlaşması, varlık üzerindeki mülkiyet hakkının kira anlaşmasının sonunda kiracıya devrini öngörür.
- 2) Kira anlaşması, kiracıya kira süresinin sonunda varlığı o tarihte beklenen normal fiyatının oldukça altında bir fiyatla satın alma seçeneği verir.

Finans Tipi Kiralama

- 3) Kira süresi, kiralanan varlığın tahmini ekonomik ömrünün yüzde 75'ini veya daha fazlasını kapsar.
- 4) Asgari kira ödemelerinin (bakım, sigorta ve emlak vergileri gibi dönem giderleri hariç) kira anlaşmasının başlangıcındaki bugünkü değeri varlığın normal piyasa değerinin yüzde 90'ına eşit veya büyüktür.

Faaliyet Tipi Kiralama

Faaliyet Tipi Kiralama (İşletme Kiralaması):

Finans tipi kiralama sınıfına girmeyen her tür kiralama faaliyet tipi kiralama değildir. Faaliyet tipi kiralamada, varlığın mülkiyetine sahip olmaktan dolayı ortaya çıkan bütün riskler kiraya verene aittir. Anlaşmada belirlenmiş olan kira tutarı kiracı açısından bir faaliyet gideridir.

2012 Yılı Programı

- ▶ 2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararın 12. maddesinde Finansal kiralamaya ilişkin düzenleme yer almaktadır.

2012 Yılı Programı

- ▶ Tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca finansal kiralama yoluyla gerçekleştirilecek yatırımlara 2012 Yılı Yatırım Programında yer verilir. Finansal kiralamaya konu olan yatırımın toplam proje tutarı, kiralamanın başlayacağı 2012 Yılı Yatırım Programında yıl ödeneği olarak yer alır.

Finansal Kiralama İhalesi Yapan İdareler

- ▶ Belediyeler,
- ▶ Belediye şirketleri
- ▶ Özel idare şirketleri.

Şikayetler

- ▶ 2005 yılında yapılan finansal kiralama ihalesi itirazın şikayet başvurusuna konu olmuştur.
- ▶ Balıkesir Belediyesi Başkanlığının finansal kiralama yoluyla su sayacı temin etme ihalesine ilişkin şikayet 21/4/2005 ve 2005/UM.Z-793 sayılı uyuşmazlık kararı ile incelenmiştir.

Temel Hedef

- Finansal kiralama ihalelerine ilişkin olarak kamu ihale mevzuatı ve finansal kiralama mevzuatıyla uyumlu esas ve usullerin düzenlenmesidir.

Teşekkürler

SORU-YANIT:

Necati KARABAYIR

Siemens Finansal Kiralama A.Ş.

Kamu İhale Mevzuatındaki değişiklikleri anlattınız, biz de bunları takip ettik aslında o dönemde. Ama bizim tespit ettiğimiz bir sıkıntı var. Her ne kadar siz sözleşmelerde esneklik olacak dediyseniz de, yani bir tip sözleşme olacak dediyseniz de bu temel olarak mal alımında kullanılacak. Yani biz malı veriyor olacağız. Bizim sektör uygulamamız, ayıplı maldan, şundan bundan sorumlu olmayız. Satıcı sorumlu olur. Ama Kamu İhalesine girdiğimizde idareye bu malı biz verecek isek garantisi, ayıplardan sorumluluğu, genel olarak kamu sözleşmelerindeki sınırsız sorumluluk bunlar bizi çok endişelendiren başlıcaları. Bunlarla ilgili çözümler var mı, planlanan bir şey var mı? Burada bir muafiyet tanınacak mı? Çünkü biz burada kamunun malı aldığı gerçek satıcı ile arasındaki sadece finansmanı yapmak isteriz. Biz kamuya mal satmak istemiyoruz. Benim gördüğüm kadarı ile sıkıntı bu. Teşekkür ederim.

Dr.Bülent BÜBER

KİK Düzenleme Dairesi Başkanı

Öncelikle konuşmamın başındada belirttiğim üzere finansal kiralama ihaleleri kamu alım mevzuatı ve finansal kiralama mevzuatı esas alınarak düzenleme yapılması gereken ihalelerdir. Hatta burada alım konusu malların niteliği de ihale dokümanının hazırlanmasını etkilemektedir.

Kamu alım mevzuatı esas alındığında finansal kiralama ihalelerini sadece bir finansal temin yöntemi olarak nitelendirmek güçtür. Alım konusu malın satış sonrası servis ve bakımına yönelik yükümlülükler dikkate alındığında finansal kiralama şirketi dolaylı da olsa finans dışında sorumluluklar üstlenmektedir. Özellikle sektör paydaşlarınıj bir araya gelerek özellikle finansal kiralama yöntemiyle temin edilen malların satış sonrası servis, bakım ve yedek parçasının sağlanması konusunda sektörel gerçekleri esas alarak uygulamayı yönlendirici bir düzenleme yapılmasının en uygun çözüm olacağına inanıyorum.

Temel tartıştığımız konu cari veya cari yönetimi olarak bakılıyor. Finansal kiralama sektörü ise daha ziyade bir finansman modeli olarak bakıyor. Satış sonrası servis, garanti ve diğer hizmetler konusunda finansal kiralama şirketi ile üretici arasında kesin çizgiyi çizerek bir şey yapılması zor geliyor. Benim kanaatim bu. Biz bunu öneriler olarak iletmiştik. 1.finansal kiralama şirketi temel fiyatı verir. Malın satış sonrası servis, garanti ve benzeri bütün hükümlerini, üretici, imalatçı ve Türkiye’deki yetkili satıcısına bırakır. Metod bir, alandaki geleneksel yaklaşımda değişiklik yapmazsınız bunu kamu alımlarına uygularsınız, o dönemdeki otorite veya o dönemdeki bürokratik ve siyasi karar mekanizması daha ziyade bu işin “konsorsiyum mantığı ile yürümesi” gerektiğini, konsorsiyumu hocam çok dikkatli kullanıyorum, daha doğrusu iş ortaklığı anlamında joint venture gibi müşterek ve müteselsil bir sorumlulukla yapılması gerektiğini söyledim. Nedenini hepimiz biliyoruz. 2005 yılından sonra Türk Kamu Maliyesinde ciddi pozitif gelişmeler oldu. Finansmandan ziyade daha önce finansman açıkları ile boğuşurken şu an finansman açıkları değil iki yöntemden biri var, hazırladığımız çalışmada buydu. Birinci yntemyapıya hiç dokunmamak., İhaleye finansal kiralama şirketi girer, bütün sorumluluk şirkete ait olur. Yöntem iki; sorumlulukları bir şekilde paylaştırmak. O dönemdeki hem bürokratik hem siyasi mekanizma, (b) yi tartışalım (a) kısmında sıkıntılar olabilir, çünkü bunun bir sebebi de bizim sözleşme uygulama kabiliyetimizin ve idari kapasitenin düşük olması, birinin devreye çıkıp diğerisi ile uğraşmak sorun olarak devam ediyor. Eski Sanayi Bakanlığı şimdi Bilim Teknoloji Bakanlığında özellikle satış sonrası servis, garanti ve benzeri konuları finansal kiralamayı da göz önünde bulundurarak bir düzenleme yapması gerektiğini bizim açımızdan bize bir yol göstermesi gerektiğini söylemiştik.

Blent TAşAR

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkanı ve Siemens Leasing Genel Müdürü

Finansal Kiralama Derneği Başkanı ve Siemens Leasing Genel Müdürlüğünü yapıyorum. Çok teşekkür ederiz. Aslında çok klasik, yıllara sari leasing toplantılarından farklı bir konu. Bunun için de geldiğiniz için özellikle teşekkür ederim. şöyle bir konu var. 2003 yılı Muhasebe Sistemi öncesinde, aslında ben sektörün başından beri olduğum için kamuya çok iş yapardık. Belediyelere yapardık. Belediyelerin alt şirketlerine yapardık. Ben isim isim on tane sayabilirim. İşte Toprak Mahsulü, PTT, hatta Maliye Bakanlığı ve Tekel İdaresinin sigara sarma makineleri. O zaman operasyonel kiralama gibiydi. O zaman kira mevzuatıydı ve

danışmaya gerek yoktu. Sözleşmemizi de belediyeler için özellikle Sayıştaydan geçirme ve Sayıştayın denetiminden geçirme fırsatı da yakalamıştık. Böyle bir konu var. Şimdi 2003'ten sonra tabii muhasebe sisteminin değişmesi ile ilgili olarak bu şey ortaya çıktı o günden bugüne kamuya çok ta fazla işlem yapamadık. Gördüğüm şey şu. Şunu sormak istiyorum. Leasing sözleşmeleri ile ilgili olarak herhangi bir yerden izin gerekiyor mu.?

Dr.Bülent BÜBER

5018 sayılı Kanun ve bu Kanun çerçevesinde yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta, Maliye Bakanlığı ile Sayıştay vize ve tescil işlemlerine yönelik bir düzenleme yer almamaktadır.

Bülent TAŞAR

Fider Yönetim Kurulu Başkanı ve Siemens Leasing Genel Müdürü

Dolayısı ile bu bizim işimizi bayağı bir kolaylaştırmış gibi olacak. Burada anladığım kadarı ile, bizim işimiz satıcılarla, böyle "back to back" anlaşmalar yaparak, kendi hukuki yapımızı koruyarak, anlamadığımız bilmediğimiz malın teknik konuları ile ilgili olarak risk alarak bu işlere talip olacağız. Biz bunu aslında niçin istiyoruz? Sektörde bir Arama Konferansı yaptık. Sektörü nasıl büyütebiliriz. Bunu arıyoruz. Çünkü, önümüzde bir sürü engeller de var ama, nereden ve ne şekilde büyütebiliriz? Önemli bir büyüme alanı olarak , kamuya ait yatırımları finanse etmeyi görüyoruz.Çünkü kamunun da kaynakları kısıtlı. Biz ise orta ve uzun vadeli finansman sağlama arayışı içindeyiz.. İnşallah bu alanda da bir açılım olacak. Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Dr.Bülent BÜBER

2005 ve 2006 yıllarında yeni kurulan üniversiteler özellikle Tıp Fakültelerinin ihtiyacı olan tıbbi cihazların temini için finansal kiralama ihalesi dene,iler. Ancak başarılı olmadılar. 4734 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilen ihalelerde, mesleki ve teknik yeterlik kriterleri çerçevesinde isteklinin makine sahip olmaya yönelik düzenlemeler yapılabiliyor. Kamu ihale mevzuatında, finansal kiramla yöntemiyle temin edilen makinelerde bu yeterlik çerçevesinde sunulmasına imkân tanınmıştır.

Biz mevzuatımızda bir değişiklik daha yaptık. Şöyle, Kamu İhale Kanunu çerçevesinde yapılan ihalelerde, ihaleye katılan isteklilerin mülkiyetinde belli makine ve tesisat olması yeterli bir kriter olabilir. Yani idare bir yapım işleri ihalesine çıktığı zaman isteklilere şunu

diyebilir: Şu makineler mülkiyetinde olacak. Biz mevzuatımızda yaptığımız değişiklik ile finansal kiralama kapsamındaki malları da isteklinin kendi malı olarak görüp onun belgesini sunma şansı verdik. Ben son bir yıldır ihalelere bakıyorum. Sunulan belgelerin önemli bir kısmı finansal kiralama idi. Ne yazık ki orada da bir değişiklik yapmak zorunda kaldık. İlk taksit ödenmemiş, ihaleden iki gün önce yapılan finansal kiralama sözleşmeleri geldi. Mevzuatı şöyle değiştirmek zorunda kaldık: İlk taksidi ödenmiş finansal kiralama sözleşmeleri.Sektördeki arkadaşlar daha sağlıklı sözleşmeler yapsa idi, büyük ihtimalle bizim değişiklik gereğimiz olmayacaktı. İhaleden bir gün önce de yapılan yoğun finansal kiralama sözleşmeleri biraz dikkatimizi çekti.

Hakan Gülelçe

Finansal Kiralama Derneği Genel Sekreteri

Finansal kiralamayı tedarik işlemi olarak gören şirket ihaleye girecek, ve arkasında da birer satıcı olacak aslında. O ihale ile ilgilenen birden çok satıcı var ise, her satıcı bir finansal kiralama şirketi ile işbirliği kuracak ve ikili takımlar halinde ihaleye girecekler. Bizi Finansal Kiralama Kanunundaki tanımda uzaklaştırıyor. Finansal Kiralama Kanununda kiracı satıcı ile anlaşır, malı ve fiyatı belirler sonra finansal kiralama şirketine giderek malı kendi kullanımına tahsis etmek üzere satın almasını talep eder,bir finansal kiralama sözleşmesi yaparlar. Finansal Kiralama Kanununun belirttiğim tanımı ile Kamu İhale uygulaması arasında bir uyumsuzluk olduğu görüşündeyim.

Dr.Bülent BÜBER

Bu konu hakkında daha önce de görüşmüştük. Bu alanın düzenlenmesi için bizim Türkiye de yaygın duyduğumuz cümle “bizim alımlar şahsa münhasır alımlardır sizin kanun zaten işlemiyor” . Bir de Türkiye’de işler hep ivedi olur, kanun işlemez. Şöyle söylüyorum; birlikte mesafe almamız lazım. Benim gördüğüm şu ana kadar bildirilmiş iki tane finansal kiralama ihalesi sözleşmesi inceledim ben. Bunda da ne yapmışlar? Finansal kiralama şirketine bir firma gitmiş büyük bir ihtimalle. Bunu öyle okuyorum. Şirket artı finansal kiralama şirketi işbirliği yapmış. Ben sizin sektörünüzü anlıyorum fakat, iki şeye karar vermek lazım. Bunlarda ilki, siyasi otorite veya bürokratik yapı. Evet finansal kiralama ihalesinde Kamu İhale Kanununun temel hükümleri değil, sektörün kendi hükümleri geçerlidir diyebilir. Bu bir yaklaşım. İkincisi ise, bizim kanunun temel ilkeleri ile sizin kanununuzun temel ilkelerini

birleştirerek fiktif bir düzenleme yapılabilir. ikinci yaklaşım daha karmaşık gözüküyor. Biz AB'deki genel idarelerin de ihalelerine baktık. Orada da finansal kiralama ihalesi gibi gitmiyor ne yazık ki. Kamu idareleri için konuşuyorum. Diğerleri için konuşmuyorum. Bir de şunun bilgisini vereyim. Bizim kanuna tabi olmadan, 6.5 trilyona kadar, belediye şirketlerinin ihaleleri bize tabi değil. 4 veya 5 tane gerçekleşen ihale gördüm. Hatta idareleri de aradım, ihaleyi imzalayan firma imalatçı şirket görünüyor. Garip uygulamalar, Türk buluşudur. Literatüre bir katkımız olacak herhalde veya uygulamaya.

Hakan Gülelçe-F DER

Bir konuda da bilgi alabilirsek sevinirim. Eskiden sözleşmelerde Sayıştay kontrolu konusu vardı.

Dr.B lent BÜBER

Biraz önce belirttiğim gibi 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun çerçevesinde yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta, Maliye Bakanlığı ile Sayıştay vize ve tescil işlemlerine yönelik bir düzenleme yer almamaktadır.

Kahve Molası

PANEL

Dr.Ramazan BAŞAK

Panel Başkanı

Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

BDDK'nın Sayın Başkan Yardımcısı , Maliye Bakanlığının değerli temsilcileri, BDDK'nın değerli temsilcileri, değerli sektör temsilcileri, değerli konuklar, panelin bu bölümündeki oturumda altı konuşmacı panelist olarak katılıyor. Tek tek saymak istiyorum. Sağ tarafımda oturan Sn.Ebru Sonbul İskender-BDDK Denetim IV.Daire Başkanı, Mustafa Sevgin bey-Gelir İdaresi Başkanlığı Grup Başkanı, Bircan Akpınar-Sermaye Piyasası Kurulu Ortaklıklar Finansmanı Daire Başkanı, Hüseyin Ergin-Sigma Yeminli Mali Müşavirlik, Kemal Gülerdi-Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ve Ziraat Finansal Kiralama A.Ş. Genel Müdürü.-Cüneyt Akpınar-Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ve EFG Finansal Kiralama A.Ş. Genel Müdürü. Panelistleri oturma yerine davet ediyorum ve paneli başlatacağım ancak, paneli başlatmadan önce aramızda Maliye Bakanlığı'nın KDV'den sorumlu Grup Başkanı Sayın Ömer Çakıcı Bey var. Kendisi akşam uçağı ile yurt dışına çıkacak, biraz acele etmesi gerekiyor, ben rica ettim KDV ile ilgili. Çünkü sektör için önemli bir konu, son gelişmeleri bize aktarabilirse , sağolsun lütfetti, kabul etti, dolayısı ile kendisinden KDV ile ilgili, leasing sektörünün KDV ile ilgili son gelişmeleri alabilirsek çok sevineceğim. Buyurun.

Ömer ÇAKICI

Gelir İdaresi Başkanlığı KDV'den Sorumlu Grup Başkanı

Önce araya kaynak yaptığım için özür dilerim. Malumunuz KDV, filmi çekilen tek vergi. Kemal Sunal'ın oynadığı Katma Değer Şaban diye bir filmimiz var. Temel konusu aslında nedir? KDV.dir. KDV çok popüler ve her işleme şamil olduğu için finansal kiralama işlemlerinde de KDV uygulaması her zaman tartışmalara yol açmış. 2007 yılında biz oran düzenlemesi yaparken 3226 sayılı finansal kiralama kanununa göre yapılan finansal kiralama

işlemlerin KDV'sini malın tabi olduğu orana çektik. Yani kararnamede öyle bir ifadeye yer verdik. Ondan önce ise temel itibariyle finansal kiralama işlemlerinde KDV %1 idi malumunuz. Bazı istisnai durumlar vardı ama, ana oran %1 idi. 2007 yılında 13.033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bir şey daha yaptık. Yatırım mallarında, ağırlıklı olarak makine, techizatta özellikle, numaralarını belirtmek sureti ile bazı makinelerin, yatırım mallarının KDV oranların %8'e düşürdük. Dolayısı ile aslında finansal kiralama kapsamında makine, techizat, yatırım mallarının kiralanmasında oran %8'e düşmüş oldu. Bunun fevkinde sektörün tabii ki çok daha detaylı talepleri var. Diyor ki; finansal kiralama işlemlerinde temel olarak KDV oranını %1'e indirin. Bu talep sadece finansal kiralama sektöründen gelmiyor. Doğal olarak KDV işlem vergisi olduğu için , her türlü işleme yönelik böyle taleplerle karşılaşmak mümkün. Çok kısa olarak şunu söylemek istiyorum. Yatırım mallarına ilişkin özellikle makine ve techizat kapsamında, GTİP daki faslı itibariyle detaylandırmak sureti ile KDV oranını düzenlemeye yönelik bir çalışmamız hali hazırda halen devam etmekte, yakın zamanda çıkma ihtimali büyük diyorum. Bu biraz karanbolden oldu, bunun haricinde sorunuz var ise soruları cevaplayabilirim. % 1 oranı üzerinde çalışıyoruz.

Harun ARIDURU

Maje Danışmanlık

Teşvikli işlemlerde finansal kiralama şirketi kiracının teşvik belgesindeki KDV istisnasından yararlanarak kiralamaya konu malı KDV ödemedi alıyor. Ancak kiracısına düzenlediği kira faturalarında bu istisna uygulanmıyor ve kira faturalarına malın tabi olduğu oranda % 18 veya % 8 KDV uygulanıyor. KDV oranları ile ilgili Kararnameye, yatırım teşvik belgesi kapsamında KDV istisnasından yararlanılarak finansal kiralama şirketi tarafından satın alınan malların kira KDV'lerinin %1 olacağına ilişkin bir düzenleme KDV oranları ile ilgili Kararnamenin 15.nci maddesinde yapılabilir mi?

Ömer ÇAKICI

Şimdi birincisi %1 olmasının nedenini söyleyeyim. Malumunuz finansal kiralama işlemi bir teslim yani satış olmadığı için ayrı işlem olarak KDV'ye tabi. 15.ci sıradaki ifadenin anlamı: temelde %18'ze tabi olacak işlemi %1 olarak belirlemek. Fakat Bakanlar Kurulunda minimum indirebileceği oran %1. Yatırım teşvik belgesine bağlanan makine ve techizat ile

öyle bir düzenleme getirilebilir mi, zannediyorum, yapacağımız yeni düzenlemeden sonra ihtiyaç kalmayacak.

Bülent TAŞAR

Bu soruya ilave, siz çıkacaksınız ama, GTİP ile ilgili yapılan listede olmayan ama leasinge konu olan mallar ile ilgili bir teşvikli işlem açıkta kalır mı diye bir tereddüt olmuş olabilir.

Ömer ÇAKICI

Birebir örtüştürmemiz çok mümkün değil. Açıkta kalan alanlar olabilir.

Harun ARIDURU

Bir firma teşvik belgesi kapsamında mal aldığı zaman KDV ödemeyecek, ancak leasing yaparsa ve %1 KDV'li mallar listesine girmezse % 18 KDV ödeyecek. Bu durumda niye leasing yapsın? Başka türlü de finansman tekniği geliştiremez ise o yatırım bir yerde tıkanıyor. 15. madde bu amaçla çok güzel bir örnek. Uçak ve gemilerde getirilen 15.madde.

Ömer ÇAKICI

Öncelikle şunu söyleyeyim; şu anda bizim kararname çalışmamızda vardığımız sonuçta neleri kapsar net olarak ortaya çıkmış durumda değil. Bizim de 13 d kapsamında makine ve techizat ile belirli sınırlarımız var. Dolayısı ile birebir örtüştürmek ne kadar doğru olur, ne kadar doğru olmaz , 15.nci sıraya bu ifadenin eklenmesi eğer bu sistem devam eder ise, mantıklı görünüyor. Bunda bir tereddüt yok. Ancak ondan sonra eklenmesi gerekli olur mu, olmaz mı, kararname çalışmasını tamamladıktan sonra zannediyorum bunu oturup tartışıp, ihtiyaç var ise ona göre davranmakta fayda var.

Harun ARIDURU

Gelir İdaresinin bir uygulaması ile hem Ekonomi Bakanlığı hem Gümrüklerin uygulaması arasında farklılık var. Özellikle sorunlu işlemlerde KDV'nin kimden alınacağı Gelir İdaresinin çıkarmış olduğu sirkülerde, feshedilen sözleşmelerde zamanında ödenmeyen

KDV'nin kiracı firmadan alınacağı sirkülerde belirlemiş durumunda. Bunu hem 2007'de hem de 2011'de çıkarmış olduğunuz sirkülerde net bir şekilde yazdınız. Ancak gerek Ekonomi Bakanlığı Teşvik Kararnamesinde, gerek gümrüklerdeki uygulamada bu vergi leasing firmasından isteniyor. İki kurumun farklı uygulamasını Ekonomi Bakanlığına da ilettik, Vergi İdaresi ile görüşleri netleştirin diye, ama dört yıldır bu arada kalmış durumda.

Ömer ÇAKICI

Şimdi biz bunu düzenleyici işlemle düzenliyoruz. Diyoruz ki; burada tamam mükellef finansal kiralama şirketi olsa da bu kiracı taraftan alınabilir diyoruz. Yaptığımız işlem bu. Buna Gümrük İdaresinin uygun davranmasını isteyebilir miyiz? Bunun da ayrı bir düzenleme ile duyurulması lazım. Bu konuda ekstra bir yorum yapmam doğru olmaz.

Başkan-Dr.Ramazan BAŞAK

Biz sizin fazla vaktinizi almayalım yoksa, konuyu uzatmak uçağınızın kaçmasına neden olabilir. Çok teşekkür ediyoruz yaptığınız açıklamalar için. İlk konuşmayı yapmak üzere davetiyedeki sırayı takip edelim istiyorum. Ebru Sonbul İskender Hanım BDDK Denetim IV. Daire Başkanı arkadaşımızı mikrofona davet etmek istiyorum. Buyurun.

Ebru Sanbul İSKENDER

BDDK Denetim IV Daire Başkanı

Konuşmama başlarken ilk önce başkan olduğum Daire hakkında biraz bilgi vereyim. Bizim dairemiz Bankacılık Sektörünün izlenmesinden ve banka dışı mali kurumların denetiminden sorumlu bir daire. Banka dışı mali kurumların denetimini İstanbul Grubunda görevli yaklaşık 10 kişi kadar olan bankalar yeminli murakıpları ile beraber yürütüyoruz.

Bu tür platformlarda bir araya gelmek, farklı perspektifleri görmek, anlamak açısından büyük önem arz ediyor. O yüzden Banka Yeminli Murakıpları Vakfı'nı ve Fider'i tebrik ediyorum. Onlara teşekkür ediyorum.

Bildiğiniz gibi ülkemizde leasing şirketlerinin kuruluş, izin, denetim ve düzenleme faaliyetleri, Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülmekte iken, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu

ile 01.01.2006 tarihinden itibaren Kurumumuz görev alanına dahil olmuştur. Bu çerçevede, Hazine Müsteşarlığından 83 finansal kiralama şirketi devralınmıştır. Kurumumuzca devralınan şirketlere ilişkin olarak kuruluş, organizasyon, muhasebe ve raporlama düzeninde ortak standartlar getirilmesi prensibi benimsenmiştir. Bu şekilde şirketlerde kurumsallaşmanın sağlanması, şirketlere duyulan güvenin artırılması ve faaliyet sonuçları hakkında anlamlı bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Yapılan mevzuat çalışmaları neticesinde; “Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik” 10.10.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğin Geçici 1. Maddesinde şirketlerin durumlarını Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Yönetmelik hükümlerine intibak ettirmeleri gerektiği hüküm altına alınmıştır. İntibak yükümlülüğü ile temelde şirket ortaklarının, ortaklık yapılarının, organizasyonlarının, üst düzey yönetici, şube ve temsilcilikleri ile şube müdürü ve temsilcilerinin niteliklerinin Yönetmelik hükümleri ile uyumlaştırılması şart koşulmuştur.

İntibak sürecini nasıl gerçekleştirdiğimize değinirsek; Bir takım şirketlerden dokümantasyon temin ettik, ancak bununla da yetinmeyip Bankalar Yeminli Murakıpları tarafından şirketler nezdinde yerinde denetimler gerçekleştirdik. Bu noktada murakıplar şirketlerin bilgi işlem sistemlerini dahi bizzat test ettiler. Bu süreç sonucunda da 83 adet şirketten 35 adedi yönetmelik hükümlerine intibak etti. 56 adedinin ise faaliyet izni kaldırıldı. Bu 56 adet şirketten 30'unun izni iradi veya tasfiye gibi nedenlerle kaldırılırken 13 adedi ise yönetmelik hükümlerine intibak edemedi. Yönetmelik hükümlerine intibak edememe nedenlerine baktığımız zaman ise kurumsallaşmanın sağlanamaması, ortakların gerekli itibara sahip olamaması, bir takım mevzuata aykırı işlemlere rastlanması ve şirketlerin adreslerinde bulunamaması gibi nedenlerin sözkonusu olduğunu görüyoruz.

Diğer taraftan biz kurum olarak bu şirketlerin faaliyetleri hakkında yönetmelik dışında, mevzuat çalışmalarına devam ettik ve 2008 yılı başından itibaren şirketlerin Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar ve Tek Düzen Hesap Planı gibi bir takım yönetmelikler yayımlayarak 2008 yılından itibaren şirketlerin bunlara intibak etmelerini istedik. Ayrıca, yine 2006 yılında uygulamaya yön vermek üzere sınır ötesi finansal kiralama işlemlerine ilişkin usul ve esasları ile iki yıldan az olmamak üzere dört yıldan kısa süreli finansal kiralama sözleşmesi

düzenlenebilmesine ilişkin usul ve esasları yayımladık. İlave olarak, 5582 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile konut finansmanı alanında faaliyet gösterecek şirketlerin yetkilendirilmesinde izlenecek usul ve esasları belirledik.

Sayın katılımcılar, bildiğiniz gibi 3226 sayılı kanun 26 yıl önce 1985 yılında yürürlüğe kondu. Biz bu kanunun şirketlerin etkin ve güvenli bir şekilde faaliyetlerini yürütmeleri için yeterli olduğunu düşünmüyoruz. Nitekim, şirketler kurumumuza devralındıktan sonra yeni bir kanun taslağını şirketlerle beraber, sizin temsilcileriniz ile beraber hazırladık ve 2009 yılında bunu Meclisimize sevk ettik. Bu kanun taslağında şirketlerin sahip olması gereken ödenmiş sermaye rakamlarının günümüz şartlarına uygun hale getirilmesine, yöneticilerinin niteliklerine, ayrılan karşılıkların vergi matrahından düşülebilmesine ki, bu önemlidir, mesleki tecrübe şartını söylemiştik zaten, leasing şirketleri birliği kuruluşuna, idari ve adli cezalara ilişkin düzenlemelere yer verdik. Ayrıca bu kanun taslağında yeni ürünlere olan talebin karşılanmasını sağlamak üzere operasyonel kiralama, alt kiralama ki şu anda mevcut yapılabiliyor, yazılımların kiralanması, sale and lease back, yani sat geri kiralama işlemlerinin yapılabilmesine de imkan tanıdık. Gördüğünüz gibi biz BDDK olarak sektörün önünü açmaya yönelik bir yaklaşım içerisindeyiz. Ancak maalesef bugüne kadar kanun yasalaşamamıştır. Ayrıca biraz sonra Maliye Bakanlığı'nın değerli temsilcisi de bahsedecektir, sektörün önünü açmaya yönelik olarak bir takım teşvikler getirilmesi de söz konusu olabilir. Bu çerçevede biraz önce KDV'den bahsedildi, onun dışında ayrılacak karşılıkların kurumlar vergisi matrahında gider olarak kabul edilebilmesi gibi bir takım vergisel hususlarda da teşvikler söz konusu olabilir. Bu hususlara eminim Maliye Bakanlığı'nın değerli temsilcisi birazdan değinecektir.

Biz BDDK olarak, denetimimiz altındaki banka dışı mali kuruluşlardan, İhsan Bey'in de bahsettiği gibi, üçer aylık dönemler itibariyle bilanço, kar-zarar tablosu ve istatistiki bir takım bilgiler temin ediyor, bunu da aynı zamanda web sitemizde çok kısa sürede yayınlıyoruz. Özellikle bu bilgilerin tam zamanında ve doğru olarak veri tabanımıza intikal etmesi şirketlere olan güvenin artırılması açısından çok önem arz ediyor. Ben bu noktada özellikle hassasiyetimizi de belirtmek istiyorum. Zaman zaman Vergi Usul Kanununa göre yapılan bir takım kayıtlar ile TMS'na göre yapılan kayıtlar farklılık arz edebiliyor. Bu noktada özellikle kayıtların TMS'ye uygun olarak tutulması, eğer VUK'a göre bir takım farklılıklar var ise onların mali bilançoda düzeltilmesi gerektiğini vurgulamak istiyorum. Aksi durum bizim düzenlemelerimize aykırılık teşkil edebilecektir.

Bu arada ben Fider'in de web sitesini yakinen takip ediyorum. Son derece faydalı buluyorum. O yüzden de tebrik ederim. Yalnız sizin bir bülteniniz var en son Ocak ayında yayınlanmış, umarım yayınlanmaya daha süratli bir şekilde devam edersiniz. Son derece faydalı.

Biraz denetim faaliyetlerimizden bahsedecek olursak; bizim denetim faaliyetlerimiz şu an itibariyle leasing sektörüne yönelik olarak kuruluş, faaliyet izni verilmesi ve ayrıca bir takım ihbar ve şikayetlerin incelenmesi ve mevzuat incelemesi şeklinde yürütülmektedir. Biz BDDK olarak tüm banka dışı mali kuruluşların yani, leasing firmalarının yanı sıra faktoring ve finansman şirketlerinin denetimini de yerine getiriyoruz. Leasing şirketlerinin denetimi sayısal anlamda faktoringin aşağısında kalıyor ki bu aslında olumlu bir şey.

Biz BDDK olarak sektöre yeni firma girişlerini büyük bir dikkat ve titizlikle, özellikle kurucularda aranan şartlar bakımından inceliyoruz. Bu çerçevede şimdiye kadar kurumumuza yedi tane başvuru oldu. Bunlardan dört adedi reddedilirken üç adedi kabul edildi. Konut finansmanı alanında faaliyet göstermek üzere yetkilendirilen şirket sayısı ise şu anda bir tane. Onun da eylül itibariyle bir işlemi yok. Sektörde şu anda 31 adet firma faaliyet gösteriyor. Bu 31 firmanın büyük çoğunluğu, aktif payı itibariyle %90'nın üzerinde olan kısmı bir bankanın iştiraki veya bir bankanın risk grubunda yer alan bir firma. Bankacılık sektörü ile bağları olan bir sektör leasing sektörü. Aslında bankaların sunduğu ürünlerin uzantısı finansal kiralama işlemleri de. O yüzden müşteriye tam hizmet edebilmek açısından bankalar finansal kiralama sektöründe de faaliyet göstermeyi tercih ediyorlar.

Finansal kiralama şirketlerinin faaliyet sonuçlarını inceleyecek olursak;

Finansal sektörün toplam aktifleri 2011 yılının üçüncü çeyreğinde 1,55 trilyon TL tutarında olup, leasing sektörünün finansal sektörün toplam aktiflerindeki payı %1,2 iken, bankacılık sektörünün payı %78'dir. Aralık 2006'da 10 milyar TL olan finansal kiralama şirketlerinin toplam aktif büyüklüğü Aralık 2008'e kadar sürekli artarak 17,1 milyar TL'ye kadar ulaşmış, ancak sektöre yönelik KDV teşvikinin kaldırılması ve küresel krizin etkisiyle Aralık 2010'a kadar azalma eğilimi göstermiş ve belirtilen tarihte 14,3 milyar TL'ye kadar gerilemiştir. Bu tarihten sonra sektör toparlanmaya başlayarak 2011 Eylül ayı itibarıyla toplam aktif büyüklüğü 18,3 milyar TL düzeyinde

gerçekleşmiştir. Söz konusu büyüklükte bir bankanın iştiraki niteliğinde olanlar %90 üzerinde paya sahiptir.

Aktif büyüklüğü içerisinde finansal kiralama alacaklarının tutarı ise 13,9 milyar TL'dir. Bildiğiniz gibi bankacılık sektöründe de katılım bankaları ve kalkınma yatırım bankaları finansal kiralama işlemleri yapabiliyorlar. Bunların toplam büyüklüğü 423 milyon TL'dir. Bunun ise sadece 44 milyon TL.si kalkınma ve yatırım bankasının bilançosunda geri kalanlar katılım bankalarındadır. Özellikle katılım bankalarımızın son dönemde sukuk ihracına yönelmeleri burada bir potansiyel görmeleri dolayısı ile finansal kiralama alacaklarını biraz artırdıklarını, bu alana kaydıklarını görüyoruz.

Karlılık performansına gelmeden önce finansal kiralama alacaklarının artışını da söyleyeyim. Dokuz aylık dönemde yaklaşık finansal kiralama alacaklarında %36 civarında bir artış görülmüştür. Finansal kiralama alacaklarının önemli bir kısmı yabancı para olduğundan kur etkisinden arındırdığımız zaman bu artış %17 ile sınırlı kalmaktadır. Bankacılık sektörü kredilerine baktığımız zaman ise, yaklaşık olarak bu oranda artışını görüyoruz. Dolayısı ile leasing sektörü de bankalarla paralel bir gelişim göstermiştir 2011 yılında.

2012 yılında leasing sektörünün yine bankalar ile paralel bir artış göstereceğini ama 2011 yılı kadar bu artışın yüksek olmayacağını öngörüyoruz. Karlılık performansına baktığımız zaman ise sektörün geçen senenin aynı dönemine göre karının %14,9 oranında artarak 428 milyon TL'ye ulaştığını görüyoruz. Aktif ve Özkaynak karlılığı açısından geçen sene ile benzer bir performans izlenmiştir. Aktif karlılığı %2,6, Özkaynak karlılığı ise %10,7 düzeyindedir. Takibe dönüşüm oranı ise yine Eylül 2011 itibarıyla 9,18'dir. Bu sektörde finansal kiralama alacakları içerisinde KOBİ'lerin oranı %45 olduğu için takibe dönüşüm oranının da bankacılık sektöründen daha fazla olması beklenen bir husustur. Bankacılık sektöründe takibe dönüşüm oranı yaklaşık olarak 2,7- 2,8 bandında yer almaktadır. Sektörün karşılık ayırma oranı ise kriz ile beraber olumlu bir gelişme göstererek artmış ve son olarak %51,2 düzeyine ulaşmıştır.

Finansal kiralama işlemleri esnek ve kolay yapısı, uzun vadeli finansman imkanı sağlaması, KOBİ'lerin erişimine hazır olması ve şirketlerin nakit akışları üzerinde baskı yaratmaması gibi nedenlerle ekonomik gelişimde önemli bir finansman aracı olup, sağladığı faydalarla gelişme potansiyeli yüksektir. Bugün KOBİ ifadesini çok

kullanmadık, aslında belki kullanmamız gerekiyor. Çünkü KOBİ'ler açısından finansal kiralama sektörü büyük önem arz etmektedir.

Finansal kiralama sektörü, ülkemizde düşük penetrasyon oranları ve sağladığı avantajlarla beraber gelişme potansiyeli oldukça yüksek olan bir sektördür. Yalnız gelişebilmesi açısından bir takım unsurlar önemli bulunmaktadır. Bunları sayacak olursak; düzenleme ve denetleme alt yapısının güçlü olması, uygun muhasebe standartları, ve uygun muhasebe rejimi, açık ve iyi tanımlanmış kanuni düzenlemeler sektörün gelişmesi açısından önemlidir. Biz BDDK olarak dediğimiz gibi üzerimize düşen görevi yerine getirmeye çalışıyoruz. Ayrıca sektörde, finansal kiralama alacaklarının sağladığı faydalarının da KOBİ'lere anlatılması gerektiğini, KOBİ'lerin bu konudaki farkındalıkların artırılması gerektiğini düşünüyoruz. Burada Derneğe ve siz şirket temsilcilerine görev düşüyor. Aynı zamanda biz BDDK olarak sektörün sorunlarının özellikle vergisel sorunlarının çözümü için de sektörünüz ile diğer kurumlar arasında bir köprü vazifesi görmeye de hazırız. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Başkan-Dr.Ramazan BAŞAK

Ebru hanıma vermiş olduğu bu bilgilerden dolayı çok teşekkür ediyorum.Gerçekten çok yararlı bilgilerdi. Panel akışına ilişkin kısa bir hazırlatma yapmak istiyorum. Panelistlere 15 dakikalık süre vermek istiyorum. Yeterli olduğunu söylediler. Dolayısı ile konuşmaların ardından soru cevap bölümü olacak. Şimdi ikinci konuşmacımız Gelir İdaresi Başkanlığı Grup Başkan Vekili Mustafa Sevgin Bey. Buyurun Mustafa Bey.

Mustafa SEVGİN

GİB Grup Başkan Vekili

Bankalar Yeminli Murakıpları Vakfına ve Finansal Kiralama Derneği'ne bana bu fırsatı verdikleri için teşekkür ederim. Öncelikle kendimi tanıtmak istiyorum. Gelir İdaresi Başkanlığında Vergi Usul Kanunu uygulamalarından sorumlu Grup Başkanı olarak görev yapıyorum. Ömer Bey'in araya kısa da olsa girmesi ve KDV ile ilgili bazı bilgiler vermesi ile üzerimdeki önemli yük kalkmış gibi görünüyor. Çünkü toplantının başından bu yana KDV en

çok dile getirilen mevzu oldu. Buraya gelmeden önce Finansal Kiralama Derneği sitesinde biraz araştırma yaptım. Oradan hakikaten sektör ile ilgili güzel bilgiler edindim. En çok dikkatimi çeken hususlardan bir tanesi Türkiye’de, Ramazan Bey’in de açılış konuşmasında bahsettiği üzere, 1-100 kişi çalışanı bulunan girişimcilerin yatırım harcamalarının %16’sı finansal kiralama şirketleri tarafından finanse edilmesi. Bu hakikaten Türkiye gibi KOBİ’lerin, küçük çaplı işletmelerin çok büyük bir pay teşkil ettiği ekonomide gerçekten önemli bir vazife. Bizim açıımızdan bakıldığında kayıt dışı ekonominin azaltılması açısından, kayıtlı ekonomiye sevk açısından çok faydalı bir fonksiyon olduğu açık. Türkiye’de kayıt dışı ekonomi ile ilgili biliyorsunuz ortalıkta çok fazla tahmini rakamlar dolaşıyor. Kayıt dışı ekonomiyi tam olarak ölçmek çok zor. Ama şunu ifade edebiliriz; 2007 yılında yurt dışında yapılan bir hesaplama göre Türkiye’de kayıt dışı ekonominin %33-34 civarlarında olduğu tahmin ediliyor. Tabii ki bu ortalama bir rakam olduğu için ekonomik büyüklük veya faaliyet çapı düştükçe bu oranın artması da beklenir. Dolayısı ile daha ziyade KOBİ’lere hizmet veren finansal kiralama sektörünün burada kayıt dışı ekonomi ile mücadelede hakikaten olumlu bir katkısı var. Diğer yandan işlem hacmi: Sektörün genel bir görünümünü öğrenmek adına işlem hacmine baktığımızda 2007’ye kadar istikrarlı bir artış ve Türkiye’de zirveye ulaşmış bir işlem hacmi var. 2007’den sonra ciddi bir düşüş, 2009 sonuna kadar devam ediyor. Burada KDV’den dolayı Maliye Bakanlığı tırnak içerisinde günah keçisi gibi dile getirilince, burada sitem etmiyorum, sektörün asıl düzenleyicisi olan BDDK gibi sektörün önünü açacak düzenlemeleri yapmaya her zaman istekli olduğumuzu, sektörün önünü açmaya hazır olduğumuzu ifade etmek isterim. 2007’deki düşme ile ilgili olarak: Ölçüldü mü bilmiyorum, KDV’nin bu konuda ne kadar etkisi var? 2008 krizi de rol oynadı mı? Çünkü, Ömer Bey’in de ifade ettiği gibi oran artışına paralel olarak yatırım mallarında KDV indimi söz konusu olduğu için, tabiri caiz ise bir yerden alırken bir yerden verme gibi bir durum gündeme gelmişti. Ama Sayın Bakanımızın ve Ömer Bey’in de biraz önce ifade ettiği gibi inşallah KDV ile ilgili sektörün önünü açacak düzenlemeler yakın zamanda yapılır ve sektörün ekonomideki payının artması sağlanır.

VUK açısından baktığımızda, bildiğiniz gibi 2003 yılında VUK’ da yapılan değişiklik ile Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olarak finansal kiralama değerlendirme VUK’a girdi. Burada belki finansal kiralama açısından bir ayrıcalık var çünkü VUK’taki diğer değerlendirme hükümlerinin pek çoğu Türkiye Muhasebe Standartları ile finansal kiralama konusunda olduğu kadar paralel değildir. Biraz önce Ebru Hanım da bahsetti. TMS’larına göre kayıtların yapılması vergi açısından düzeltilmesi gerekiyor. Bu finansal kiralama açısından büyük

ölçüde sağlanmış durumda. Önümüzdeki dönemde diğer sektörler açısından da bildiğiniz gibi Ticaret Kanunu yürürlüğe girecek, muhasebe kayıtlarının da Ticaret Kanununa göre tutulması meydana gelecek dolayısı ile VUK tabiri caiz ise biraz bu konuda önceliğini yitirip yerini Ticaret Kanununa bırakacak ve vergi amaçları açısından belki bir düzeltme veya özel bazı kayıtların yapılması ve vergi beyannamelerinin buna göre doldurulması gündeme gelecek. Bununla ilgili çalışmalar devam ediyor. Finansal kiralama ile ilgili kanuni düzenleme ve tebliğ düzenlemesi 2003 yılında yapıldı. Ancak bunların yapılması ile tabii ki bütün sorunlar çözülmüş değil. Finansal Kiralama Derneği tarafından sektörü temsilen bize bir takım sorunlar intikal ettiriliyor. Ben bugün bunlardan birkaç tanesi üzerinde konuşmak istiyorum. Açıkçası peşinen söylemek isterim bunlara çözüm bulmuş değiliz. Bazılarına çözüm bulma imkânımız da olmayabilir. Sektörün sorunu var olabilir ama bazı konularda idarenin önünde de bazı engeller olabilir. Bundan dolayı çözülmesi söz konusu olmayabilir. Ama ben öncelikle olumludan başlamak istiyorum. Yakın zamanda Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı vermiş olduğu bir mukteza ile bize daha önce defalarca intikal ettirilen finansal kiralamadaki kur farkı ve faiz giderlerinin nasıl muhasebeleştirileceği konusunun belirsizliğini ortadan kaldırdı. Bu konuda literatürde daha evvel farklı görüşler vardı. Bir kısmı bunların doğrudan gider yazılması gerektiğini, bir kısmı da maliyete intikal ettirilmesi gerektiğini öne sürüyordu. Ancak en önemlisi ortada bir belirsizlik vardı ki; belirsizlik aleyhe kuraldan daha kötü bir durumdur. Yakın zamanda biz bunu ortadan kaldırdık ve finansal kiralamadaki kur farkı ve faiz giderlerinin ilk yıl için maliyete atılmasının zorunlu olduğu, diğer yıllar için ise tamamen mükellefin ihtiyarına bırakılarak gider yazılabileceği veya yine aktifleştirilebileceği ifade edildi. Böylece bu belirsizlik giderilmiş oldu. Aslında kanunun gerekçesinde-buna biraz atıflar önümüzü açan düzenlemeler vardı- ancak bazı sebeplerle konu netleştirilememişti. Biz burada bu görüşümüzü verirken şu kriteri temel aldık. Finansal kiralamaya biz daha ziyade bir kredi işlemi olarak bakıyoruz. Çok daha evvelinde 1980’li yıllarda kredi kullanımında kredi ile ilgili faiz giderlerinin nasıl muhasebeleştirileceği, gider mi yazılacağı yoksa aktifleştirileceği mi konusunda bir belirleme yapmıştık. Finansal kiralamanın da esas itibarıyla, 319 numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde de ifade edildiği üzere, bir kredi işlemi olduğu düşüncesi ile burada da aynı prensibin geçerli olacağını belirlemiş olduk.

Bunun haricinde Hakan Bey’in sağ olsun sık sık iletmiş olduğu başka mevzular da var ki, bunlardan karşılıklar mevzuu önem arz ediyor. Bildiğiniz gibi karşılıklar konusunda Kurumlar Vergisi Kanununda bankaların bizim açımızdan bir önceliği var. Bankacılık Kanundaki özel karşılıkların doğrudan gider yazılması mevzuu. Bir mükellef grubunun, bir sektörün kendi

kanunundaki bir düzenlemeden dolayı vergi açısından böyle bir avantaj sağlaması çok görülen bir durum değil. Bankaların burada hakikaten bir ayrıcalığı var. Faktoring şirketleri olsun, finansal kiralama şirketleri olsun asil itibariyle benzer nitelikte işler yaptığından BDDK'nın düzenlemelerinde de bu şirketlerin bankalar ile benzer düzenlemelere tabi olduğundan bahisle aynı avantajların bu şirketler içinde geçerli olması gerektiği şeklinde talepler iletiliyor. Söz konusu karşılıkların KVK'na göre doğrudan gider yazılması gerektiği taleplerini dile getiriyorlar. Önümüzde açıkçası kanuni bir engel var. Bankaların bu konuda kanundan gelen bir avantajları söz konusu. Diğer şirketler açısından bu durum geçerli değil. Faktoring şirketleri de buna benzer talepler ile geldiğinde bizim cevabımız bununla ilgili özel bir düzenleme yapılması gerektiği şeklinde oldu. Bu konuda Mecliste bekleyen bir tasarı olduğunu biliyoruz. Burada kanuni düzenlemeler yapılması ve bu engelin ortadan kaldırılması gerektiğini söyledik. Belki burada şu da yapılabilir. Vergi ile ilgili bazı avantajların, teşviklerin vergi kanunlarında yapılması şeklinde Maliye Bakanlığının bir tercihi var. Dolayısı ile buna benzer düzenlemelerin özel bir kanun ile değil de belki bizim kanunlarımızda yapılması mümkün ise eğer, daha tercih edilir olacaktır. Kanuni engelden dolayı bizim GİB olarak bununla ilgili bir avantaj veya teşvik sunmamız şu anda söz konusu değil. Tabii ki Kurumlar Vergisi karşılığı yanında biliyorsunuz VUK'da düzenlenmiş karşılık var: Şüpheli alacaklar karşılığı. Şüpheli alacaklar karşılığı konusunda da özellikle faktoring şirketlerinin çok yoğun talebi vardı ki benzer durum finansal kiralama şirketleri için de geçerli olabileceğini düşünüyorum. Sözleşmelerin feshedilmesi dolayısı ile tahsil edilemeyen tutarların şüpheli alacak karşılığı ayırmak sureti ile gider yazılması mevzuunda. Şüpheli alacak konusunda Gelir İdaresi, son dönemlerde daha evvel "birbiri ile çelişen görüşler" var iken, son dönemde faktoring şirketlerine hitaben verdiği görüşte açık olarak karşılık ayırabilmek için bu tutarların daha evvelden hâsılat kaydedilmiş, daha basit ifade ile gelir yazılmış olması gerektiği, bundan dolayı bir vergi hesaplanmış olması gerektiği şeklinde bir görüş bildirdi. Dolayısı ile böyle bir durumun olmadığı konjonktürde gelir yazılmamış ve hesaplara intikal ettirilmemiş tutarların karşılık ayırmak sureti ile gider yazılması ve vergi matrahından indirim konusu yapılması konusunda negatif görüş bildirdi. Gelir İdaresi Başkanlığının resmi görüşü olarak şirketlere bildirildi. Finansal kiralama şirketlerinde de, sözleşmenin feshedilmesi durumunda fesih tarihinden sonraki alacakların sonraki dönemlere intikal eden tutarların hâsılat yazılmamış olması durumunda şüpheli alacak karşılığı ayırarak gider yazılması konusunda da dolayısı ile bir engel ortaya çıkmış olacak. Toparlar isek, hem VUK'ta ki şüpheli alacak karşılığı mevzuundaki tereddütleri ortadan kaldırmak, hem de finansal kiralama şirketleri tarafından ayrılan diğer karşılıklar konusunda bankalarinkine

benzer düzenlemeler, avantajlar, teşvikler sağlayabilmek için bir kanun değişikliğinin şart olduğu çok açık. Belki de bu kanun değişikliği KVK'da yapılırsa daha güzel bir netice alabiliriz.

Bunun yanında VUK ile ilgili sorunlardan bir diğeri de bildiğiniz gibi Türkiye'de sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleme çok yaygın vaziyette. Finansal Kiralama Şirketleri de, finansal kiralama prosedürünün işleyişi gereği genelde malı görmeden sadece faturayı, irsaliyeyi görerek finansman temin ediyorlar. Dolayısı ile bu faturanın sahte olması veya yanıltıcı belge durumunda malın resmi alıcısı olan finansal kiralama şirketlerinin sorumluluğu ne olacak konusu gündeme geliyor. Burada bize iletilen talep, bunun sorumluluğunun açıkça olmadığına dair bir düzenleme yapılması veya bu şekilde bir kabul görmesi. Açıkçası Gelir İdaresi Başkanlığı olarak, özel bir düzenleme yapılmadığı müddetçe böyle bir şeyin norm haline getirilmesinin zor olacağı kanaatindeyiz. Ancak şunu da ifade etmek gerekir: karamsar bir tablo çizmemek lazım. Bildiğiniz gibi sahte veya muhteviyatı itibariyle yanlış belge incelemeleri yapılmakta, bunların tespiti genellikle vergi inceleme elemanlarınca yapılmaktadır. Burada vergi inceleme elemanları olayın gerçek mahiyetini ortaya çıkartıp buna göre sorumluları ilgili yetkili makamlara iletmek ile görevli. Burada finansal kiralama şirketinin herhangi bir sahte belge düzenlenmesi ve bu şekilde mal teslim edilmesi, bir işlem yapılması durumunda finansal kiralama şirketinin sorumluluğu olmadığını olayına münhasır olarak inceleyip ortaya koyması durumunda ancak finansal kiralama şirketinin sorumluluğunun olmayacağından bahsedebiliriz. Bunun bir genel kural haline getirilmesinin bizim açımızdan (kanuni veya ikincil düzenleme ile) yapılabilir durumda olmadığını ifade etmek isterim. VUK yönünden bize iletilen sorunlar ile ilgili konular bunlar. Sorulması gereken sorular olur ise soru-cevap kısmında alabiliriz. Yeniden teşekkür ediyorum

Başkan-Dr.Ramazan BAŞAK

Yapmış olduğu açıklamalar nedeni ile GİB Grup Başkan Vekili Mustafa Sevgin Beye çok teşekkür ediyorum. Gerçekten yararlı bilgiler verdi. Özellikle karşılıklar, leasing sektöründe olduğu gibi Faktoring sektörünü de çok rahatsız eden bir konu. Şurası doğru. 5411 sayılı Bankacılık Kanununda KVK açısından özel karşılıklar gider yazılabiliyorsa, aynı türden enstrüman icra eden banka dışı finansal kurumlar yani leasing ve faktoring'te de KVK açısından ilgili yılda gider yazılabilmeli. Ama anlaşılıyor ki, bu bir mevzuat değişikliği gerektiriyor. Eğer mevzuat değişikliği olmaz ise, bu konuda bir düzenleme, eşitlik yapılması söz konusu olmayacak, tabii ki bunun vergi kanunlarında mı, ilgili kuruluşların kanunlarında

mı yapılacağı aslında sektörü de çok fazla ilgilendirmiyor ama, ivedi olarak bu sorunun bir kanun değişikliği ile giderilmesini temenni ediyorum. Sahte fatura durumunda da hem leasing sektörü hem Faktoring sektörü ciddi problemler yaşıyor. Umarım bu konuda da en kısa zamanda sahte fatura kullanımı konusunda önlemler alınır ve problemler mümkün olduğu kadar tamamen çözülemez ama, azgariye indirilebilir.Şimdi üçüncü konuşmacımız Bircan Akpınar Bey, Sermaye Piyasası Kurulu Ortaklıklar Finansman Daire Başkanı. Buyurun Bircan Bey.

Bircan AKPINAR

SPK Ortaklıklar Finansman Daire Başkanı

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. SPK adına bu organizasyonu düzenleyen Fider'e ve Banka Yeminli Murakıpları Vakfı'na çok teşekkür ediyorum. Bizi davet ettikleri için ayrıca kendilerine teşekkür ederim. SPK olarak biz bildiğiniz gibi sermaye piyasalarını düzenleyen, borsaların düzenlemeleri yapan bir bağımsız otorite olarak faaliyet gösteriyoruz. Benim bulunduğum daire de ortaklıklar finansman dairesi. Şirketlerin halka açılmaları, menkul kıymet ihraçlarını kayda alan halka açılma sırasında hisse senetlerini kayda alan, bunların sonrasında gözetimlerini icra eden bir daire. Bu anlamda finansal kiralama şirketlerinin de en önemli problemleri vergi gibi gözüксе de eğer öngörülen düzenlemeler yapıldıktan sonra finansal kiralama faaliyetlerinin hızla artacağını varsayarsak bundan sonraki adımda da finansman sıkıntısının veya bu faaliyetlerinin finansmanı olduğunu kolaylıkla söyleyebiliriz diye düşünüyorum. Bu anlamda ben biraz finansman boyutu itibariyle sermaye piyasalarının finansal kiralama şirketlerinin sunduğu araçlardan, imkanlardan bahsetmek istiyorum. Öncelikle Ebru Hanım bahsetmişti. Sunumun başında kısaca var. Ben de hızlı geçmek istiyorum. Finansal Kiralama sektörünün banka dışı finansal sektördeki yeri ile ilgili olarak. Gördüğünüz gibi 2008 sonrasında hem krizin etkisi hem de belki KDV'deki değişikliğin etkisi ile sektör içerisinde daralma oldu. Faktoring şirketi ile payların birbirine yaklaştığını görüyoruz. Büyüklüklerine baktığımızda yine finansal kiralama işlemlerinden alacakların 2008 sonunda 13,9 milyar TL.iken, 2009 ve 2010 yıllarında düştüğü ancak, 2011 yılı dokuz aylık verilerine göre 2008 sonu rakamlarını yakaladığını görüyoruz. Burada önemli olan bir husus aktiflerin finansmanına baktığımızda da en önemli kalemin alınan krediler olduğunu görüyoruz. Zaten Ebru Hanım'ın da söylediği gibi finansal kiralama şirketlerinin bir bölümü bankaların iştiraki durumunda olduğu için, mevzuat izin verdiği ölçüde belki kendi bankaları, diğerleri de diğer bankalardan kullanılan kredilerle alacakların faaliyetlerinin finanse

edildiğini görüyoruz. Çoğunluk itibariyle. Burada da karlılık oranlarını görüyoruz. 2008 yılında özkaynak karlılığı %20'nin üzerinde iken son çeyrekte %10'lar seviyesine indiğini, aktif karlılığın ise daha yatay bir seviye izleyerek %3-4 seviyesinde yıllar itibariyle devam ettiğini görüyoruz. Az önce bahsettiğim finansman yapısına dikkatinizi bir kez daha çekmek istiyorum. Burada işin doğası gereği tabi finansman şirketleri özkaynak yoğun firmalar değil, çoğunlukla faaliyetlerini krediler veya yabancı kaynaklarla finanse ediyorlar ama, Türkiye'deki örnekte bunun tamamına yakının banka kredilerinden oluştuğunu görüyoruz. Yani, sermaye piyasaları üzerinden bir borçlanma veya menkul kıymet ihracının faaliyetlerinin finansmanında çok sık tercih edilen bir yöntem olmadığını bu tablo bize gösteriyor. Tabii sermaye piyasalarının şirketlere sunduğu finansman imkanlarının kısaca ifade edersek bunların en başında halka arz yani, şirkete dış yatırımcıların veya birçok ortağın, ortak olarak alınması için hisse senetlerinin halka arzı gelmekte. Türkiye'de de en yaygın kullanılan sermaye piyasası faaliyeti olarak. İkincisi son yıllarda önemli gelişmeler olan özellikle son bir yılda özel sektör borçlanma araçları ihraçları ki bunlar, tahvil, finansman bonusu veya hisse senetlerinin üçte birine tahvil benzeri araçlar. Son aylarda veya son dönemde hızlıca yaygınlaşmaya başladığını düşündüğümüz Ebru Hanım'ın da bahsettiği gibi kira sertifikaları veya sukuk ihraçları da bu alanda yerini alma durumunda. Varlığa dayalı menkul kıymetler veya varlık menkul kıymetler de yine diğer araçlar arasında sayılabilir. Halka açılma tabii ki bir özsermaye finansmanı. Bu anlamda da maliyet açısından, şirketler açısından büyük avantajları söz konusu borçlanma araçlarına göre. Bir kere geri ödemesi olmayan bir araç ve çok sağlam, özkaynak yapınızı güçlendirmenizi sağlayan uzun vadeli bir yatırım ve sizin ortak yapınızı güçlendirdiği için olası finansal kriz dönemlerinde dahi sizi yalnız bırakmayacak bir ortak aslında şirkete alıyorsunuz. Bu da sizi dediğimiz gibi risklere, dalgalanmalara karşı çok dayanıklı bir finansal yapıya kavuşmanızı sağlıyor. Burada şirketin hisse senetlerinin likidite sağlaması, itibar sağlaması, şirketin borçlanma aracı ihracı veya banka kredisi kullanmasında da yine maliyet avantajı yani, faizlerin daha düşük faiz ile borçlanma imkanı, kendi hisse senetlerini teminat olarak verilebilmesi gibi birçok avantajı da beraberinde getiriyor. Finansman kaynağı olması dışında, büyüme yatırımlarının finansmanı, mevcut borçların azaltılması, işletme sermayesi amacı ile kullanılması gibi halka arzın pek çok avantajlarından bahsetmek mümkün. Halka açılma sürecinden kısaca bahsetmek istiyorum. Şirketlerle yaptığımız toplantılarda en temel sıkıntılar şirketlerin organizasyon kuramamaları, şirketlerin kurumsallaşmış olamaması, kayıt dışı ekonomilerinin fazla olması, finansal raporlama yapamıyor olmalarıdır genellikle karşılaştığımız en önemli problemler. Aslında bu üç problemde aslında finansal kiralama sektöründe olmadığını görüyoruz. Zaten

bu işin doğası gereği kayıt dışılığın olmadığı, finansal raporlamasının uluslar arası finansal raporlamalara veya TMS'ye uygun olarak yapıldığı, BDDK'nın düzenlemeler çerçevesinde ve bir düzenleyici otorite tarafından sürekli kontrol edilen üç aylık dönemler itibariyle mali tablolarını raporlayan bir şirket olması açısından finansal kiralama şirketlerinin halka açılmaya hazır olduklarını düşünüyorum ben. Ama neden bu tür bir finansmanın değerlendirilmediğini belki soru-cevap kısmında veya başka vesileler ile öğrenip o yönde de adımlar atabiliriz. Temelde halka arz aşamasına gelmeden önce şirketler esas sözleşmelerini değiştiriyorlar ve sermaye piyasası mevzuatına uygun hale getirmek için bazı maddeler eklemeleri gerekiyor. Bu eklemeleri kurula başvuru aşamasında yapıp kuruldan bir onay alıyorlar. Genel kurullarında esas sözleşmelerini değiştiriyorlar. Halka açılma öncesinde bütün şirketlerin olduğu gibi finansal kiralama şirketlerinin de dikkat etmesi gereken en önemli husus imtiyaz oluşturmak isteniyorsa, bu imtiyazın halka açılma öncesinde oluşturulması, bu imtiyaz yönetim imtiyazı olabilir, oy hakkında imtiyaz olabilir, kar imtiyazı olabilir ama, SPK olarak bu tür imtiyazların halka arz öncesinde oluşturulmasına herhangi bir itirazımız olmuyor. Ama halka arz sonrasında bu tür imtiyazların oluşturulmasına şu an için kurul izin vermiyor. Zaten yatırımcı hakları açısından da çok doğru değil. Burada en önemli husus şirket yönetimini istemeyen ana ortağın, buna dikkat ederek imtiyazları eğer almak istiyorsa, şart değil, değişikliği bu aşamada yapması gerekiyor. Tabii ki bir aracı kurum ile görüşülüp, anlaşılıp halka arzın bu aracı kurumun önderliğinde devam ettirilmesi gerekiyor. Daha sonra kurula kayda alma başvurusu, İMKB'ye kotasyon başvurusu yapılıyor. Bu başvurular kurul ve İMKB tarafından ayrı ayrı incelenip sonuçlandırıldıktan sonra da şirketlere şirket hisse senetleri kurul tarafından kayda alınıyor. Şirketleri bu aşamada en çok zorlayan husus izahname adını verdiğimiz şirketi tanıtıcı dökümanın hazırlanması. Bu doküman içerisinde şirketin hukuki yapısından, içinde bulunduğu sektöre, faaliyet sonuçlarına, son üç yıllık mali tablolarına kadar birçok bilgi oluyor. Ve bu bilgiler bundan sonra şirketi ortaklarına anlatmak için kullanılan en temel doküman. Bu dökümanın içerisinde mümkün olduğu kadar bütün bilgilerin doğru ve açık anlaşılabilir şekilde yerleştirilebilmesini sağlamaya uğraşıyoruz biz. Bu anlamda bu izahname doldurulduktan sonra en büyük zorluk bu aşamada bitmiş oluyor. Daha sonra ilanlar yapılıyor. İzahname veya halkın hisse senetlerini alması için satış için. Duyurular yapıldıktan, sirküler dediğimiz duyurular yapıldıktan sonra halka arz işlemi gerçekleştiriliyor. Borsada kotasyon işlemi gerçekleştirilip günlük işlemler başlamış oluyor. Halka arz sürecine genelde baktığımızda başka bahsettiğim gibi organizasyon yapısı dağınık olan organize olamamış kurumsallaşmamış şirketlerde bu sürenin altı aya kadar uzadığı görülmekle birlikte inanıyorum ki, finansal kiralama şirketleri

böyle bir kararı verdiklerinde, ana ortaklarının ve özellikle burada buluna üst düzey yöneticilerin önerisi doğrultusunda bir karar verdiklerinde bir iki ay içerisinde bu işlemleri sonuçlandırabilecek kapasitede olduklarını düşünüyorum. Son dönemlerde borçlanma araçları yolu ile finansman konusunda da önemli gelişmeler oldu ülkemizde. Öncelikle bunun alt yapısından bahsetmek istiyorum. Bu grafikte gördüğümüz gibi hazinenin borçlanma ihalelerinden oluşan vade ve faiz yapısı son yıllarda hem vade uzadı, diğer taraftan da faiz oranları aşağı yönde gitti. Bu devletin borçlanma gereğinin azalmasının bir sonucu olarak ortaya çıktı ve bunun sonucunda da, ekonomi kitaplarında okuduğumuz kral du efektin ortadan kalkmasına sebep verdi. 2006 yılında vade yapısını onbeş ay ile sınırlandırdı ihraçlarda, faizler %15'ler seviyesinde iken bugün faiz oranlarının %9'lara geldiğini, son bir haftadır biraz yükseldi ama, dokuzlara indiğini görüyoruz. Şu grafikte de reel faiz oranlarını görüyoruz. Özellikle 2003 yılının haziran ayına dikkat ederseniz %30'un üzerinde bir reel faiz ödemesi var devletin. Yani devletin %30 reel faiz ödediği bir ortamda özel sektörün borçlanma aracı ihraç etmesi, bir tahvil satışı doğal olarak mümkün olmuyordu. Ancak devam eden süreçte Türkiye ekonomisinin de güçlenmesi ve sizlerin de bildiği makro ekonomi gelişmeler sonucunda reel faizler çok düşük seviyelere, birler ikiler seviyesine kadar indi son zamanlarda. Tabii bu değişimler hep sermaye piyasalarının gelişmesi özellikle borçlanma araçlarının gelişmesinin önünü açtı. Bu süreç içerisinde biz 2008 yılında kriz ile birlikte bir çalışma başlattık. O dönemde biliyorsunuz Özel sektördeki şirketlerin bankalarda kısa vadeli borçlanması sebebi ile sıkıntıya düştüklerini, aslında uzun vadeli borçlanabilselerdi veya kredi kullanabilselerdi 2008 krizini belki daha rahat atlatabileceklerdi ama bunu yapamadılar. O süreç içerisinde bizim mevzuat düzenlemelerini yeniden gözden geçirdik, 2008 sonunda borçlanma araçlarına ilişkin yedi tebliği birleştirip tek bir tebliğ çatısı altında görüşe açtık. 2008 aralık ayında bir çalıştay düzenledik kurul bünyesinde, bu çalıştayda bütün sektör temsilcilerini davet edip görüşlerini aldık ve sonunda 2009 yılında tebliği yeniden yayınladık. 2009 da bunu yayınlamakla kalmadık 2010 ve 2011 yıllarında da yedi sekiz kez tebliği değiştirerek tamamen sektörün talepleri çerçevesinde süreçleri hızlandırması yönünde tebliği değiştirerek borçlanma araçlarının önünün açılmasına çalışıldı. Burada yapılan temel değişikliklere baktığımızda dediğim gibi yedi tebliğ tek bir tebliğ çatısı altında birleştirildi. Daha basit ve hızlandırılmış kayda alma süreci getirildi. Özellikle nitelikli yatırımcıya tabir ettiğimiz fonlar, büyük şirketlere yapılan satışlarda izahname düzenleme zorunluluğu kaldırıldı. Tahsis satışlarının önü açıldı. İzahname formatları yeniden belirlenip şirketlerin daha kolay düzenleyebilecekleri standart formatlar getirildi. Kaydileştirme sağlandı. Yani fiziki olarak senetlerin basılması ihtiyacından ziyade merkezi kayıt kuruluşu nezdinde kayden

ihracına imkan tanındı. Raf kayıt sistemi dediğimiz şirketlere başkan belirli bir tavan verip bu tavan içerisinde bir yıl süresince istedikleri an ve istedikleri zamanda tahvil ihraç imkanı verildi. Örneğin bugün bankalar, ihracı en çok bankalar yaptığı için söylüyorum, 3 milyar TL. gibi bir limit alıyor, bu limiti ihtiyacına göre finansman ihtiyacına göre bir yıl içerisinde 500-600 milyonluk paketler halinde yapacağı bono, tahvil ihraçları ile finanse ediyor. Bunun içerisinde kurulan o başta bir seferlik aldığı 3 milyar TL.lık izin çerçevesinde gerçekleştiriyor. Sonraki ihraçlar için sadece kurula başvurup belge alması yetiyor. Bu da bir iki gün içerisinde tamamlanıyor. İhraç limitleri yükseltildi. Özkaynaklar UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolardaki özkaynaklarla ilişkilendirildi. Özellikle halka açık şirketlere altı kat on kat gibi imkanlar tanındı. Halka kapalı şirketlerde 5 kat ve üç kat şeklinde getirildi bu kararlar. Kotasyon kayda alma gibi bir takım ekstra düzenlemeler de yapıldı. Burada en önemli husus 2010 yılının eylül ayında yanlış hazırlamıyorsan BDDK belirli sınırlar getirerek bankaların bono ihracına ve tahvil ihracına izin verdi. Bu kapsamda da piyasa oldukça fazla gelişti. Bunu da grafikte görebiliyoruz. 2008 yılında kayda alınan menkul kıymet miktarı 50 milyon 150 milyon seviyesinde iken 2011 yılında bu 13,8 milyar seviyesine kadar yükseldi. Piyasaya 14 milyar TL.tutarında özel sektör tahvil ve bonosu satılmış oldu. Piyasa içerisindeki paylarına baktığımız zaman az öncede bahsettiğim gibi bankaların burada çok etkin bir rolü var. Bunlar satabilecek dağıtım ağına sahipler. Finansal yapıları düzgün. Her türlü hazırlıkları var. Yani teknik alt yapıları, mali tablo düzenlemeleri açısından uygun olduğundan bankalar ihraç iznini aldıktan sonra sektörde çok fazla ihraç gerçekleştirdiler. Bu ihraçların çoğu da kurumsal yatırımcı dediğimiz fonlara ve büyük şirketlere gitti. İkinci sırada banka dışı finansal kurumlar var. Faktoring, leasing şirketleri gibi. Üçüncü sırada reel sektör var. Bankaların ihraç ettiği menkul kıymetler bankaların pasif yapısını bir anlamda güçlenmesine sebep verdi. Çünkü ihraç edilen menkul kıymetlerin çoğunluğu altı ay ve daha uzun vadeli. Yani ortalama mevduat vadesinden daha uzun. Bunu leasing şirketlerine uyguladığımızda leasing şirketlerinin bir buçuk yıllık, iki yıllık ihraçları ile kendi finansman kaynaklarını daha düşük maliyetle ve aktif-pasif dengesindeki vade uyumsuzluğunu giderecek şekilde ihraç yapabileceklerini düşünüyorum. Zaten dediğim gibi finansal kiralama şirketlerinin ana ortaklarının bankalar olduğunu düşünürsek bu tip imkanı rahatlıkla kullanabilecekleri düşüncesindeyim. Borçlanma harçlarının İMKB'ye kotasyonu sayesinde İMKB'de ciddi işlem hacmi olmaya başladı. Özellikle son altı ayda ihraçların artması ile birlikte ikinci el işlemler de yoğunlaştı. İkinci eldeki işlemler biraz dalgalı olmakla birlikte işlem hacminin oldukça yüksek seviyelerde olduğu görülmekte. Burada dikkat çekici bir şey var, devlet tahvillerinde vade yapısı uzarken özel sektör borçlanma araçlarında ihraçtaki vade yapısı ve

vadeye kalan gün sayısının azaldığını görüyoruz. Piyasanın bu araca biraz alışması gerekiyor. Şu anda yapılan ihraçlar dediğim gibi büyük çoğunluğunu bankalar yapıyor, bankaların yaptığı ihraçların büyük çoğunluğunu da bankaların fonları satın alıyor. A bankasının sattığını mevzuatın izin verdiği ölçüde A bankasının fonları, vermediği ölçüde B-C bankalarının fonları satın alıyor. Bu fonlar da devlet tahvilinden 50 baz puan, 100 baz puan daha getiri elde etmek açısından fonlarını burada değerlendiriyorlar ama, ihraçların çoğunluğu altı aylık olduğu için şu anda vade sanki önceki yıllara göre azalarak gidiyor. Piyasa alıştıkça belki bazı ek tetbirlerle ufak ayarlamalarla vadenin uzayacağı kanaatindeyiz. Özetlersek borçlanma araçları piyasasındaki son durumu; şu anda 28 farklı ihraççının 106 farkı borçlanma aracı tedavülde bulunuyor. En büyük 5 ihraççı dediğimiz gibi banka ve bu beş ihraççının toplam içerisindeki payı %68. 100 binin üzerinde de borçlanma aracı tutan yatırımcı var. Bunların çoğunluğu tabii ki bireysel yatırımcı. Biraz da diğer araçlardan bahretmek istiyorum. Kira sertifikaları son dönemde gündeme yoğun olarak geldi. 2010 yılında kira sertifikalarına ilişkin tebliğ yayınladık. Kira sertifikaları dediğimiz; sukuk ihracına karşı tebliğ yayınladık. Fakat burada prosedür olarak bazı vergiler doğuyordu. Bu vergilerin de kaldırılması için 2011 yılı şubat ayında maliyenin de büyük katkıları ile kanun değişti, sukuk ihraçlarına büyük yük getiren vergisel işlemler ortadan kalktı. Böylece normal bir sukuk veya kira sertifika ihracı ile bono arasında işlem maliyeti açısından bir vergi yükü eşitsizliği ortadan kalktı. Bu yıl içerisinde iki ayrı ihraç gerçekleşti. Tamamın yurt dışına satıldı ama bundan sonraki dönemde yurt içine satılacağını düşünüyoruz. Burada özel bir yapı kuruldu. Finansal kiralama şirketleri de bu yapı içerisinde çok rahat kira sertifikası ihraç edebilirler. Bir varlık kiralama şirketi adını verdiğimiz V K.Ş.'nin kurulması için minimum 50 bin TL'nin sermaye ile kurulmuş tek ortaklı veya mevzuat gereği 5 ortaklı olması gereken bir anonim şirket statüsünde bir şirket. İhraççı diyebileceğimiz bizim durumumuzda finansal kiralama şirketi alacaklarını bu VKŞ'ye devrediyor, VKŞ'de ihraç etmiş olduğu kira sertifikası ile de bunların parasını veya fonu kurucuya aktarıyor. Burada şirketi finansal kiralama şirketi olarak kabul eder isek, elinde bulunan finansal kiralamadan doğan alacak portföyünü VKŞ'ye devredecek, VKŞ'de kendi ihraç etmiş olduğu sukuk veya kira sertifikası kanalı ile topladığı paraları şirkete verecek. Vade süresi içerisinde VKŞ'nin elindeki alacak portföyünün tamamının yönetimi ister kurucu tarafından yapılabilir, ister bunun için bir banka ile anlaşılabilir, isterse başka bir bu fonu veya alacaklarının tahsili için gereken hizmetleri başka aracı kurum ile olabilir. Genelde bu örnekte kaynak kuruluş bu hizmeti zaten alacakların tahsili ile bunların idaresi işlemlerini VKŞ adına yapıyor. VKŞ aslında Türkiye'de trust yapısı olmadığı için bunu bir anonim şirket olarak örgütlemek zorunda kaldık. Sukuk ihracı olabilmesi için ara bir şirket olarak dizayn edildi.

Vade süresince devretmiş olduğu alacak portföyü sebebi ile kaynak kuruluşu olan şirket VKŞ'ye kira ödüyor, bu kiralar da olduğu gibi payları oranında yatırımcılara aktarılıyor. Vade bittiğinde yatırımcılara ana para ödemesi yapılabilmesi için kaynak kuruluşu olan şirket buradaki alacak havuzundaki ana parayı VKŞ'ye veriyor. VKŞ'de payları oranında yatırımcılara devrediyor. Dolaylı olarak finansman imkanı sağlamış oluyor. Burada önemli olan şu; Ebru Hanım'ın da söylediği gibi katılım bankaları son dönemde kira sertifikası ihraçları için finansal kiralama yapma yoluna gittiler. Bunun sebebi de şu, bu tip bir sukuk ihracının yurtdışındaki kira sertifikası yapısına uygunluk belgesi alabilmesi için en az portföyünün %50'nin maddi bir imkana dayanması gerekiyor. Bu bir gayrimenkul olabilir, makine, techizat gibi şeyler olabilir. VKŞ'de oluşacak havuzun 200 milyon dolarlık bir havuz ise bunun en az 100 milyon dolarlık kısmının daha fazlasının bir finansal kiralama veya gayrimenkul olması gerekiyor. Bu açıdan da finansal kiralama şirketlerinin benim kanaatimce bu alanda da büyük avantajları var. Bu tip bir işlemde zaten ellerindeki alacaklarının tamamı finansal kiralama olduğu için belki sözleşmelerinin içerisindeki faiz ibaresinden kaynaklanan ufak tefek problemler çıkabilir ama ona da bir tür çözüm bulunabileceğini düşünüyorum bu tip kurumlar ile görüşülürse. Bir havuz oluşturulabilir. Bu havuzda bir finansal kiralama şirketinin belki portföyü yeterli kalmaz bir ihraç için. Birkaç finansal kiralama şirketi ortak hareket edip böyle bir havuzu birlikte oluşturup böyle bir ihraç yoluna da gidebilir. Varlığa dayalı menkul kıymetlerde yine buna benzer şekilde alacakların varlık finansman fonu adını verdiğimiz aynı yatırım fonlarındaki gibi bir fona devredilmesi ve bunun karşılığında da VDMK dediğimiz varlığa dayalı menkul kıymet ihracı ile bir finansman modeli ana hatları biraz önce bahsettiğim kira sertifikasına benzemekle birlikte Türk Hukuk Sisteminde yatırım fonları üzerinde kurulmuş bir sistem. Bununla ilgili olarak ta bir ihraç gerçekleşti bir ihraç başvurusu incelemede, banka tarafından bir VDMK gerçekleştirildi ve ihraç normal tahvile göre yaklaşık 200 baz puan ucuza mal oldu. Bankanın maliyeti normal bono ve tahvil ihracına göre 200 baz puan daha düşük gerçekleşti. Burada VDMK ihracında finansal kiralama araçlarının kullanılması mümkün. VTMK da çok benzer bir yapı, yalnız VDMK' ta bilanço dışına çıkartılıyor bütün alacaklar. Dolayısı ile finansal kiralama şirketlerinin aktifinde bu alacaklar artık yer almıyor, bilanço dışı bir finansman metodu. VTMK dediğimiz varlık teminatlı menkul kıymette de bilanço içinde kalıyor bu alacaklar. Özel bir hesapta toplanıyor, ve bütün gelirleri VTMK sahiplerine ödenmek üzere bırakılıyor. Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. soru-cevap kısmında ve ya telefon veya e-mail ile de bana ulaşabilirsiniz.

Finansal Kiralama Sektörü ve Finansman Alternatifleri

Bircan Akpınar
Sermaye Piyasası Kurulu
Daire Başkanı

Finansal Kiralama sektörünün 2008 krizi sonrası toplam aktiflerindeki pozitif seyir sürmektedir

Finansal Kiralama Sektörü Bilanço Temel Büyüklükleri

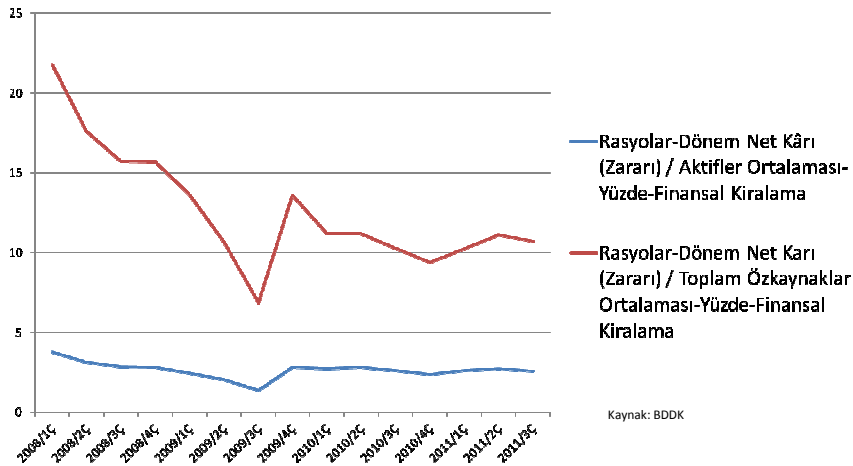
(Milyar TL)	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	30.09.2011
Kiralama İşlemlerinden	13,9	10,8	10,2	13,9
Takipteki Alacaklar	1	1,5	1,5	1,4
Bankalar	1,4	1,6	3,1	1,6
Toplam Aktifler	17,1	14,7	15,8	18,3
Alınan Krediler	13,7	10,7	11,2	13,2
Özkaynaklar	3	3,5	3,9	4,1

Kaynak: BDDK

2

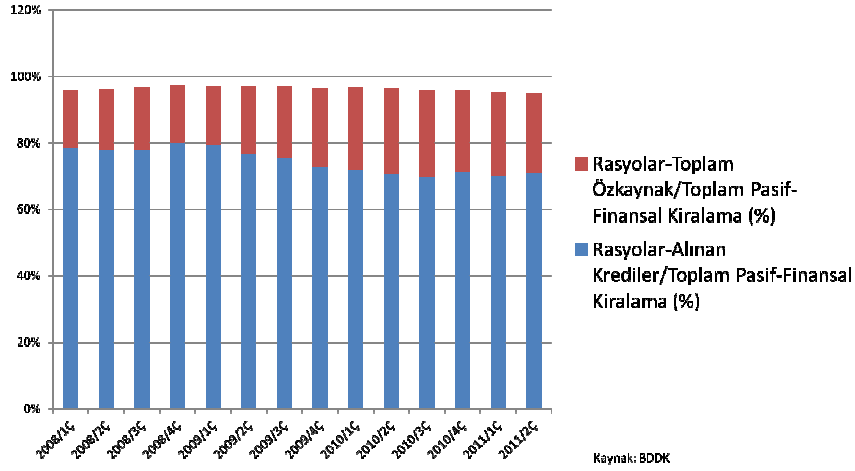
Sektörün özkaynak karlılığı son dönemde yatay bir seyir izlerken kriz öncesi seviyelerin oldukça altındadır

3

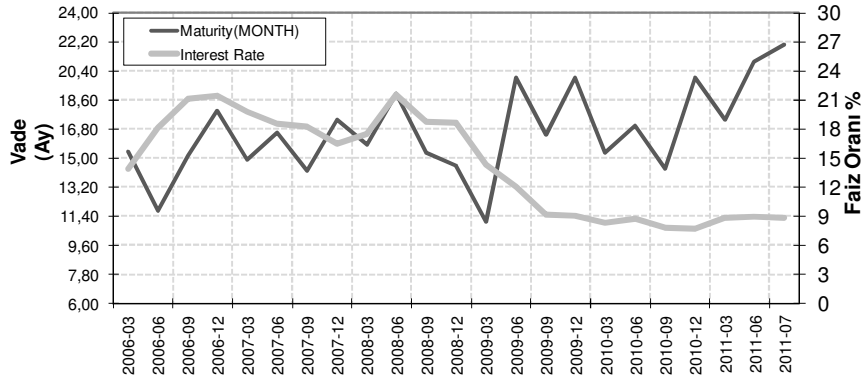
Sektör sermaye piyasalarından yeteri kadar faydalanmamaktadır

4

Hazinenin Borçlanma İhalelerinde Vade Uzarken Faiz Oranları Düştü

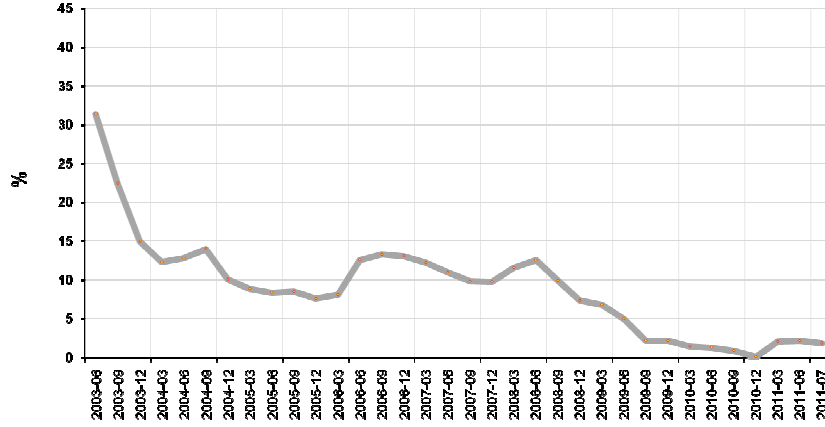

Source: Treasury,CMB

9

Son 8 Yılda Gösterge Bononun Reel Getirisi Sürekli Düşmüştür

10

II. Sermaye Piyasası Kurulu güçlü bir özel sektör borçlanma piyasası oluşturmayı amaçlamaktadır

Sermaye Piyasası Kurulu Borçlanma Araçları Komitesi borçlanma araçları ile ilgili mevcut mevzuatın güncelleneceğini duyurmuş ve 2008 yılında bir atölye çalışması düzenlemiştir.

2009 yılında borçlanma araçları mevzuatı gözden geçirilmiş ve yenilenmiştir.

2010 ve 2011 yılında mevzuatta değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

2009-2011 yılları arasında borçlanma araçları ihraçları gerçekleşmiştir.

11

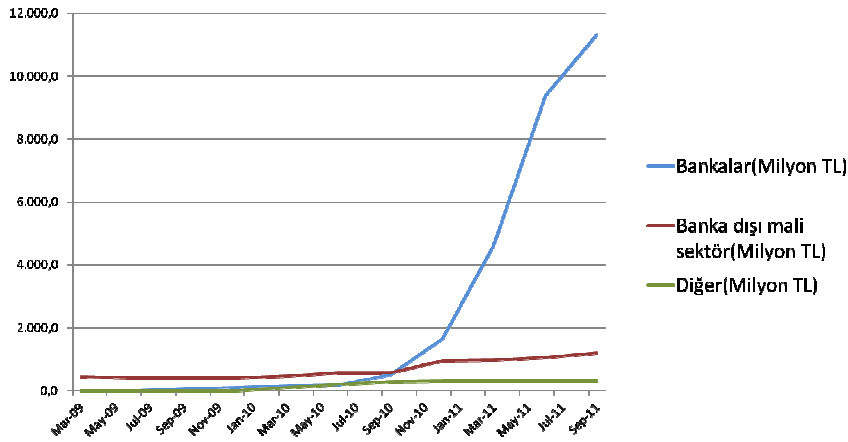
Basitleştirilmiş süreçler, vergi tarafsızlığı ve istikrarlı ekonomik görünüm piyasasının gelişmesini sağlamıştır

- ✓ İstikrarlı makroekonomik göstergeler ve yüksek büyüme hızı,
- ✓ Tüm borçlanma araçları için tek düzenleme,
- ✓ Daha basit ve hızlandırılmış kayda alma süreci, daha az bürokrasi
- ✓ Kaydileştirme,
- ✓ Raf Kayıt Sistemi,
- ✓ Daha yüksek ihrac limitleri,
- ✓ Daha düşük kotasyon ve kayda alma ücretleri,
- ✓ Kamu ve özel sektör borçlanma araçları arasındaki vergi rejimi farklarının giderilmesi,
- ✓ BDDK'nın bankalara borçlanma aracı ihracı için izin vermesi.

12

Mevcut durumda piyasada bankalar baskın rol üstlenmektedirler

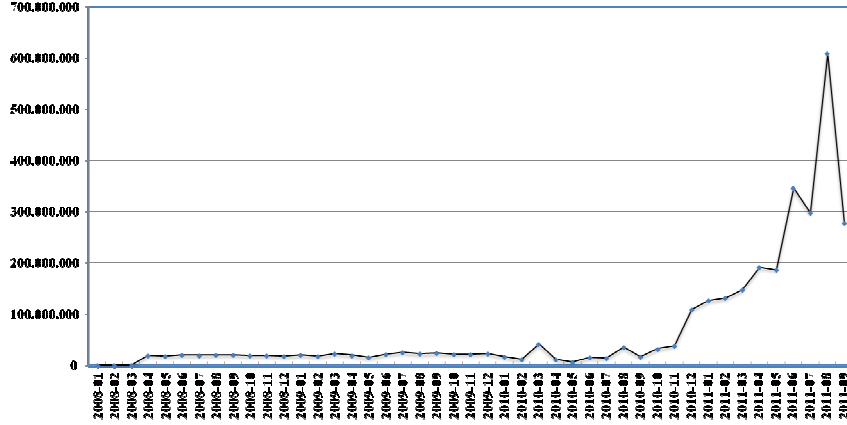

14

İMKB'deki İşlem Hacmi Dalgalı Ancak Yükselen Bir Seyir İzliyor

İşlem Hacmi (TL)

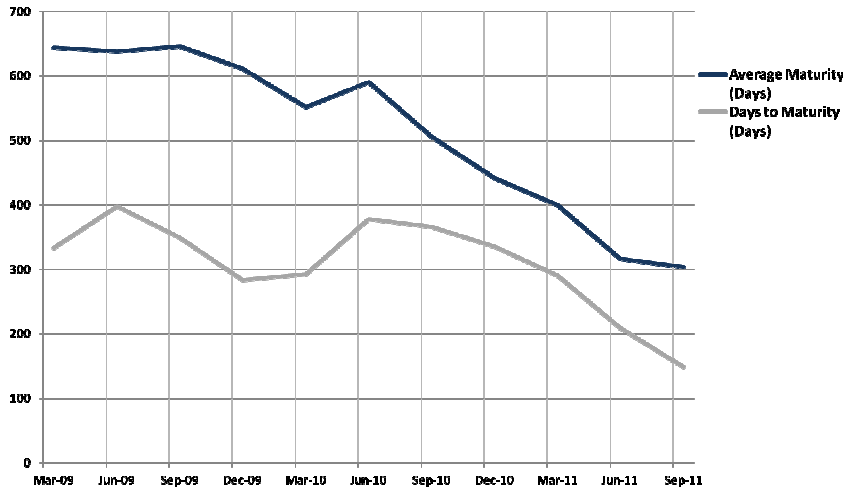

Kaynak : İMKB

15

Ortalama Vade ve Vadeye Kalan Gün Sayısı Hazine Bonolarının Aksine Azalmaktadır

Kaynak : MKK

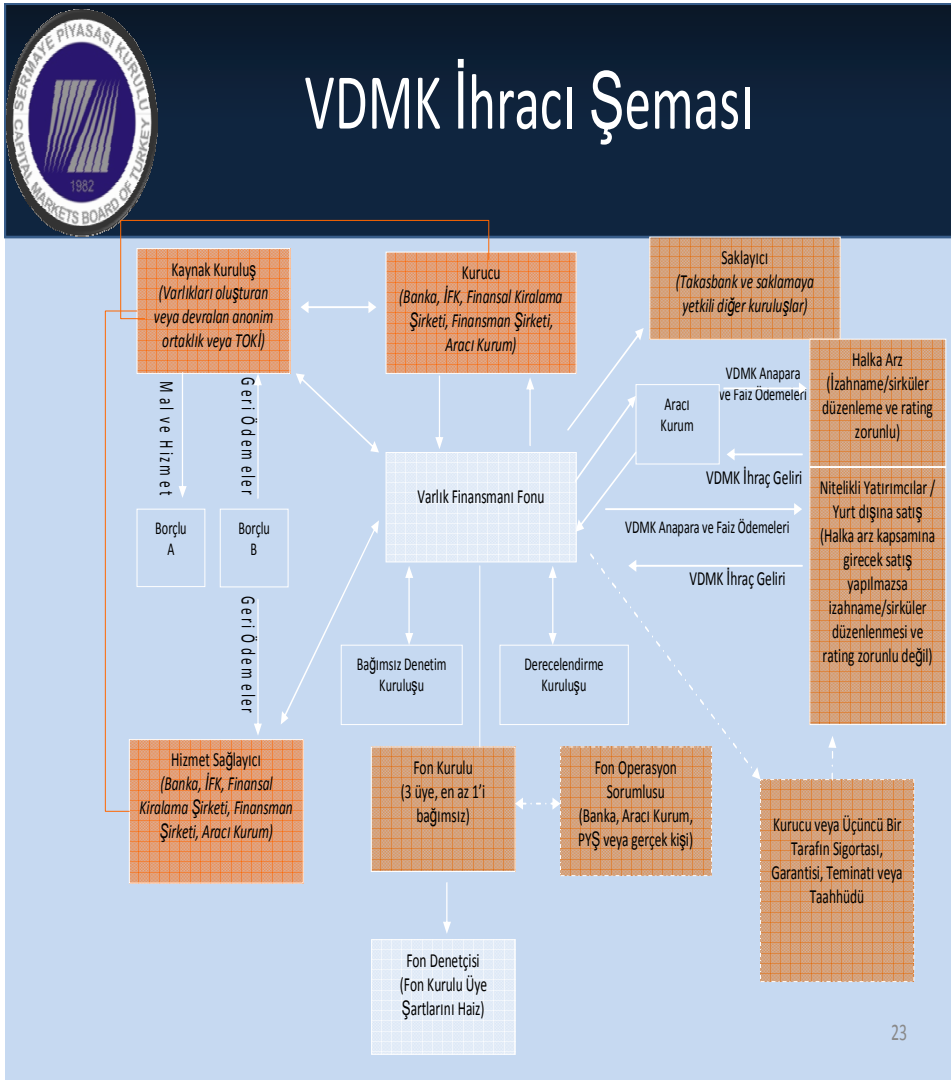
16

IV. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler (VDMK)

- VDMK, Gelir getiren varlıkların paketlenerek yatırımcılara satılmasını sağlayan borçlanma senetleridir,
- Paketlenmiş varlıklar yalnızca VDMK ihracı yapmak üzere kurulan bir “Özel Amaçlı Varlık”a devredilir,
- “Özel Amaçlı Varlık” VDMK ihraç ederek yatırımcılardan fon toplar ve varlıkların ödemesini gerçekleştirir,
- Varlıkların dönemsel anapara ve faiz ödemeleri VDMK sahiplerine aktarılır.

22

23

Fon Portföyüne Alınabilecek Varlıklar

- İpotekli konut kredisi dışındaki tüketici kredileri, ipotekli krediler, motorlu kara taşıtları kredileri, proje finansman kredileri ve kurumsal kredilerden kaynaklanan alacaklar,
- **Finansal kiralama alacakları,**
- TOKİ'nin gayrimenkul satışından kaynaklanan alacakları,
- Diğer Varlıklar;
  - Nakit benzeri kısa vadeli yatırımlar (Ters repo, mevduat, likit fonlar vb)
  - Kurulca belirlenecek diğer varlıklar.

24

Teminat Varlıklar

- Tüketici Kredileri
- Konut Kredileri
- **Finansal Kiralama Sözleşmelerinden Doğan Alacaklar**
- İhracat İşlemlerinden Doğan Alacaklar
- Diğer Alacaklar (vadeli satışlardan doğan, senede bağlanmış alacaklar)
- Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla verilen bireysel kredilere ilişkin olarak T.C. Ziraat Bankası'nın senede bağlanmış alacaklar
- T. Halk Bankası'nca esnaf ve sanatkarlarla küçük işletmelere açılan ihtisas kredileri
- Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının portföylerindeki gayrimenkullerin satış veya satış vaadi sözleşmelerinden kaynaklanan senetli alacaklar,
- T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın gayrimenkul satışından kaynaklanan alacaklar
- İkame varlıklar
- Nitelikleri Kurul'ca belirlenecek diğer varlıklar

26

Teşekkürler

Soru ve Görüşleriniz İçin:

bircan.akpinar@spk.gov.tr

Tel: (312) 292 85 00

Başkan-Dr.Ramazan BAŞAK

Ayrıntılı bilgiler için Bircan Akpınar Beye çok teşekkür ediyorum. Şimdi konuşmasını yapmak üzere Cüneyt Akpınar Beyi davet ediyorum. Kendisi Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi aynı zamanda da EFG Finansal Kiralama A.Ş.'nin de genel müdürü. Biraz kısa tutabilirsek çünkü soru-cevap bölümüne yeterli zaman kalsın istiyorum. Teşekkür ederim, buyurun.

Cüneyt AKPINAR

Fider Yönetim Kurulu Üyesi ve EGF Leasing Genel Müdürü

Biliyorsunuz uzun süredir yeni yasayı bekliyoruz. Yeni yasada beklediğimiz en önemli unsurlar operasyonel kiralama yapma hakkının finansal kiralama şirketlerine verilmesi. Kabaca yaptığım hesaplama ile ilk anda yaklaşık %30 civarında mevcut işlem hacmine ek getirecek. Kendi varsayımlarıma dayanan bir hesaplama, onun altını çiziyim. Ancak biz burada bunlarla uğraşırken dünyada başka değişiklikler oluyor. Onları da takip etmemiz gerekli diye düşünüyorum. Sayın Başkanın uyarısına istinaden biraz hızlı gideceğim. Uluslar arası Muhasebe Standartları Birliği bir süredir bir çalışma yürütüyor. Bu da eskiden kullandığımız IS 17'nin yeniden yapılandırılması. Buradaki temel mantık; şu anda yürürlükte olan mevzuatın gerçek riskleri ve gerçek varlıkları yansıtmadığı varsayımı. Birkaç maddeye dokunuyorlar, muhasebe doğru sınıflandırmaya dayanmalıdır derler. Buradaki sınıflandırmayı doğru bulmuyorlar. Kullanıcılar gerçek riskleri görmek için, her değerlendirme döneminde yeni işlemler yapmak zorundadır diyorlar ve zaman zaman finansal kiralama ile operasyonel kiralamanın birbirine karıştığını, ayırt etmenin zor olduğunu düşünerek yeni düzenleme çalışmasına başlatmışlar. Çok özetle çalışma şunu getiriyor. Artık finansal kiralamada olduğu gibi operasyonel kiralamada da yükümlülükler ve varlıklar bilanço içine alınacak. Varlıklar kullanım hakkı adı altında bilançonun aktifine yerleştirilecek, yükümlülükler de kira yükümlülüğü adı altında pasifte yer alacak. Buradaki rakamlar, kira sözleşmesi boyunca oluşacak bütün ödemelerin net bugünkü değerin alınması şeklinde olacak. İskonto oranı olarak ta doğal olarak sözleşmedeki faiz oranı baz alınacak. Bunun gelir tablosuna yansımaları ise, eskiden kira gideri olarak giderleştirilen değerler artık aynen finansal kiralamada olduğu gibi amortisman gideri ve faiz gideri şeklinde olacak. Oldukça radikal bir değişiklik, gereken

önem veriliyor buna emin olabilirsiniz. Çalışma Mart 2009'da fiilen başladı. Daha önce hazırlık dönemi var. Ancak çok ciddi tepkiler alındı. Özellikle leasing şirketleri ve leasing şirketleri birlikleri. Bu konuda ciddi rezistans gösteriyorlar. Düzenlemenin doğru yapılabilmesi için oldukça büyük katkılar sunuyorlar. Geçen süre içinde hedeflenen 2012 yılı idi uygulamanın başlaması için ama, tartışmalar devam ettiği için şimdilik 2013 olarak öngörülüyor. Bir başka noktaya dikkat çekmek istiyorum. Bu çalışma IASB ve US FASB'nin ortak çalışması olarak yürütülüyor. Burada da yine bir alt amaç var. IFRS ile US GAAP arasındaki farkı da bir miktar ortadan kaldırıp her iki standardın birbirine yakınlştırılması da hedefleniyor. Çok ciddi bir iletişim planı yürüttüler. İlk dönemde 785 tane yorum mektubu aldılar, 80 den fazla kurum temsilcisi ile değişik coğrafyalarda yuvarlak masa toplantıları yapıldı. Yine 90 kurumun katılımı ile farklı coğrafyalarda 15 hazırlık workshop yapıldı. 200'ün üzerinde toplantı 2300 katılımcının katkısı ile gerçekleştirildi ki; bunların içinde kullanıcılar var, kurumlar var, 250 leasing şirketi ve 400 kiracı ile bir anket çalışması yapıldı. Çeşitli webcast'ler, podcast'ler yapıldı. Makaleler yayınlandı ve 70 kurum ile çalışma boyunca sürekli iletişim sürdürüldü. Tepkiler biraz önce de bahsettiğim gibi çok olumlu değil. Çünkü doğal olarak beraberinde birçok yeni düzenleme sorunu ve soruyu da getiriyor. Şu ana kadar sadece kullanım hakkı modeli için genel destek görüldü. Kiracı muhasebe modeli kısmen yürürlükte, kabul gördü. Pek çok noktada soru işareti olduğunu söylemişim. Bunlardan en önemlileri yeniden değerlendirme rakamları. Ölçümlemenin karmaşıklığı, leasing şirketleri için herhangi bir model değişikliği henüz hazırlanmamış olması, çok bileşenli sözleşmelerde düzenlemenin ayarlamaları nasıl yapılacağı konusundaki belirsizlikler. Bu hususlarda müzakereler devam ediyor. Anacak en çok tartışılan konulardan bir tanesi de opsiyonlu sözleşmeler. Zaman opsiyonu olduğu zaman örneğin, beş yıllık bir sözleşmede opsiyon verilmiş. Beşinci yılın sonunda sözleşme uzatılabilir, yada orada noktalanabilir. Bu durumda ne olacak? Genel eğilim, eğer sözleşmenin uzatılması opsiyonun kullanılması olasılığı var ise iskontonun on yıllık dönem için yapılması, bunun da bilanço'ya getireceği katkıyı (yükü) takdir edersiniz. Tabii ki aynı zamanda burada çok ciddi bir yorum yükümlülüğü geliyor kullanıcılara. Bu konular henüz tartışma aşamasında devam ediyor. Yine aynı şekilde sözleşmenin sonunda satın alma opsiyonu var ise, burada satın alma bedelinin yükümlülüğe konulup konulmayacağı tartışma konusu. Yine burada da genel eğilim eğer satın alma olasılığı yüksek ise, bunu da yükümlülük kısmına koymak şeklinde. Değişken kira ödemeleri olduğu zaman da her değerlendirme döneminde yeni değişken maliyetlere göre bu reeskontların tekrar yapılması. Hava yolları şirketlerini düşünün, gemi filolarını düşünün, buralarda kullanılan operasyonel kiralama'ların boyutunu düşünün bunun getireceği maddi

manevi yükün ağırlığını takdir edersiniz. Dolayısı ile doğru bir karar oluşturmadan bu uygulamanın başlaması gerçekten bir çok sorunu beraberinde getirecek. Bir takım ayrıntılar var. Bunları hızla geçiyorum. Şu anda bulunduğumuz durum ile ilgili bilgi vereyim. Daha sonra da olası etkileri paylaşmak istiyorum. Henüz söylediğim gibi leasing şirketleri için muhasebe metodu belirlenmedi. Taslağa son şekli verilmedi. Taslak ile ilgili yapılacak uygulamaya dönük açıklamalar hazırlanmadı. Geçiş sürecine karar verilemedi. Geçerlilik tarihi de henüz netleşmedi. O nedenle de çalışmanın taslak çalışması altında yürütülmesine devam ediliyor. Şahsi görüşüm, 2013

‘e yetişmesi de zor. Biraz önce ifade ettiğim nedenlerden dolayı. Olası etkileri değerlendirirken aslında ikiye ayırdım. Reel sektör ve finans sektörü olarak. Çoğunluğu aynı ama yine de bir alt başlık nedeni ile bunu iki açıdan değerlendirmekte fayda görüyorum. Net sonuç şu: Bilançolar büyüyecek, yükümlülükler artacağı için sermaye yeterlilik rasyoları doğal olarak düşecek. Kira giderlerinin yerine amortisman ve faiz giderleri gelecek. Dolayısı ile ebitte artacak. Aslında bunu bir tablo ile gösterebilirim. Standart bir örnek var burada. Gördüğünüz gibi mevcut durumda, EBİTDA bu seviyede seyrederken yeni uygulamada yükselecektir. Ancak bunun kara olan etkisi farklı yönde. Karlılık ilk yıllarda daha az olacak, ilerleyen yıllarda da şu andaki uygulamaya göre artış gösterecektir. Bu ayrıntılar ile sizi sıkmak istemiyorum. Konuya geri dönelim. Sürekli ölçümleme zorunluluğu hasıl olacak, bu da iç kontrol, muhasebe, bilgi işlem sistemlerinde çok ciddi değişiklikler gerektirecek. Yeni yükler getirecektir. Kullanıcılar, kiracılar açısından altını çiziyorum. Sonuç olarak ta, operasyonel kiralamanın tercih edilmesinin en önemli unsurlarından birisi bilanço dışı varlık yaratmak olduğu için, satın alma kiralama kıyaslamalarında bu özellik artık leasing şirketleri için geçerli olmayacak. Sadece nakit amaçlı operasyonel kiralama işlemleri yapılmaya devam edecektir. Finans sektörü açısından bakıldığında özellikle, BDDK temsilcileri burada iken, bir konuya dikkat çekmek istiyorum. Burada bankaların, finansal kurumların gerek genel müdürlük, gerek şube ağı için kullandıkları gayrimenkul kiralamalarının da bilanço içine alınması öngörülüyor. Dolayısı ile onların yaratacağı yürüklülük, sermaye yeterlilik rasyolarına olan etkisi finans kurumları açısından da çok farklı bir boyutta yük getirecektir. Diğer konular aynı, onu çok fazla tekrar etmeyelim. Bize etkilerini kısaca paylaşmak gerekir ise, ilk etkilenecek şirketler yabancı ortaklı şirketler. Bunların içinde leasing şirketleri de olabilir. Yurt dışına yapacakları raporlamada doğal olarak yeni standartları kullanmak zorunda kalacaklar ve direk olarak etkilenecekler. Aynı şekilde yurt dışından kaynak kullanan –kredi kullanan şirketler de, yeni standartlarda bu raporlamayı yapmak durumundalar. Dolayısı ile onlarında ilk anda etkilenmemeleri mümkün değil. Eğer yasa yürürlüğe girer

bizler de burada operasyonel kiralama yapmak istersek bizim burada potansiyel kiracılarımız, ya da filo kiralama vs. şeklinde operasyonel kiralamayı kullanan şirketler yine bundan etkilenecektir. Peki ne yapabiliriz? Şu anda beklemek durumundayız. Uluslar arası muhasebe standartlarının geleceği noktayı gördükten sonra bunun Türkiye’ye adaptasyonu konusunda önceden aksiyon alabilirsek daha doğru bir gelişim süreci yaşayabiliriz diye düşünüyorum. Aynı şekilde müşterilerimizi bilgilendirmek durumundayız. Çünkü biliyorsunuz bunlar çok uzun süreli sözleşmeler. Eğer standartlar yürürlüğe girerse mevcut sözleşmeler de yine aynı kapsamda değerlendirilmek zorunda. Eğer süresi onki aydan uzun ise. Sadece onki aydan kısa sözleşmeler şu andaki mevzuat kapsamında işlem görecektir. Sözleşmenin süresi oniki aydan uzun ise kalan süresi yeni standartlarda değerlendirilmek zorunda. Tabi bizlerde leasing şirketleri olarak, bunu öngörüp kendimize yeni iş planları yapmak durumundayız.

OUT

IN

“Bilanço dışından, Bilanço içine”

IASB ve FASB’ nin birlikte hazırladığı, IAS 17’de yapılması planlanan değişiklik önerileri ve leasing sektörüne olası etkilerinin değerlendirilmesi

Cüneyt Akpınar – Aralık 2011

İçerik

Yeni muhasebe standartları çalışmasının yapılma sebepleri
Zaman Çizelgesi
İletişim planı
Tepkiler
Opsiyonlar
Diğer Konular
Güncel Bilgi

1. Bölüm: Sürecin Neresindeyiz

2. Bölüm: Potansiyel Etkiler

Reel sektöre olası etkileri

Finans sektörüne olası etkileri

Türkiye'ye olası etkileri

2

Çalışmasının yapılma sebepleri

Yürürlükteki muhasebe uygulamaları, leasing riskleri konusunda kullanıcılara gerekli bilgileri vermemektedir. Varlıklar ve yükümlülükler olduğundan düşük değerlerde gözükmemektedir.

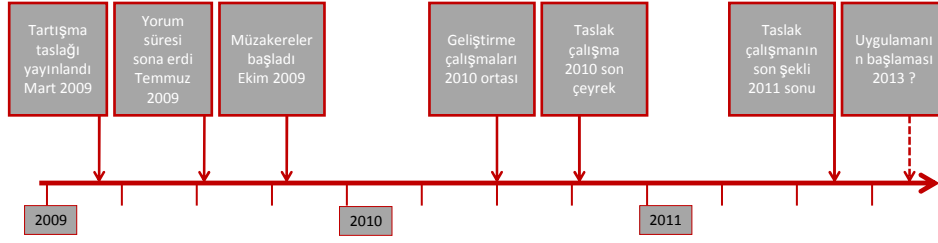
Muhasebe doğru sınıflandırmaya dayanmalıdır.

Kullanıcılar, operasyonel leasingden gelen aktif ve pasiflerini açıklayabilmek için finansal tabloları sürekli düzeltmek zorunda

Finansal ile operasyonel leasing'i ayırtmak çok karmaşık

3

Zaman çizelgesi

- IASB (International Accounting Standards Board) ve US FASB'nin (Financial Accounting Standards Board) ortak çalışması
- Taslak Çalışma(Exposure Draft – TÇ) Ağustos 2010'da yayınlanmıştır

5

İletişim planı

- 785 adet yorum mektubu alınmıştır.
- 80'den fazla ilgili kurum temsilcilerinin katılımıyla, Londra, Şikago, Hong Kong ve Norwalk'ta toplam 7 yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- Londra, Tokyo, Seul, Melbourne, Sao Paulo, Toronto ve Norwalk'te 90 kurumun katılımı ile toplam 15 hazırlık workshop'ı düzenlenmiştir.
- 200'ün üzerinde toplantı gerçekleştirilmiştir (500'ü kullanıcı olmak üzere 1500 kurum, 2300 katılımcı).
- 250 leasing şirketi ve 400 kiracı ile anket çalışması yapılmıştır.
- Her biri 500-1000 katılımcıya ulaşan 4 proje webcast'i ve podcast'i gerçekleştirilmiştir.
- Makaleler yayınlanmıştır.
- Çalışma boyunca gelişmeleri değerlendirmek üzere 70 kurum ile sürekli müzakereler yapılmıştır.

6

Opsiyonlar

➡ Zaman opsiyonu

Eğer ilgili leasing sözleşmesinin uzatılması olasılığı fazla ise bu opsiyon dahil edilmelidir.

➡ Satın alma opsiyonu

Malın mülkiyetini alma ihtimalinin yüksek olduğu durumda, satınalma bedeli dahil edilmelidir.

➡ Değişken leasing ödemeleri

Faiz veya endeks bazlı ise değişiklikler dahil edilmelidir.
Sabit ödemenin değişme olasılığı varsa dahil edilmelidir.

8

Diğer konular

İskonto oranı - Revizyonlar

- Leasing şirketinin kiracıya uyguladığı faiz
- Finansal kiralama sözleşmesinde revizyon yapılması durumunda revize sözleşme yeni sözleşme olarak kabul edilmektedir.

Sat ve geri kiralama işlemleri (Sale and leaseback)

- Satış ise önce satış olarak muhasebeleştirilmesi sonradan geri kiralama muhasebesinin uygulanması

Kapsam Dışı - Kapsam İçi

- Soyut varlıkların leasing'i (KD)
- Biyolojik varlıkların leasing'i (KD)
- Doğal Kaynakları arama-kullanma hakları leasing'i (KD)
- Uzun vadeli arazi kiralalamaları (Kİ)

Kısa vadeli leasing sözleşmeleri

- Borç ve varlıkların belirlenmesine gerek olmayacak
- İlgili sözleşmeler vadesi azami 12 ay ile sınırlı tutulacak.

Mevcut sözleşmeler

- Yeni uygulama kapsamında değerlendirilecek
- 12 ay'dan kısa ise eski sistemle devam edilecek

9

Reel sektöre olası etkileri

- ➡ Bilançoların büyümesi, borçluluk rasyolarının artması ve sermaye yeterlilik rasyolarının düşmesi şeklinde olacaktır.
- ➡ Kira giderleri gidecek yerine Finansal kiralama olduğu gibi amortisman ve faiz giderleri gelecektir. Sonuç olarak faiz ve vergi öncesi gelir (EBIT), amortisman öncesi gelir (EBITDA) artacaktır.
- ➡ Kiralama yükümlölükleri sürekli olarak ölçümlenmek zorunda kalınacak, buna bağlı olarak iç kontrol, muhasebe, bilgiişlem sistemlerinde değışiklikler olacaktır.
- ➡ Sonuç olarak “Satın alma / Kiralama” kıyaslamaları (lease versus buy) şekil değıştirecek, özellikle bilanço dışı varlık yaratmak amaçlı işlemler artık olmayacaktır. Ancak, nakit akışı, vergi planlaması ve idari işlerin azaltılması amaçlı kiralamalar etkilenmeyecektir.

11

Finans sektörüne olası etkileri

- ➡ Gerek idare merkezleri gerekse de şubeleri için çok sayıda gayrimenkul, otomobil filoları, bilgi işlem sistemleri, ofis ekipmanları vs kiralayan bankalar bu gelişmeden fazlası ile etkileneceklerdir.
- ➡ Bilançolar büyüyecek borçluluk oranları artacak, sermaye yeterlilik rasyoları azalacaktır.
- ➡ Kar/Zarar tablolarının kalemleri arasında geçişler olacak EBIT ve EBITDA rakamları değışecektir.
- ➡ Kiralama yükümlölükleri sürekli olarak ölçümlenmek zorunda kalınacak, buna bağlı olarak iç kontrol, muhasebe, bilgiişlem sistemlerinde değışiklikler olacaktır.

12

Türkiye'ye olası etkileri

Hemen etkilenecek şirketler!

- Yabancı ortaklıklı şirketler.
- Yurtdışından kaynak kullanan şirketler.

Yeni finansal kiralama yasası yürürlüğe girdikten sonra etkilenme alanı genişleyecektir.

Ne yapmalıyız?

- İlgili taraflarla görüşerek yeni standartların ülkemize doğru adaptasyonu konusunda aktif olmalıyız.
- Müşterilerimizi bilgilendirmeliyiz.
- Yeni iş planları yapmalıyız.

13

Teşekkürler...

14

Muhasebe modelinin karşılaştırması

Kiracı için

Uygulamadaki IAS 17'ye göre - Kiracı finansal kiralama konusu malı operasyonel leasing olarak sınıflandırmaktadır

Aktif	Bilanço					
	Oca.12	Ara.12	Ara.13	Ara.14	Ara.15	Ara.16
TL	TL	TL	TL	TL	TL	TL
Nakit	0	-12.000	-24.000	-36.000	-48.000	-60.000
*ROU aktif ¹	0	0	0	0	0	0
İşletme sermayesi	70.000	115.000	160.000	205.000	250.000	295.000
Net Aktifler	70.000	103.000	136.000	169.000	202.000	235.000

	Vergi öncesi kar & zarar					
	Ara.12	Ara.13	Ara.14	Ara.15	Ara.16	
TL	TL	TL	TL	TL	TL	TL
Gelir ³	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Amortizasyon ¹	0	0	0	0	0	0
Faiz Gideri ⁵	0	0	0	0	0	0
Giderler toplamı ⁴	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000
Kar	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000

Teklif edilen yeni düzenleme altında - kiracının finansal kiralama konusu malı bilançosunda göstermesi

Aktif	21 Aralık - Bilanço					
	Oca.12	Ara.12	Ara.13	Ara.14	Ara.15	Ara.16
TL	TL	TL	TL	TL	TL	TL
Nakit	0	-12.000	-24.000	-36.000	-48.000	-60.000
*ROU aktif ¹	45.489	36.391	27.293	18.195	9.098	0
İşletme sermayesi	70.000	115.000	160.000	205.000	249.999	295.000
Net Aktifler	70.000	101.353	133.451	166.369	200.188	235.000

	Vergi öncesi kar & zarar					
	Ara.12	Ara.13	Ara.14	Ara.15	Ara.16	
TL	TL	TL	TL	TL	TL	TL
Gelir ³	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Amortizasyon ¹	-9.098	-9.098	-9.098	-9.098	-9.098	-9.098
Faiz Gideri ⁵	-4.549	-3.804	-2.984	-2.083	-1.091	-1.091
Giderler toplamı ⁴	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Kar	31.353	32.098	32.918	33.819	34.811	34.811

*ROU (right of use - kullanım hakkı)

*OTP (obligation to pay - ödeme yükümlülüğü)

1 ROU aktif doğrusal amortizasyona tabidir

2 Leasing ödemelerinin şimdiki değeri TL 45,489'dur

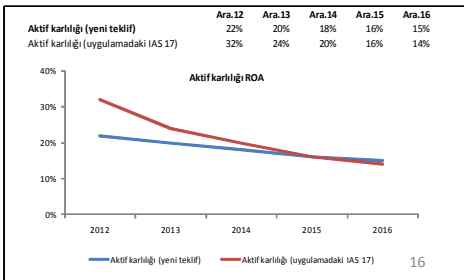
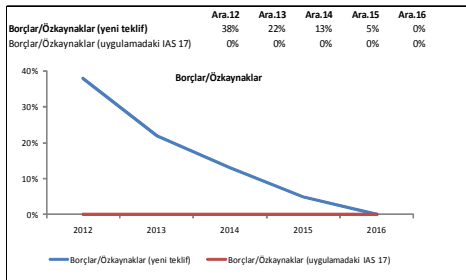
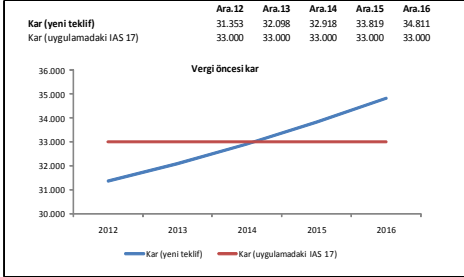
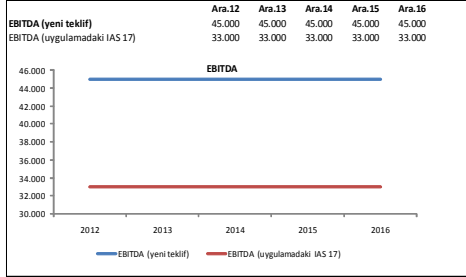
3 Tahmini yıllık gelir: TL 100,000

4 Tahmini yıllık gider (kira gideri hariç): TL 55,000

5 Her leasing dönemi için tahakkuk eden faiz ödemesi

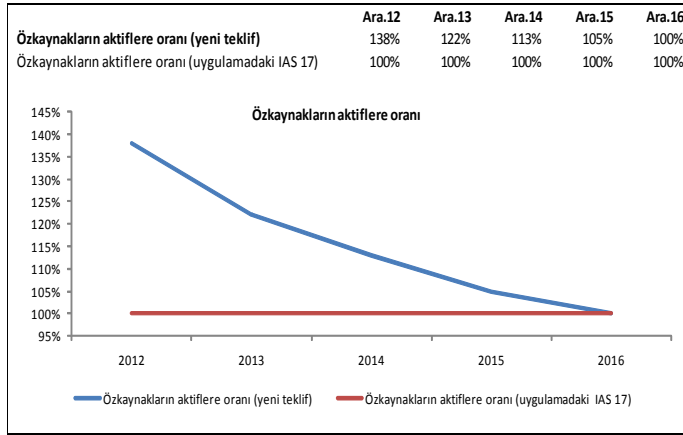
15

Kiracının rasyoları

16

Kiracının rasyoları

Kısaltmalar

- 1 EBIT : Earnings before interest and taxes (faiz ve vergi öncesi gelirler)
 2 EBITDA : Earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation (Faiz, vergi, aşım payı, amortizasyon öncesi gelirler)
 3 Borçlar/Özkaynaklar : Toplam borç / özkaynaklar toplamı
 4 Aktif karlılığı : Net kar / toplam aktifler
 5 Özkaynakların aktiflere oranı : toplam aktifler / özkaynaklar toplamı

17

Muhasebe modelinin karşılaştırması

Finansal kurumlar için

Uygulamadaki IAS 17'ye göre - Kiracı finansal kiralama konusu mali operasyonel leasing olarak sınıflandırmaktadır

	Bilanço					
	Oca.12	Ara.12	Ara.13	Ara.14	Ara.15	Ara.16
Aktif	TL	TL	TL	TL	TL	TL
Nakit	0	-12.000	-24.000	-36.000	-48.000	-60.000
*ROU aktif ¹	0	0	0	0	0	0
İşletme sermayesi	70.000	115.000	160.000	205.000	250.000	295.000
Pasif						
*OTP ²	0	0	0	0	0	0
Net Aktifler	70.000	103.000	136.000	169.000	202.000	235.000

Vergi öncesi kar & zarar					
	Ara.12 TL	Ara.13 TL	Ara.14 TL	Ara.15 TL	Ara.16 TL
Gelir	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Faiz gideri	0	0	0	0	0
Faiz marjı	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Amortizasyon	0	0	0	0	0
Giderler toplamı 6	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000
Kar	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000

Teklif edilen yeni düzenleme altında - kiracının finansal kiralama konusu mali bilançosunda göstermesi

	31 Aralık - Bilanço					
	Oca.12	Ara.12	Ara.13	Ara.14	Ara.15	Ara.16
Aktif	TL	TL	TL	TL	TL	TL
Nakit	0	-12.000	-24.000	-36.000	-48.000	-60.000
*ROU aktif ¹	45.489	36.391	27.293	18.195	9.098	0
İşletme sermayesi	70.000	115.000	160.000	205.000	249.999	295.000
Pasif						
*OTP ²	-45.489	-38.038	-29.842	-20.826	-10.909	0
Net Aktifler	70.000	101.353	133.451	166.369	200.188	235.000

	Vergi öncesi kar & zarar				
	Ara.12	Ara.13	Ara.14	Ara.15	Ara.16
	TL	TL	TL	TL	TL
Gelir ³	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Faiz Gideri ⁵	-4.549	-3.804	-2.984	-2.083	-1.091
Faiz marjı	95.451	96.196	97.016	97.917	98.909
Amortizasyon ¹	-9.098	-9.098	-9.098	-9.098	-9.098
Giderler toplamı ⁴	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Kar	31.353	32.098	32.918	33.819	34.811

*ROU (right of use - kullanım hakkı)

*OTP (obligation to pay - ödeme yükümlülüğü)

1 ROU aktif doğrusal amortizasyona tabidir

2 Leasing ödemelerinin şimdiki değeri :TL 45,489'dur

3 Tahmini yıllık gelir :TL 100,000

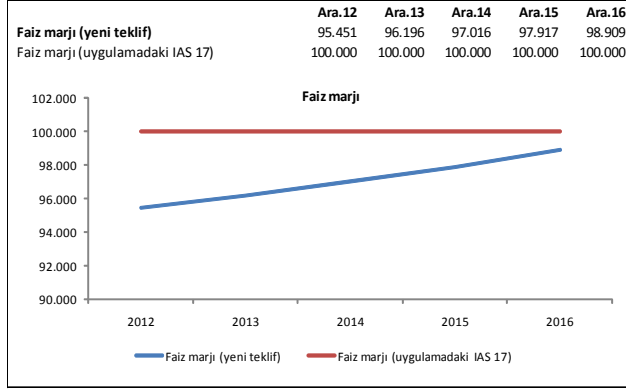
4 Tahmini yıllık gider (kira gideri hariç) : TL 55,000

5 Her leasing dönemi için tahakkuk eden faiz ödemesi

6 Leasing gideri olan TL 12,000 dahil; yıllık giderler toplamı : TL 67,000

18

Finansal kurumların rasyoları

19

Başkan-Dr.Ramazan BAŞAK

Bu bilgiler için Cüneyt Beye çok teşekkür diyorum. Şimdi sıradaki konuşmacımız Sigma Yeminli Mali Müşavirlik'ten Hüseyin Ergin Bey. Buyurun Hüseyin Bey.

Hüseyin ERGİN

YMM-Sigma Yeminli Mali Müşavirlik

Güzel bir konuya geldik. Operasyonel kiralamaya. Geleceğimizin iş alanı diye bakıyorduk leasing sektörü olarak. Cüneyt Beyin söylediği konulardaki şeyi bizim Maliye Bakanlığımız daha önce öngördüğü için zaten operasyonel kiralamayı fiilen yapılamaz durumda kıldı. Biliyorsunuz bizim mükerrer 290.ncı maddemiz var. Mükerrer 290.ncı maddemizde tanımlamalar var. Hangi işlemler finansal kiralama sayılır. Dört tane temel şartı söylemiş. Bu dört şarttan birisi gerçekleşiyorsa işlem finansal kiralama değildir. Burada tanımlamada bir sorun var. Açıklamalar konulmamış, bir tanesi faydalı ömür. Faydalı ömrün %80'ne bakıyoruz. %80'nin den fazla ise finansal kiralama değildir diyoruz. İkincisi net bugünkü alacakları %90'nın üzerinde ise ve aşıyorsa bu da finansal kiralama işlemi olarak yapılan işlemlerin kiralamaların muhasebeleştirilmesini ön görüyor. Dört taneden bu iki tanesi bizim için önemli. Operasyonel kiralamalara baktığımız zaman mesela; leasing şirketleri dışındaki şirketlerin yaptıklarına

baktığımız zaman, finansal kiralama işlemlerinin içinde operasyonel kiralama işlemlerinin içinde bir takım işlemler de var. Bakımlar, servisler, sigortalar gibi bir takım hizmetlerimiz var. Bu hizmetler ile ilgili bir tanımlama yapılmamış durumda. Bu hizmetler hariç, bu hizmetler finansal kiralama şartının içinde değildir diye bir tanımlama yapmamış. Yapmadığı için de Maliye Bakanlığının geçmiş tarihlerde vermiş olduğu bir mukteza var. Bir lastik şirketi baş vurmuş bakanlığı. demiş ki, biz lastik satmak istemiyoruz ama müşterilerimize kiralama yapmak istiyoruz. Faydalı ömür de lastikte iki yıl. Biz buna göre bir kiralama yapacağız demiş. Operasyonel kiralama olarak müşterilerimiz bunu doğrudan gider yazabilir mi diye sormuş. Maliye Bakanlığı da gayet hakkı olarak kanun maddelerini yazmışlar, faydalı ömrün %80'den fazlası uzun süren bir kiralama olduğu için bu lastikleri finansal kiralama olarak muhasebeleştirme zorundadır demiş. Dolayısı ile de şu anda bizde yeni yasa-finansal kiralama kanunu gündeme gelince biz leasing şirketleri olarak yaptığımız işlemlerin operasyonel kiralama mı, finansal kiralama mı olduğu konusunda ciddi bir belirsizliğin içinde olacağız. Taslakta da Uluslar arası Muhasebe Standartlarının içinden alınan cümlelerin aynısı geçiyor. Yeni finansal kiralama kanununda operasyonel kiralama ile ilgili servis, bakım, sigorta gibi bedellerin ki operasyonel kiralamanın olmazsa olmazıdır bunlar işin gereği olarak. Bunların finansal kiralama ödemesi kapsamı dışında tanımlanması gerekiyor. Aksi takdirde biz de vergi denetim elemanlarının insiyatifinde olacağız. Aynen şüpheli alacaklarda olduğu gibi. Şüpheli alacaklarda şu anda faktoring şirketleri Danıştay'da davalar kazandı. Ama Maliye Bakanlığı o davaları görmesine rağmen ki, Danıştay'ın verdiği iki olumlu karar var, o kararlara rağmen halen şüpheli alacaklarla ilgili ana para üzerinden şüpheli alacak ayıramaz kararını veriyor. Dolayısı ile tüm faktoring şirketleri ve leasing şirketleri yıl sonunda karar vereceğiz; itirazi kayıtla mı ayıralım, yarın inceleme riskini mi alalım, yoksa vergiyi ödeyip gidelim mi diye karar vermek durumundayız. Bu da bir sürü sorun yaratacak. Şüpheli alacaklar ile ilgili duruma baktığımız zaman biz de faktoringten daha çetrefelli bir durumdayız. Biz de bir de mal var. Leasing kanununun gerekçesine baktığımız zaman kiralama konusu ettiğimiz mal alacağın bir teminatı olarak tanımlanmış. Gerekçe böyle diyor. Dolayısı ile teminat varsa, biliyorsunuz VUK'a göre şüpheli alacak ayıramayız. Bizim sorunumuz daha büyük, finansal kiralama şirketleri şüpheli alacaklarını hiçbir zaman ayıramıyor. Mal olduğu için, mal değerli mi, değersiz mi, alınmış, sökülmüş, bir daha kaç satılacak gibi sorunları olan mallar, bunlar teminat olduğu için kimse şüpheli alacak ayıramıyor. Dolayısı ile finansal kiralama şirketlerinin bir geleceği olabilmesi için şüpheli alacak sorununu mutlaka çözmemiz lazım. Kanunda özel karşılıkların gider yazılacağına ilişkin hükümlerin olması lazım. Şimdiye kadar idare ettik. Leasing şirketleri yatırım indirimi

istisnası nedeni ile şüpheli alacakları gider yazmıyordu. Kanunen kabul edilmeyen gider olarak değerlendiriyordu. Yatırım indirimlerini kullanıyorduk. Dolayısı ile bir yükümüz olmuyordu. Bugüne kadar idare ettik. Ama artık yatırım indirimi istisnası bittiği için, bütün leasing şirketlerinin karşılık ile ilgili problemi var. Bunu da çözmek gerekiyor. Yeni yasa ile birlikte, demin Bircan Bey çok güzel bir şeye değindi; varlık finansman fonu veya, varlık kiralama işlemleri ile ilgili borçlanma yöntemlerine değindi. Yeni yasamızda sale and Lease back geliyor. Sat geri kirala. Sat geri kiralamanın finansal kiralamanın önemli bir parçası olabilmesi için vergi kanunlarında da mutlaka değişiklik yapmamız gerekiyor. Bir firma bir gayrimenkulünü veya bir makinesini veya uçağını bize satacak. Sattığı zaman bize fatura kesecek. KDV koyacak, %1 olacak veya olmayacak, şimdi %18 KDV'si var. Piyasa fiyatına göre satacak. Orada bir kar oluşacak, karın üzerinden vergi ödeyecek, bunu biz alacağız. Ve kira faturalarını keseceğiz. Ama sonunda malı kendisine geri vereceğiz. Geri verdiğimiz zaman yine KDV sorunu çıkacak. Leasing şirketlerinde kar tartışması çıkacak. Emsal bedel tartışması çıkacak. Dolayısı ile sat geri kiralamada da gerçekten bir finansman yöntemi olarak yaygın bir çalışma gösterebilmesi için mutlaka vergi kanunlarında da aynen varlık kiralama işlemlerinde olduğu gibi istisnaların getirilmesi lazım. Vergisel istisnalar getirildiği zaman sorun çözülecektir. Bu vergi dairesine getirilen bir yük değil, bir vergiden kaçınma değil, gerçekten olmayan bir alım satımın vergisiz bir halde işleme döndürülebilmesidir. İşlemin sonuçlandırılabilmesi için gerekli olan bir şey. Aksi takdirde çok spesifik birkaç tane sale and Lease back yapabiliriz. Onun dışında da başka bir şey yapamayız. Burada en önemli konulardan bir tanesi de şüpheli alacaklar gibi geri gelen malların yani finansal kiralama sözleşmesi bir şekilde akamete uğrayan işlemlerdeki malların kiracıdan geri alınması. Kiracıdan geri aldığımız bu malları biz bilançomuzda nasıl izleyeceğiz. VUK'da biz 2003 yılında değişiklik yaptık. UMS'ye göre değişiklik yaptık değerlendirme hükümlerinde. Ama diğer bütün değerlendirme hükümleri olduğu gibi duruyor. Vergi kanunları klasik sisteme göre duruyor. Alacak sorunlu hale geldi. Mahkemelerde uğraştık, avukat arkadaşlarımız hakimleri ikna ettiler, malları geri aldılar, mal geri geldi. Alacağımız var. Geri aldığımız bu malı biz bilançomuzda hangi değerle izleyeceğiz. Bir şeyler yapıyoruz ama yarın vergi denetim elemanları ile bir ihtilafa düşmemek için aynen şüpheli alacaklarda olduğu gibi, bu konunun Maliye Bakanlığında açığı kavuşturulması lazım. Benim bildiğim Fider'in iki yıl önce Bakanlığa detaylı bir başvurusu var. Bir görüş talebi var. O talep halen sonuçlanmış değil. Bu talebin de sonuçlanması lazım ki; hacimler büyürken büyük sorunları da riskleri de taşımayalım. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Zaman kalmadığı için kısa keseyim. Teşekkür ederim.

Başkan-DR.Ramazan BAŞAK

Hassasiyeti için Hüseyin Beye çok teşekkür ediyorum. Son panelistimiz Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ve Ziraat Finansal Kiralama A.Ş. Genel Müdürü Sayın Kemal Gülerdi Bey. Buyurun Kemal Bey.

Kemal GÜLERDİ

Fider Yönetim Kurulu Üyesi ve Ziraat Leasing Genel Müdürü

Teşekkür ediyorum Sayın başkanım. Ben de bu panelin tertibinde katkınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Sayın Başkanım, Sayın Hocam, Gelir İdaresi Maliye Bakanlığı ve BDDK'nın çok değerli üst düzey yöneticileri, sayın meslektaşlarım ve diğer üstadlarım hepinizi öncelikle saygı ile selamlıyorum şahsım ve şirketim adına. Son konuşmak zor iş yada kolay iş hangisi ise her şey söylendi teşekkür ederek ayrılmakta var. Ama hazırlıklar leasing tarafı ile ilgili olduğu için belki slaytların arka tarafındaki uzun konuşmalar yerine çok kısa ne anlam ifade ediyor, ne anladık gibi konuşulabilir. Öncelikle aklıma germişken söyleyeyim. Onu geçemeyeceğim çünkü benim hemşerim. Karadenizli vasiyet etmiş beni denize gömün diye öldükten sonra. Ölmüş. Cenazeyi kayıklara yüklemişler açığa doğru getirmişler, kıyıda da kayığa binemeyen hazırun bekliyor. Uzun süre geçmiş gelen yok, giden yok. Hava kararmak üzere iken tek tük kayıklar uzaktan gelmeye başlıyor. Fadime kocasına seslenmiş. “-ne yaptınız gömdünüz mü?” O da “gömdük, gümdük ama çok telefata verdik” demiş. Panelin konuşmaları sırasında başı ile sonu arasında telefata veriyoruz. Konuşmaların sonunda ama ben özellikle burada bulunan herkesi özellikle tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum, sabırla sonuna kadar herkes kaldı. Çok değerli konuşmalar oldu. Ben şahsım adına söyleyeyim, çok güzel kurgulanmış. Bu sektörün etrafında denetleyen, düzenleyen, pasifini yöneten dahil olmak üzere herkesin hukuk tarafından mali müşavirlik tarafına kadar, gümrük müşavirliği tarafına kadar herkes çok değerli katkılar sağladı. Bir sektörün sorunlarını ve geleceğini bir panelde çözmek elbette mümkün değil, Sayın Başkanım siz baştan da söylemişsiniz ama, en azından bu paydaşlarla ileride bu tür sohbetleri yapmak ve paylaşmak fırsatını da buluruz. Ben bu noktada aktif büyüklüklerini en azından Türkiye büyüyor, 2007’yi özellikle koymamızdaki sebep KDV travmasının yaşandığı ve sektörün zirveyi yaşadığı bir dönem olması sebebiyle koyduk. Ama görünen o ki, uzatmadan söyleyeceğim, biz finansal sektörün %1-2.ninde yer alıyoruz. Dolayısı ile dinlenmemiz için daha büyük paylarda

olmamız gerekiyor. Sektör çalışanları olarak bunun idrakinde olmamız gerekiyor. Onun dışında bu veriler BDDK'nın banka dışı mali kurumlar bülteninden 2011 rakamlarıdır. Ama, sadece portföy yönetimi, yatırım fonları- **sigorta ve diğer kalemleri** ikinci çeyrektir. Diğerleri üçüncü çeyrek. Aslında BDDK proaktif davrandı. Bu verileri daha süresi içerisinde sunmuş oldu. Büyüklüğümüz finansal kesimde 1.6 trilyon Türk Lira civarına geldi. Biz onun yüzde birlerindeyiz. Ama aktif büyümesini bu zirve dönemi ile 2011'in üçüncü çeyreği olarak baktığımızda banka dışı mali kurumların tamamından daha az büyüyen bir leasing sektörü olduğunu görüyoruz ama, bu 2007'ye uzandığı zaman 2009'dan sonra biz onu gayet güzel toparladık. Daha yukarıya doğru çıkıyoruz, yeni dönemlerdeki farklarımız ile ve aslında bütün finansal sistem için değil ama banka dışı mali piyasalar içerisinde %10 civarında bir pay aldığı finansal kiralama şirketlerinin görülüyor. Bizim sektörümüzde 3-4 tane değerli kalem var. İşlem hacmi, İşlem adetleri, penetrasyon oranları ve ortalama işlem büyüklükleri diye. Bunlara da baktığınız zaman yine özetle şunu söylüyoruz ki, 2007 ve - 2009 bandında şiddetle dramatik bir düşüş, 2009'dan sonra toparlanma sürecine geçiş, her iki dönemde üçüncü çeyreğe baktığımız zaman gerek işlem hacimlerinde, gerekse işlem adetlerinde ciddi bir artış var. Sektörün aslında %86 civarında işlem hacminde, %54 civarında işlem adedinde artış görüyoruz. Dikkat çekilmesi gereken konu, 2007 ile bugün arasındaki fark ortalama işlem adetlerindeki artış. Ortalama 200 bin liralardan sözleşme başına, bu 550 bin liralara seviyesine kadar geldi. Bunun sebeplerini de göreceğiz. Önemli olan konu penetrasyon %10'lara yaklaşmış. Özel kesimin sabit makine ekipman yatırımlarının ne kadarının finansal kiralamaya konu edildiği rasyo. O yine şiddetle düşüyor, sonuçta 2011'in üçüncü çeyreğine geldiğimizde halen o rakamların biraz uzağında olduğumuz görülüyor. Tamamına genel olarak baktığımızda yine aynı dönem serisi içerisinde işlem hacminde, adedinde, alacaklarda, gelirlerde hala 2007 nin çok gerisinde olduğumuz ve dramatik düşüş yaşadığımız görülüyor. Aktif büyüklüğünü bir nebze muhafaza ediyor ve çıkışta olsa da net karı yukarıda gibi görülüyor. Aslında bunun kar tarafına baktığımızda asıl görünen ve işlem adetlerinde bizim 2007'ye kadar KDV'yi bir avantaj olarak pazarladığımız, müşteri kitlesinin de burada KDV'yi satın aldığını görüyoruz. Ve bir defalık dokunan, bir defalık bu avantaja gelen müşteri kayboldu. Yani 50 bin 60 bin adetlerden 5 bin 10 bine gelişimizin sebebi bu. Burada müşterileri yanlış değerlendirmek yerine kendimizi sorgulamamız lazım. Biz avantaj satmışız, biz finansal kiralamanın müthiş avantajlarını müşteriye dokunduğumuzda kalıcı olacak şekilde yönetememişiz. Dolayısı ile 2009 dan itibaren sektör bu idrakin farkına vardı ve gelişerek devam ediyor. Yine ekonomiye paralel olarak olsa da ama ekonomideki diğer oyuncuların daha önde gelişim göstererek devam ediyor. Bilanço tarafında vade

uyumsuzluğu yaşıyan bir sektöür. Uzun vadeli alacaklar yaratırız. Kısa vadeli fonlar ile karşılarız. O dönem içerisinde hızla düşen finansman maliyetleri, ama daha uzun süre devam eden yüksek fiyatlı alacaklar arasındaki farktan kaynaklanan bir kar yükselişı yaşandı. Yanı sıra elbette ki, ertelenmiş vergi ve yatırım indiriminin de buna bir miktar katkı sağladığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Dünyada neler oluyor diye baktığımızda, dünyada 550-560 milyar dolar seviyesinde bir hacme gelindiğini görüyoruz 2009 yılında. Ama orası da 2007'den sonra düşüyor. Yani dünyada da -%26, -%24'lük düşüşler devam ediyor. Burada belki dikkat çekilmesi gereken konu, Kıta Avrupasının Kuzey Amerikaya göre büyüklüğü. Avrupa 2006'da yakalamış. Avrupa artık Kuzey Amerikayı geçmiş durumda. Toplam içerisinde %38'lik leasing hacmi olan bir payı var. Burada başka bir önemli taraf, Asya bu konuda biraz daha square hareket ediyor. Çok büyük oynamalar yok. Bunun sebebinin de ne olduğunu birazdan göreceğiz. Bu Pazar payı içerisinde Amerikanın krizi daha erken gördüğünü, Avrupanın biraz daha sonra bu kriz ile karşılaştığını, ve bu düşüşün devam ettiğini ama Avrupanın da Türkiye'nin de 2009 sonrasında birbirine paralel değil, yine Türkiye'nin daha önde, Avrupanın daha az da olsa önünde gelişiyor olduğunu görmek mümkün. Amerika Birleşik Devletleri yine lider konumunu sürdürüyor. Almanya onun dışında. Yanında, arkasında geliyor. Burada belki söylenecek şey şu; Türkiye 2009 itibariyle dünya finansal kiralama pazarında 31.ci sırada. Bunun anlamı ne? Bunun anlamı; 2007 senesinde, yani dünya büyüyor biz de onun içerisinde büyüzoruz. KDV'yi hadi bunun yanına koyalım, algı olarak parantez içinde söylüyorum. - 2007'de 20.ci sırada idi. Aslında G20'ye uygun. Türkiye'nin dünyadaki konumuna, büyüklüğüne uygun bir yerde, bu pazarda konumu vardı. 2008'de 28.nci sıraya düştü. Aslında dünya krizi dedik 2008'e ama, biz sekiz sıra daha fazla geriledik dünyaya göre. Orada da aslında KDV'nin kırılma noktası olduğunu söylemek lazım, ilgisiz diyemeyiz ama, bizdeki müşteri algısından kaynaklanan hacim düşüklüğünün bu taraftaki ispatı olarak görölüyor. Burada bir konuyu daha söyleyebilirim. Çin dramatik bir şekilde büyüdü. Yani bütün dünyanın eksi olduğu toplamda %60'lık nerede ise biz de dahil düştüğümüz bu dönemde Çin'in %87'lik bir leasing hacmini artırdığını görüyoruz. Asyanın da düşmemesine katkı sağlayanın da Çin olduğunu görüyoruz. Bunun yanı sıra da penetrasyon oranlarında ortalama %20 dersek, bizim Slovenya, Estonya, Slovakya, Fas gibi GSMH bizden çok daha düşük ülkelerde bile penetrasyon oranının bizden çok daha yukarıda olduğunu görüyoruz. Bu iyi haber. Bizim gelişmek ve büyümek adına önümüzde büyük fırsatlar var. Leaseurope ile Türkiye'ye baktığımızda 2009-2010 her ikisinin de aslında büyüdüğünü ama, Türkiye'deki leasing hacminin avrupaya göre biraz daha fazla olduğunu görüyoruz. Aslında Leaseurope'ta 33 tane ülke, 45 civarında örgüt bu şemanın içinde. Türkiye bunun dışında.

Fas, Tunus ta bu rakamın içinde var ama, ana olarak Avrupa ülkeleri. Onunla biraz paralel gittiğimizi görüyoruz. Leaseurope'taki işlem adetleri çok çarpıcı. 5 milyonları, 6 milyonları konuşuyoruz. Burada kısa vadeli araç kiralamayı saymıyorum. Onlarda 18-19 milyon adetlerden bahsediyoruz. Bunlar bizim için çok önemli. Bizim işlem adetlerimizi artırmamız, işlem büyüklüklerimizi küçültmemiz gerekiyor. Ama bu da bizim o dokunan küçük müşterileri uzaklaştırdığımız ve KDV'yi daha iyi yönetebilecek organizasyona, mali yapıya sahip olan işletmelere yöneldiğimiz sonucunun görüntüsüdür bu. Bu belki daha sonra arzu ettiğimiz gelecek vizyonun da görülecek olan bazı unsurların leasinge Türkiye'de katılması ile aşılabileceğini düşündüğümüz noktalar. Ama Avrupa ve dünya bu noktadadır. Biz eğer avrupanın içinde olsa idik ne olurdu dediğimizde de, ancak %1'in altında bir pay alırdık demek açısından da son tabloyu koyduk. Yine aynı şekilde Leaseurope bölgesinde gayrimenkul adetleri ve tutarları Türk Lirası bazında ve yeniden araç, makine-ekipman ve gayrimenkul işlemlerinde de ikinci çeyrek bazında veriyoruz. Leaseurope'un finansal araştırma tablolarında yer alan bilgilerdir kaynak itibarıyla söyleyeyim. Aslında bunun anlamı şu; Türkiye'de finansal kiralamayı biz makine-ekipman üzerine yapıyoruz. Bizim toplamda %75 civarında işlemlerimiz makine-ekipman, Avrupa bunu %50'ler seviyesinde yapıyor. Gayrimenkul tarafına baktığımız zaman Avrupa'da %14'ler civarında gayrimenkul hacmi. Bizde %11'lerde. Yakın denebilir. Araç %31-33 bandında. Yani o 5 milyon küsur sayı aslında ciddi araç leasingi ile olan taraf. Avrupada her üç işlemde bir tanesi araca konu finansal kiralama. Bizde dört işlemin üç tanesi de makine-ekipman üzerine, aslında tam da Bülent Bey'in, Fider Başkanımızın ifade ettiği gibi, leasingin yatırım tarafı ile daha da ilgili olduğu, üretimi destekleyen bir taraf olduğu uygulama açısından önemli. Biz bu çalışmalarını Türkiye'nin strateji belgesi 2023 vizyonu kongresi ve orada alınan kararlar ve orta vadeli program çerçevesinde hedefleri yan yana koyduğumuzda Türkiye'nin 1,5 milyon dolarlık bir GSMH'aulaşıcağı, dünyanın onuncu büyük ekonomisi olması yolundaki hedefi, iddiası, İstanbul'un bir finans merkezi oluşu vs. ve orta vadedeki büyüme programlarını ve hedeflerini yan yana koyduğumuzda aslında sektör olarak biz bir çalışma yaptık. Bütün sektör oyuncularımız, danışmanlarımız, satıcılar, tüm taraflar, paydaşlar Mayıs 2011 tarihinde bir "Arama Konferansı" yaptık. İki gün süren çalıştayın sonucunda kendimize bir hedef koyalım dediğimizde yaklaşık o hedeflerde biz 13-15 bandında bir penetrasyon oranının 2016'da gerçekleşeceğini, yaklaşık 20 milyar dolarlık işlem hacmine erişeceğimizi, yani Türkiye'nin o büyüyen potansiyeli içerisinde kurgulayarak gerçek verilerle hareket ettiğimizde bir öngörude bulunduk. Bu bizim için önemli bir hedef oldu. Yine aynı gün yaptığımız çalışmalarda kendimize bir vizyon koyduk. Bu vizyonda aslında dikkat çekecek

husus bireylerin ve kurumların tüm sabit kıymet yatırımları yani aslında biz gelecek vizyonu öngörürken bireylerin de finansal kiralama işlemlerine erişmesi yönündeki engellerin kaldırılmasının önemli bir nokta olduğunu, bu çalışma vizyonu içinde belirlemiş idik. Misyonumuz açısından da bakıldığında, burada da söylenmesi gereken husus bence şu, ekonominin büyümesi ve istihdamın gelişimi derken, sektörün misyonu aslında ekonomi ile entegre. Bunu vurgulamak açısından bunu koyduk. Bu entegre yapı içerisinde neyi yapmayı planlıyoruz aslında. Ülkemizin cari işlemler açığı problemi var. Finansal kiralama cari işlemler açığını engelleme konusuna çok güzel katkı sağlayabilir. Çünkü üretim, üretim ithal ikamesini beraberinde getirebilir, öncelikli olarak ülkemizde istihdam çok önemli bir konu. Üretim demek istihdam demektir. Çok önemli ifade edildi. Dışarıdan gelen bilgiler 2009 verileri vs. Kayıt dışı ekonomi ne kadardır dediğimizde yüzde otuzdört. Alın size kayıt dışı ekonomiyi engellemek açısından çok önemli bir sektör. Mikro düzeyde baktığınız zaman da yatırımcıların finansmana erişme olanaklarına bir alternatif yaratmak lazım. Finansal piyasaları sıkıştırmamak lazım. Tek alanda oluşturmamak lazım. Dolayısı ile bu anlamda hem mikro bazda bireylerin ve yatırımcıların finansman ihtiyacını karşılamakta hem de, makro ekonomi açısından çok önemli katkıları bu misyon içerisinde duruyor. Bu açıdan baktığımızda fırsatlarımız var. Elbette tehditlerimiz var. Kısıtlarımız var. Bunların hepsinin farkındayız. Yasayı biz burada yeni ürün yaratmak, ve birlik olmak açısından önemsiyoruz. Bize çok ciddi fırsatlar sağlayacaktır. Açıklanmış o büyümeden bir pay alacağız. Faizsiz finansman talebi olduğunu görüyoruz. Bankacılığın ötesinde. Buna da katkı sağlamak lazım. Kamu sektörünü gördük. Bülent Bey çok güzel anlattı. Kamu bizim karşımıza yeni bir segment olarak çıkıyor. Enerjide olduğu gibi. Bunu görüyoruz. Fiyat odaklı rekabet diyoruz. Burada yine kendimizi eleştiriyorum. İstanbul'dan Türkiye'yi yönetemeyiz. Yani aynı pazarda aynı yerde konuşlandık, aynı pazarda rekabeti belki de fiyat üzerinden yapmaya çalışıyoruz. Hiç gerek yok. Türkiye 780 bin m2'lik bir alan. Bu alanın içerisinde ciddi fırsatlar var. Çok güzel firma envanterleri elimizde. Artık o alanlarda büyümemiz gerekiyor. Mevzuat kaynaklı kısıntılardan bir tek şeyi söyleyebilirim. Mümkün ise gri alanları ortadan kaldırmamız lazım. Bu bizi çok hırpalıyor, yoruyor. Öbür tarafa çok odaklanıyoruz. Netleşmekte fayda var. Biz ne kadar iyi olur isek olalım, dışarıda bir bozulma var. O bozulma öyle veya böyle bizi vurduğunda, biz ne kadar iyi risk yönetimi yaparsak yapalım, aAlacak riskini bir tarafta, çünkü bizim bilançolarımızın %75-80'ni finansal kiralama alacağı oluşturuyor. Ne kadar iyi kur riskinden bertaraf etmiş de olsanız bilançonuzun orta yerinde önemli bir alacak riski var. Bunu hiçbirimizin ihmal etmemesi lazım. Sektörümüz az tanınıyor diyoruz. Bunun için yapılması gerekenleri sektör kendi içinde zaten yeterince tartışıyor.

Organizasyonel ve alt yapı kaynaklı sorunlar dediğimizde büyüyecek isek, o milyon adetlere geleceksek daha farklı organizasyon yapıları ve daha farklı alt yapı ihtiyaçlarımızın olacağı muhakkaktır. Herkesin bizden beklediği daha hızlı olmak, nakit akışında avantaj sağlamak, ürünümüzü çeşitlendirmek, ve her şeyden önce birlikte iş yapabilmek kültürüne sahip olmamız gerekiyor. Bizim hedefimiz belki 20 milyar dolar 2016 senesinde ama, belki ufukumuzu daha da ileriye götürmek, orada da hedefimiz 2023 Türkiyesinde daha güçlü ve istikrarlı bir ekonomi için çaba ve katkı sağlamak olacaktır. Ben herkese bu gelecekte sağlayacağı katkılar açısından şimdiden teşekkür ediyorum saygılar sunuyorum.

FİNANSAL KİRALAMA SEKTÖRÜNÜN GELECEĞİ

2007'den 2011'e;
2011'den geleceğe...

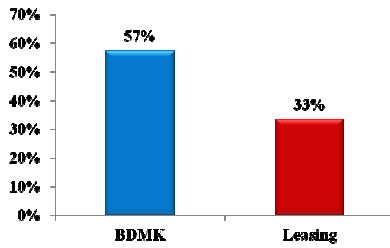
Kemal GÜLERDİ
Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.
Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür

AKTİF BÜYÜKLÜKLERİ

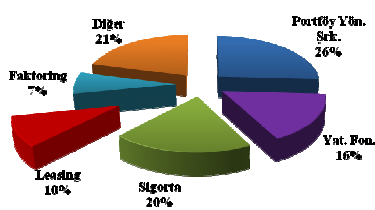
Milyar TRL	2007	2008	2009	2010	2010/Ç3	2011/Ç3
TCMB	107	114	110	128	120	150
Bankalar	582	733	834	1.007	927	1.214
Portföy Yön. Şrk.	31	31	40	45	42	48
Yat. Fon.	26	24	30	30	29	31
Sigorta	22	27	33	31	31	37
Leasing	14	17	15	16	14	18
Faktoring	7	8	10	15	13	14
Diğer	17	20	25	32	31	39
TOPLAM	807	972	1.097	1.304	1.208	1.550

*Portföy Yön., Yat. Fon., Sigorta ve diğer kalemleri 2011 Ç/2 verileridir.

Aktif Büyümesi (2007 - 2011/Ç3)

BDMK Aktif Payları (2011/Ç3)

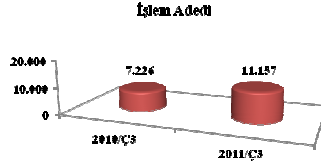
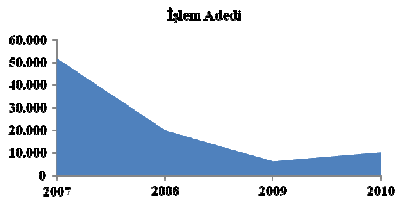
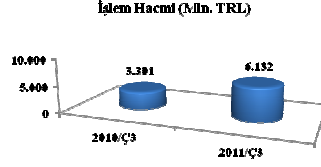
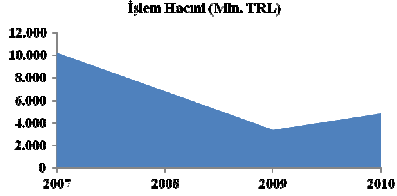

Kaynak: BDDK BMDK Bülteni – Eylül 2011
TCMB

TÜRK FİNANSAL KİRALAMA SEKTÖRÜ

	2007	2008	2009	2010	2010/Ç3	2011/Ç3
İşlem Hacmi (Mln. TRL)	10.231	6.811	3.386	4.844	3.301	6.132
İşlem Adedi	51.519	19.878	6.197	10.174	7.226	11.157
Ort. İşlem Büy. (TRL)	198.581	342.640	546.361	476.112	456.822	549.610
Penetrasyon Oranı (Gayrimenkul Hariç)	9,78%	6,60%	3,71%	3,94%	3,67%*	4,31%*

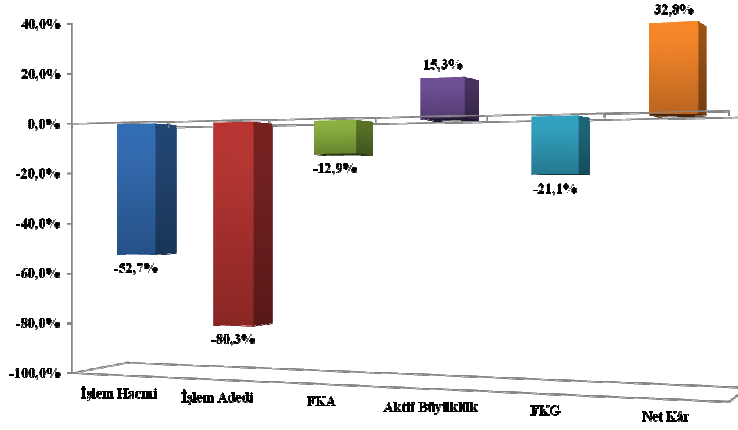
*Rakamlar 2010 ve 2011/Ç2 dönemlerine aittir.

Kaynak: Fider Sektör İstatistikleri – Eylül 2011

TÜRK FİNANSAL KİRALAMA SEKTÖRÜ

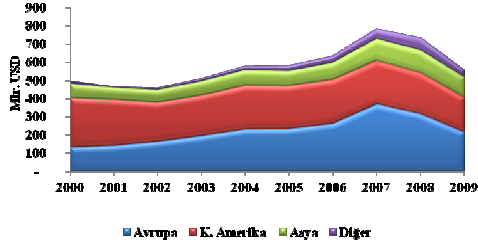
TEMEL GÖSTERGELERDEKİ DEĞİŞİM (2007-2010)

Kaynak: BDDK BMDK Bülteni – Eylül 2011
Fider Sektör İstatistikleri – Eylül 2011

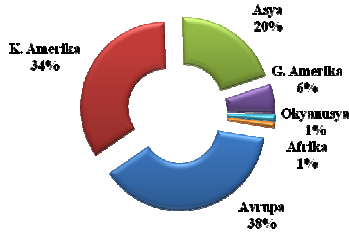
DÜNYADA LEASING

Dünya Leasing Hacmi

	Toplam	%	Avrupa	K. Amerika	Asya	Diğer
2000	499	-	131	272	78	17
2001	468	-6%	140	254	68	6
2002	462	-1%	162	216	71	13
2003	511	11%	193	224	78	17
2004	579	13%	230	241	85	24
2005	582	1%	232	237	82	32
2006	634	9%	261	241	93	39
2007	780	23%	367	238	119	57
2008	733	-6%	312	226	124	71
2009	557	-24%	212	191	113	42

Bölgesel Leasing Paylaşımı - 2009

	Mr. USD	%
Avrupa	212	38%
K. Amerika	191	34%
Asya	113	20%
G. Amerika	30	5%
Okyanusya	5	1%
Afrika	6	1%
Toplam	557	100%

Kaynak: White Clarke World Leasing Yearbook 2011

DÜNYADA LEASING

DÜNYA FİNANSAL KİRALAMA HACMİ - 2009

Sıra	Ülke	İşlem Hacmi (Mr. USD)	İşlem Hacmi (Mr. TRL)	% Büyüme (2008-2009)	Penetrasyon Oranı
1	ABD	173,9	305,1	-15%	17%
2	Almanya	55,3	97,0	-26%	14%
3	Japonya	53,3	93,4	-19%	7%
4	Çin	41,0	71,9	87%	3%
5	Fransa	31,8	55,9	-20%	10%
6	İtalya	26,8	47,0	-32%	13%
7	Brezilya	23,3	40,9	-46%	n/a
8	Birleşik Krallık	4,7	8,2	-31%	18%
9	Kanada	13,1	22,9	-13%	14%
10	Rusya	8,9	15,6	-60%	4%
...	...	...	...	...	...
31	Türkiye	1,9	3,4	-59%	4%

Kaynak: White Clarke World Leasing Yearbook 2011

LEASE EUROPE – TÜRKİYE ANA OPERASYONEL GÖSTERGELER

İŞLEM HACMİ (MİT. TRL)			
	2009	2010	2011/Ç2
Lease EU	520,1	560,5	287,5
Türkiye	3,4	4,8	2,3

İŞLEM ADEDİ			ORT. İŞLEM BÜY. (BİN TRL)		
	2009	2010		2009	2010
Lease EU	5.073.013	5.326.999	Lease EU	103	105
Türkiye	6.197	10.174	Türkiye	546	476

	İşlem Hacmi (MİT. TRL)	Lease EU Payı
Almanya	109,5	19,5%
Birleşik Krallık	87,3	15,6%
İtalya	74,5	13,3%
Fransa	72,5	12,9%
İspanya	22,0	3,9%
Türkiye	4,8	0,9%

Kaynak: Lease Europe European Leasing Market 2010

TÜRK FİNANSAL KİRALAMA SEKTÖRÜ GELECEK BEKLENTİLERİ

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Leasing Penetrasyon Oranı (Taşınmaz Hariç)	5,0%	6,0%	8,0%	10,0%	12,0%	13,0%
Leasing İşlem Hacmi (Taşınmaz Hariç) (MİT. TRL)	7,7	10,2	15,2	21,1	27,6	32,5
Taşınmaz İşlem Hacmi (MİT. TRL)	0,9	1,2	1,8	2,5	3,3	3,9
Toplam Leasing İşlem Hacmi (MİT. TRL)	8,60	11,4	17,0	23,6	30,9	36,4

Kaynak: Fider

GELECEĞİ YARATACAK MİSYON

**Deneyimli insan gücüyle
yatırım ihtiyaçlarına en uygun
finansal çözümler üreterek
sektörün büyümesini
sağlamak, ekonominin ve
istihdamın gelişimine katkıda
bulunarak paydaşlarına değer
katan bir sektör olmak**

GELECEĞİ YARATACAK MİSYON

**Deneyimli insan gücüyle
yatırım ihtiyaçlarına en uygun
finansal çözümler üreterek
sektörün büyümesini
sağlamak, ekonominin ve
istihdamın gelişimine katkıda
bulunarak paydaşlarına değer
katan bir sektör olmak**

MEVCUT DURUM

Fırsatlar

Yeni yasa
Büyüme beklentileri
Artan faizsiz bankacılık talebi
Yeni sektörlerin leasing'i keşfetmesi

Tehditler

Fiyat odaklı rekabet
Mevzuat kaynaklı sıkıntılar
Dış alemde konjonktürel bozulma

Kısıtlar

Sektörün az olan tanınırlığı
Mevzuat
Organizasyonel ve altyapı kaynaklı sorunlar

NELER YAPMALIYIZ?

HEDEF

HEDEF BÜYÜK!

2016 – 20 milyar USD!

**“2023 Türkiye’si”nde daha güçlü
ve daha istikrarlı bir ekonomi için
gereken çaba ve katkıyı
göstermeye hazırız!**

Başkan-Dr.Ramazan BAŞAK

Kemal Beye de vermiş olduğu bu değerli bilgiler için çok teşekkür ediyorum. Şimdi soru-cevap bölümüne geçiyoruz.

Soru-Yanıt

- Kanun tasarısı hazır, meclisten beklentiler var. Sale and Lease back'i biz kanun maddelerine koyduk. Fakat bu tarz yeni kanunlar çıktığında uygulamaya hemen geçemiyoruz. Bunlar genellikle yönetmelikler ile yapılıyor. Mesela, sale and Lease back konusunda yönetmelik çalışmanız var mı? Bunlar hazır mı? Kanun çıktıktan sonra bunlar hızlı bir şekilde devreye girecek mi? Yoksa bir süre beklememiz gerekecek mi? Çünkü ayrıntılı bir konu ve kanun maddesinde çok kısa görülüyor.

Ebru Sonbul İSKENDER(BDDK)

Alt düzenlemeler konusunda belli bir noktaya geldiniz mi? Taslak çıktıktan sonra belli bir alt düzenleme çalışmanız var mı? Şeklinde bir sorusu var ama; şirketler bize devredildiği zaman çok kısa sürede (2006 yılında devredildi.) düzenlemelerimizi yürürlüğe koyduk. Aynı şekilde sektörün ihtiyacı olan düzenlemeleri çok kısa sürede elbette yürürlüğe sunarız. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Biz BDDK olarak her zaman tam anlamı ile üzerimize düşeni hızlı bir şekilde yerine getiriyoruz. Kanunun da getirdiği yeni düzenlemeleri de mutlaka hızlıca yaparız. Orada sıkıntı olmaz.

Harun ARIDURU

Maje Danışmanlık

Ben Mustafa Beye sormak istiyorum. VUK ile ilgili. En son Gümrük Bakanlığına vermiş olduğunuz bir görüş var. Teşvikli işlemlerde teşvikin iptali halinde zamanında alınmayan KDV vergi ziyai cezası ile birlikte kiracıdan alınır diye bir görüşünüz var. Ancak ithalat işlemlerinde vergi ziyai cezasının olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü VUK İthalatta alınan vergileri kapsamıyor. Vergi ziyai cezası VUK'dan doğuyor. Bu konuda bize açıklayıcı bilgi verir misiniz?

Mustafa SEVGİN

GİB Grup Başkan Vekili

Bu sorunun giriş kısmını çok iyi anlayamadım.

Harun ARIDURU

Gümrük Bakanlığının Gelir İdaresine vermiş olduğu bir görüş var. Teşvik belgesi iptali halinde zamanında alınmayan KDV nasıl tahsil edilecek. Gelir İdaresinin Gümrük Bakanlığına vermiş olduğu görüş ile zamanında alınmayan KDV vergi ziyası cezası ile birlikte tahsil edilir diye görüş bildirmiş durumda. Siz diyorsunuz ki; vergi ziyası cezası VUK'tan doğuyor. İthalat aşamasında alınan KDV Gümrük Kanunu hükümlerine tabidir. Dolayısı ile vergi ziyası cezasının olmaması gerekir. Belli işlemlerde olması gerekir. Ancak verilen görüş bu konuda yayınlamış olduğunuz sirkülerde vergi ziyası cezası özellikle belirtilmiş durumda.

Mustafa SEVGİN

60 numaralı KDV sirküleri mi?

Harun ARIDURU

Evet . Hem de 2007 de 47 numaralı sirkülerde düzenlenmişti. Ayrıca Gümrük Bakanlığına vermiş olduğunuz yazılı görüşte de belirtilmiş durumda.

Mustafa SEVGİN

Açıkçası anlaşıldığı kadarı ile KDV ile ilgili görüş verdiğimizizi ben hatırlayamıyorum. Dolayısı ile şu an size net bir cevap veremeyeceğim. Arkadaşlar neden o şekilde mütalaa ettiler. Bu konuyu araştırdıktan sonra cevap verebilirim.

İhsan BİLİCİ

A&T Leasing Genel Müdürü

Cumhur Hoca'ya bir şey sormak istiyorum. Sayın Hocam. Yeni Borçlar Kanunundaki genel işlem şartları ile ilgili hükümler ve mevcut müteselsil kefilin durumu hakkında on yıllık süre, eski sözleşmelerimizi de kapsayacak mı?

Prof.Dr.Cumhur ÖZAKMAN

Ben konuşmamda da açıklamaya çalıştım. Bunlar kamu düzeninden olduğu için, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren mevcut kefalet sözleşmelerinin de kapsayacaktır. Ayrıca kefalet sözleşmelerinin süresi ile ilgili, süreler konularında, 6098 sayılı Kanun'un yürürlüğü ve uygulama şekli hakkında Kanun'un 5. maddesi hükmü bir düzenleme getirmekte, 10 yıl dolmuş ise ek bir yıllık süre tanınmaktadır.

Hakan Gülelçe

FİDER

Bircan Beye bir soru soracağım. Leasing şirketlerinin de varlık kiralama şirketleri kurabileceğini söylediniz. Hatırladığım kadarı ile mevzuatta buna engel bir hüküm var. Yanılıyor olabilir miyim?

Bircan AKPINAR

-SPK Ortaklıklar Finansman Daire Başkanı

Varlık Kiralama Şirketleri sadece kira sertifikası ihracı için özel amaçla kurulan bir şirket. Bunun için tebliğde sadece bu şirketler kurabilir diye bir sayıma gidilmedi. Dolayısı ile herhangi bir şirket veya sektör şirketi dahi kira sertifikası ihracı için kurabilir. Tebliğde sayma yöntemi olmadığı için yani, şu kurabilir, bu kurabilir diye sayılmadı. Böyle bir hüküm yok. Belki varlığa dayalı menkul kıymetler için. Yok diye biliyorum.

Çiğdem DURAN

Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.

BDDK için bir sorum olacak. İç sistemler ile ilgili Finansal Kiralama Şirketlerine yönelik özel düzenlemeler yapılması gündemde mi acaba?

Ebru Sonbul İSKENDER

BDDK

İç SistemlerYönetmeliğimizde düzenleniyor. Ayrı olarak finansal kiralama şirketlerine yönelik gündemde olan, bize intikal etmiş hiçbir şey yok.

Emel TEZCAN

Eğitmen – Hukukçu

Fider kapsamında personele eğitim vermekteyim. Keza bankalara ve Bankalar Birliğinde de. Son günlerde derslerimde bana tevci edilen çok sık karşılaştığım bir soru var. Cumhuriyet Halk Partisi tevci ediyorum. Genel işlem koşulları ile ilgili sözleşmelerin adaptasyonu için gerek hukukçu arkadaşlarım, gerekse şirketler bunlarda taraf iradelerinin hür bir biçimde bir araya geldiğini ve sözleşmenin bu hür irade ile tüm koşullarını bilerek, isteyerek anladığını ve bu şekilde kabul edildiğini, bu nedenle de sözleşmelerin düzenleyen lehine yorumlanmasını engellemek adına neler yapabileceklerini bana soruyorlar. Bildiğiniz üzere buna benzer olarak mortgage kredileri ile ilgili olarak ellerinden sözleşmenin kendisine daha önce verildiğini ve okuduklarını, anladıklarını ve irade beyanına uygun olduklarını bize bildiriyorlardı. Gerek banka sözleşmelerinde, gerekse leasing sözleşmelerinde sözleşmelerin kendilerine önceden verildiğini, okuduklarını, anladıklarını ifade eden bir bildirim alsalar dahi Yeni Borçlar Yasamızda bunun da bir genel işlem koşulu sayılabileceğini ve buradan da finans dünyasına önemli problemler doğurabilecek, hukuki bantta özellikle, sorunlar doğurabilecek itirazlar gelebileceğini söylediler. Bu konuda ne gibi önerilerde bulunabilirler. Yani yasa ile uygulama açısından son derece önemli bir mihenk taşı bu. Bu konuda değerli önerilerinizi bekliyoruz.

Prof.Dr.Cumhur ÖZAKMAN

Şirketlerin ileri sürdüğü bu hususta müşteriden alınabilecek, ben bunları okudum, çok iyi anladım, üzerinde çalıştım, kabul ediyorum hür irademle gibi verilebilecek tüm beyanlar, sözleşmeye konulabilecek ibareler tek başına geçerli olmayacaktır. . Bu beyanların ne zaman verildiğinin de önemi yoktur. Diğer taraftan, sözleşmelerin puntolarını değiştirerek, içindeki ifadeleri değiştirerek ve madde sıralamasını da değiştirerek ayrı görüntü verseniz de, hükümler yine genel işlem şartları sayılacaktır. Burada yapılacak olan şey, gerçekten bu sözleşmenin karşı tarafa teslim edildiği, karşı tarafı sözleşmenin genel işlem şartlarını içerdiğine dair ikaz etmeniz ve yeterli bir süre incelendikten sonra ben bunları kabul ediyorum şeklinde yazılı beyan almanız. Ben sözleşmeyi üç gün önceki tarihte teslim etmiş görüneyim, karşı taraf sonra gelsin bana sözleşmeyi imzalayarak beyanda bulunsun diyemezsiniz . Gönderme tarihinizi ve sözleşmenizin, aradan belli bir süre geçtikten sonra imzalandığını, gönderilerinizi herhalde bir tek noter vasıtasıyla belgeleyerek geçerli olarak ispat edebilirsiniz. Başka türlü belgelemenizde sıkıntılar yaşanacağı kanaatindeyim. Bu süre içinde işlemlerin oldukça gecikeceği de açıktır, tartışmasıdır. Hatta bir sempozyumda, müşteri gelsin, kamera koyalım, o kamerada incelediği görülsün, chip'e alalım gibi tavsiyeler de yapılmıştı. Benim kanaatim, müşteriye bunları bildirdikten sonra, belki müşterinizin avukatının görüşü ile birlikte –o zaman mutlaka görüşmüş olacak- size geri dönerek imzalaması çözüm olabilecektir. Şu anda başka bir yol göremiyorum. Çok teşekkür ederim.

Başkan-Ramazan BAŞAK

Yani Banka dışı finansal kurumların işinin ne kadar zor olduğu ortada. Geçen hafta sonu Antalya'da Yüksek Yargı mensuplarının da katılmış olduğu , mahkeme başkanlarının ve üyelerinin de katılmış olduğu faktoring ile ilgili bir sempozyum vardı. Biz bu açıklamaları duyunca gerçekten çok şaşırdık. Gerçekten işimizin çok zor olduğunu gördük. Ama maalesef gerçekler bu. Bunu da şu anda değiştirmek mümkün değil gibi görünüyor değil mi hocam?

Emel TEZCAN

Ben çok özür dileyerek müdahale etmek istiyorum. Şirketlere bir hedef veriliyor. Bu hedefleri gerçekleştirmek için de sınırlı sayıdaki kitleye belirli standartta sözleşmelerin önceden gönderilmesi, bunların tabi leasing şirketlerinin belki ufak bir avantajı var diyebiliriz. Çünkü; sözleşmeler kanun gereği noterde yapılıyor. Ve bu sözleşmenin noter huzurunda yapılıyor olması aslında leasing şirketleri dışındaki finans kurumlarının karşılaşılabileceği diğer hür irade açısından belki daha avantajlı diyebiliriz leasing şirketleri. Ama önceden sözleşmeleri göndermek, onların alındığından emin olmak, yani avukat görüşü almak demekle ben neyi kastettiğinizi tam anlayamadım. Acaba şu önerilebilir mi? Firmalara bu sözleşmelerin gönderilip düzeltmeleri yada eksik bazı şeyler göndermeleri halinde onların isteklerinin de leasing şirketleri tarafından incelenip hür iradenin yargıya bu şekilde realize edildiğini ispat etmek bir çözüm olabilir mi? Yani avukat görüşü mü alacağız? Yani avukatlara böyle bir iş imkanı mı çıkacak danışmanlık almak adına. Yani ne yapacak leasing şirketleri. Böyle bir hedef baskısı altında kiracılara bu sözleşmeleri gönderecekler, ne kadar okunduğu da izahtan varesten hukuk tabiri ile, ve bunun sektöre yaratacağı zaman problemi, ispat problemi, yargıda leasing şirketlerini çok zor duruma düşürecek. Bu bankalar için de geçerli. Yani bütün sektör bu sorunun cevabını bekliyor. Açık konuşayım; bir hukukçu ve aynı zamanda geçmişte finans dünyasında kadrolu çalışmış bir insan olarak hukukçu şapkamla beraber finansçı şapkamla soruyorum. Bu gerçekten son derece önemli bir problem. Uygulamayı bekleyeceğiz zannediyorum. Ve hukukçu arkadaşlarım sözleşmeye nerede müdahale edeceklerini, nerede taraf dengesinin bozulduğunu yani bütün sözleşmeleri alt üst mü edeceğiz. Çünkü riske giren tarafız Para gitmiş, en ufak bir itiraz yargıda, bugün asliye ticaretlerde en ufak bir dava üç ayda, dört ayda geliyor. Bu sorunun cevabının nasıl verileceği konusunda pratik önerilere ihtiyaç var. Teşekkür ederim.

Bülent TAŞAR

Fider Yönetim Kurulu Başkanı ve Siemens Leasing Genel Müdürü

Çok fazla zaman da almak istemiyorum.Çünkü sizlerin soruları çok daha önemli. Ama şimdi gördüğüm kadarı ile bu toplantının sonunda biz böyle yedi kocalı Hürmüz'den sekiz kocalı Hürmüz'e döneceğiz. Bir de Adalet Bakanlığı ile ilgili bir sürü problemimiz olacak. Toplantı süreci içinde iki tane şey oldu. Kamu ihale yasasına göre , biz mal tedarik eden

ama finansçı olmayan bir kurum olduk. Sonra Maliyeye geldi, maliyeci bizi kredici olarak değerlendirdi ama, maliye zaman zaman da mesala, teşvik belgeli işlemlerdeki KDV'yi siz mal veren firma olduğunuz için, kiralar üzerindeki KDV oranı cari KDV olarak uygulanacak diyor . Biz deve kuşu gibiyiz. Yani ne deveyiz ne kuşuz. Böyle bir problemimiz var. Şunu söylemek istiyorum. Bir taraftan toplanıyoruz, heyecanımız var, bu sektörü de ileriye taşımak istiyoruz. Bu ülkeye de çok büyük katkı yapacak finans enstrümanı leasingdir. Hakikaten üretim, reel ekonomi bunlar, ben laf olsun diye söylemiyorum. Hakikaten yıllarca bu sektörün içindeyim. Birçok ülkede görevim vardı. Oraları da gördüm. Problemlerle boğuşmaktan enerjimizi tüketir hale geldik. Geçmişe göre de geriye düştüğümüzü görüyorum. Geçmişte kamuya iş yapardık, bugün yapamıyoruz. Geçmişte sat ve geri kirala yapardık. BDDK ve Hazine kayıtlarında bizim bir sürü sat ve geri kirala (sale and lease back) işimiz vardı. Bugün yapamaz hale geldik. Bunda bizim de suçumuz vardır. Sektörün tek tük istismar örnekleri var ama, bir şeyler yapmak lazım. Sat ve geri kirala diyoruz. Geçen gün ben bir toplantıya katıldım. Çok büyük bir bankanın hem patronu hem yönetim kurulu başkanı hanımefendi dedi ki; bankacılık sektörü 2012 yılında toplam banka kredilerinin %60-70 ni yenileyebilirse bankacılık sektörü açısından başarıdır. Yani %30 likiditenin bir yerden sağlanması lazım. Bu önemli bir görüş. Türkiye böyle bir sürece girerken , sat ve geri kiralamayı da kapsayacak kanunu süratle çıkarırsak , . Maliye tarafında da bazı konuları düzenlersek , küçük bir sektörüz ama yaraları sararız. Bir tane CNC tezgahı olan müşteri bankanın önünden bile geçemez. Belgesi bilgisi yetersizdir.. Biz onu aldık on tane CNC'si olan şirket yaptık. Onlara sermaye birikimi sağladık. Kriz geldi. Kimse para vermiyor, işletme sermayesi yok, adam batacak on tane de ekipmanı var. Bunların iki tanesini alalım işletme sermayesi yapalım diyoruz. Ama bunu yapamıyoruz. Hakikaten bu çok önemli. Can suyu diye bir milyar TL.lik bir olay oldu. Biz onbeş milyar TL. veriyoruz. Bizimki de can suyunun da can suyu. Bence bütün bu işler yapılırken aslında genel kriterler, empati, biz bunu yapmaya çalışıyoruz. Biz mesela 33. sayılı maddeyi ele alırken kiracının haklarının korunduğunun farkındayız, onu da koruyarak bir öneri getiriyoruz. Bir yerlere gidebileceğimizi düşünüyorum. Soru sormadım ama böyle genel bir derleme yaptım. Sıkıntılarımız var, heyecanımız hiç bitmiyor, bizi dövüyorlar, kalkıyoruz, her şey iyi olacak diyorlar ama beni kim dövüyor hissine de kapılıyorum zaman zaman, şahanenin hadi devam diyorlar. Olumlu bakalım, pozitif bakalım, ben mikrofonu almışken tüm katılımcılara çok çok teşekkür edeyim tekrar. Unutmuştum Tefken Grubu'na da bu salon imkanını sağladığı için onlara da teşekkür edeyim. Sayın Başkan çok teşekkür ederim.

İhsan BİLİCİ

Bir katkıda bulunmak istiyorum. Tahsili gecikmiş alacaklar oranı bankalarda %2 ve ona yakın. Biraz yanıltıcı. Geçmiş yıllara bakarsak öyle değil. Ne zaman oldu bu. Karşılıklar yönetmeliğinden sonra. Bizi zorlayan şöyle bir uygulama var. Değerlendirirken dikkate alalım. Alacakların %100'ü takside bağlanmış. Yüz liralık gecikme 90 gün kalır ise alacağın tamamını gecikmiş alacaklara alıyoruz. Bu rakamı şişiriyor. Gerçeği anlayabilmek için kanuni takibe başlamış alacakları görmek lazım. Bankalarda da 90 gün var ama, onların takside bağlanmış alacakları bizim gibi %100 değil. Devre sonunda bir yıl kullanılmış bir kredi yenilenir, limit artırılır, kısmen alınır tekrar kullanılır, bu şekilde yansmaz tahsili gecikmiş alacaklara. Etkileyen budur. Değerlendirmelerde dikkate almak lazım. Yoksa %10 çok büyük. Teşekkür ederim.

Ebru Sonbul İSKENTER

BDDK

Kısa bir şey söyleyeyim. Bankalarda da taksitli alacaklarda bir taksidi ödemez ,vadesi geçmiş ise tamamı takipteki alacaklar hesabına aktarılması gerekir. Eğer firmaların kredileri, yeni kredi kullanılarak kapatılırsa orada biz özüne yönelik bir inceleme yapıyoruz. Aslında tahsili geçmiş mahiyetini taşıyor ise bizce onun takipteki alacaklarda izlenmesi lazım. Ona göre gerekli karşılıkların ayrılması lazım. Bankalarda şöyle bir imkan daha var. Ona da değinmek lazım. Bankalar tahsili gecikmiş alacaklarını varlık yönetim şirketlerine satabiliyorlar, o yüzden de takip dönüşüm oranı biraz daha raporlamalarında düşük görünebiliyor. Özellikle son yıllarda bu satışlar biraz daha arttı. 2009-2010 yıllarında. Dolayısı ile onları da dahil edersek 2.7-2.8 bir parça daha yukarıya çıkabiliyor. Bankacılık sektörü %45 kurumsal krediler, %33 bireysel krediler, kobilerin payı daha sınırlı %23.lerde. Sizin sektörünüzde KOBİ'lerin payı çok daha yüksek. Öyle olması da beklenir. Bankacılık sektöründe de KOBİ kredilerinin takibe dönüşüm oranları daha yüksektir. Dolayısı ile bu bilgi ile de beraber değerlendirmek lazım.

Hakan GÜLELÇE

Fider

Aynı terimleri kullanmış olmak için soracağım. Sizin sunumunuzda KOBİ payı %45'ler olarak belirtildi. Biz bunu %90'lar gibi tanımlıyoruz. Tanımlarımızda bir farklılık olabilir mi?

Ebru Sonbul İSKENDER

BDDK

Biz Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın tanımını kullanıyoruz. Biz bu rakamları da sizin bize yapmış olduğunuz raporlamalardan çıkartıyoruz. Yani bizim yapmış olduğumuz bir raporlama değil, bizim tanımını verdiğimiz form paketleri çerçevesinde siz bize raporluyorsunuz. Biz oradan çıkartıyoruz. O zaman ben yaptığınız raporlamaların doğruluğu açısından hassasiyetimi bu noktada dile getireyim.

Hakan GÜLELÇE

Fider

Ben de buna bir katkıda bulunmak istiyorum. Ben de BDDK raporlarında birtakım düzeltmeler yaparak %80'i yakalıyorum. Onun için terimlerde eşleştirmeye gitmemiz lazım. Sizde bireysel işletmeler, serbest meslek erbabı bunlar KOBİ'ye dahil edilmiyor. Ayrı sınıflandırmaya tutuluyor.

Ebru Sonbul İSKENDER

BDDK

KOBİ olmayan Bireysel işletmeleri KOBİ'ye dahil etmiyoruz.

Hakan GÜLELÇE

Fider

Ama KOSGEB dahil ediyor.

Ebru Sonbul İSKENDER

BDDK

Dediğim gibi biz Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın tanımını kullanıyoruz ama, sizinle daha detaylı bakabiliriz. Dediğim gibi biz KOBİ mahiyetinde sizin raporladığınız ve tanımını bizim verdiğimiz rakamları kullanıyoruz.

Bircan AKPINAR

SPK

Finansal Kiralama Şirketlerinin varlık kiralama şirketleri kurmasına yönelik tebliğde herhangi bir engel yok. Tebliğde sadece bankalar , aracı kurumlar, ve kaynak kuruluşlar kurabilir demiş. Zaten finansal kiralama da bir kaynak kuruluşu olacak. O açıdan finansal kiralamanın bir sıkıntısı yok. Herhangi bir şirket kaynak kuruluş olabiliyor.

Ceren ŞİRİN

Deniz Finansal Kiralama A.Ş

Cüneyt Beye soru soracaktım. Yeni IFRS teki düzeltmelerden sonra operasyonel leasing diye bir enstrüman sizce kalır mı? Kalır ise hangi segmentteki müşteriler kullanır.

Cüneyt AKPINAR

EFG Finansal Kiralama A.Ş. Genel Müdürü

Çok kapsamlı bir soru ama, olmaya devam edecek biliyorsunuz bilanço dışı varlık yaratma operasyonel leasing uygulamasının motiflerinden sadece bir tanesi. Diğer nakit akışı v.s. gibi unsurlar nedeni ile yapılmaya devam edecektir. Ama çok ciddi bir kesim, ana unsurlardan birisidir bu- ortadan kalkacak olan. Dolayısı ile işlem hacminde bir düşüş aşikar olacaktır. O nedenle birçok kurum özellikle Leaseurope bu konuda ciddi bir savaş veriyor. Bizim burada yaptığımızı onlarda Avrupa bazında yürütüyorlar. Beklenti bunun daha sağlıklı bir şekilde yapılması ve hiç olmazsa belli bir kısmının işlem hacminin daha az şekilde etkilenmesi yönünde.

Başkan-Dr.Ramazan BAŞAK

Başka soru yok herhalde. Paneli kapatırken ben tekrar BDDK'nın Sayın Başkan Yardımcısına katıldığı ve açılış konuşması yaptığı ve bu zamana kadar ayrılmadan panelde kaldığı için çok teşekkür ediyorum. Cumhurbaşkanına çok teşekkür ediyorum katkıları için, BDDK'nın değerli temsilcilerine çok teşekkür ediyorum. Panelist arkadaşlar için BDDK'ya Maliye Bakanlığına, SPK'ya ve katılımcı arkadaşlara, sektörden temsilci arkadaşlara çok teşekkür ediyorum. Siz değerli konuklara da şu ana kadar ayrılmadan panelde kaldığınız ve sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. Umarım bu panel, panelin isminde de anlatıldığı gibi Türk ekonomisinin geleceğine ve Leasing Sektörünün büyümesine ve gelişmesine önemli katkılar sunmuştur. Ben tekrar çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.